

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΟΘ΄

Τετάρτη 4 Φεβρουαρίου 2009 (πρωΐ)

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το 7ο Γενικό Λύκειο Αθηνών, το 1ο Γυμνάσιο Ελευσίνας, το Ελληνικό Γυμνάσιο και Λύκειο Φρανκφούρτης και το 6ο και 8ο Δημοτικό Σχολείο Κορυδαλλού, σελ. 5900, 5903, 5907, 5911, 5916

2. Ειδική Ημερήσια Διάταξη:

Ειδική Συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής, αφιερωμένη στη μνήμη του Νικόλαου Πλαστήρα, σελ. 5897

3. Συγχαρητήρια αναφορά για την πρωτοβουλία του Προέδρου της Βουλής κ. Δ. Σιούφα σχετικά με την Ειδική Συνεδρίαση αφιερωμένη στη μνήμη του Ν. Πλαστήρα, σελ. 5901, 5903, 5904, 5906, 5907, 5908, 5909, 5910, 5913, 5915, 5916, 5917, 5918, 5919

Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Πέμπτης 5 Φεβρουαρίου 2009, σελ. 5897

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Επί της Ειδικής Ημερήσιας Διάταξης:

ΑΪ΄ΒΑΛΙΩΤΗΣ Κ.,	σελ. 5910
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Γ.,	σελ. 5916
ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ Δ.,	σελ. 5917
ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ.,	σελ. 5912
ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Ε.,	σελ. 5900
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Α.,	σελ. 5904, 5905, 5919
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Α.,	σελ. 5907, 5908
ΚΑΝΤΕΡΕΣ Ν.,	σελ. 5913
ΚΑΡΑΜΑΡΙΟΣ Α.,	σελ. 5908
ΛΕΒΕΝΤΗΣ Α.,	σελ. 5903
ΜΠΑΝΤΟΥΒΑΣ Κ.,	σελ. 5910
ΝΑΣΙΩΚΑΣ Ε.,	σελ. 5914
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Π.,	σελ. 5901
ΠΑΥΛΙΔΗΣ Α.,	σελ. 5917, 5918
ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π.,	σελ. 5906
ΠΛΕΥΡΗΣ Α.,	σελ. 5918
ΡΟΒΛΙΑΣ Κ.,	σελ. 5916
ΡΟΝΤΟΥΛΗΣ Α.,	σελ. 5918
ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ Ν.,	σελ. 5913
ΣΙΟΥΦΑΣ Δ.,	σελ. 5897, 5900, 5903, 5919
ΣΟΥΡΛΑΣ Γ.,	σελ. 5914
ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ Ε.,	σελ. 5919
ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΣ Σ.,	σελ. 5909
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ.,	σελ. 5911
ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ Σ.,	σελ. 5902, 5903, 5905

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

ΙΒ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΟΘ'

Τετάρτη 4 Φεβρουαρίου 2009 (πρωί)

Αθήνα, σήμερα στις 4 Φεβρουαρίου 2009, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.09' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΙΟΥΦΑ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο των επικαιρών ερωτήσεων της Πέμπτης 5 Φεβρουαρίου 2009.

Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Πρώτου Κύκλου (Άρθρο 130 παράγραφος 2 και 3 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 474/2-2-2009 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Σοφίας Γιαννάκα προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, σχετικά με την αξιοποίηση του Στρατιωτικού Αεροδρομίου Αγρινίου κ.λπ..

2. Η με αριθμό 485/2-2-2009 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Παναγιώτας-Εύας Μελά προς τον Υπουργό Εσωτερικών, σχετικά με την τσιμεντοποίηση του πάρκου στη συμβολή των οδών Πατησίων και Κύπρου κ.λπ..

3. Η με αριθμό 471/2-2-2009 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Άννας Φιλίνη προς τον Υπουργό Εσωτερικών, σχετικά με τη λήψη μέτρων για τις παρεμβάσεις στο πάρκο επί των οδών Πατησίων και Κύπρου κ.λπ..

4. Η με αριθμό 484/2-2-2009 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού κ. Κυριάκου Βελόπουλου προς την Υπουργό Εξωτερικών, σχετικά με τα ποσά βοήθειας που λαμβάνουν τα Σκόπια από το 1992, μέσω Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη θέση της Ελληνικής Κυβέρνησης κ.λπ..

Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δεύτερου Κύκλου (Άρθρο 130 παράγραφος 2 και 3 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 476/2-2-2009 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Γεωργίου Παπαγεωργίου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχετικά με την ένταξη της παράκαμψης Βασιλικού του Νομού Ευβοίας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Οδικόί Άξονες, Λιμάνια και Αστική Ανάπτυξη» κ.λπ..

2. Η με αριθμό 486/2-2-2009 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αντωνίου Σκυλλάκου προς τους Υπουργούς Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Ανάπτυξης, σχετικά με τις ανώνυμες αναφορές Υπαλλήλων στην Αγροτική Τράπεζα κ.λπ..

3. Η με αριθμό 481/2-2-2009 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Νικόλαου Τσουκάλη προς τους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, σχετικά με την παραχώρηση οικοπέδου για σχο-

λείο, αθλητικά κέντρα και πράσινο/ανάπλαση αντί για λιθανθρακικό σταθμό στην περιοχή Αλιβερίου Ευβοίας κ.λπ..

4. Η με αριθμό 483/2-2-2009 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού κ. Αστέριου Ροντούλη προς τον Υπουργό Εσωτερικών, σχετικά με την κατάργηση του δημοτικού φόρου 2% και 5% για τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος κ.λπ..

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής, αφιερωμένη στη μνήμη του Νικόλαου Πλαστήρα.

Κατά τη σημερινή συνεδρίαση θα λάβουν το λόγο ο Πρόεδρος του Σώματος, όποιοι Αρχηγοί των κομμάτων το επιθυμούν, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, οι πρώην Πρόεδροι της Βουλής, Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, καθώς και όσοι Βουλευτές εγγραφούν στον κατάλογο των ομιλητών.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ**)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Το λόγο έχει ο Πρόεδρος του Σώματος κ. Δημήτριος Σιούφας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Βουλή θυμάται και τιμά σήμερα ένα σημαντικό Έλληνα, κορυφαίο δημόσιο άνδρα, αλλά και σπάνιο άνθρωπο. Σημαντικό Έλληνα, γιατί άφησε έντονα χαραγμένο το όνομά του στις σελίδες της ιστορίας μας. Κορυφαίο δημόσιο άνδρα, γιατί και ως στρατιώτης, αλλά και ως πολιτικός, κατέκτησε κορυφαίες θέσεις του δημόσιου βίου της πατρίδος μας. Σπάνιο άνθρωπο, γιατί οι αρετές, αλλά και το παράδειγμά του είναι στη μνήμη και στο θαυμασμό των ανθρώπων έως τις μέρες μας.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας γεννήθηκε στο Μορφοβούνι της Καρδίτσας το 1883, λίγα χρόνια μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας, σε μια εποχή δηλαδή που το πνεύμα του εθνικού αγώνα ήταν έντονο. Τα γεγονότα στη Θεσσαλία, αλλά και ο άτυχος και καταστροφικός πόλεμος του 1897 διαμόρφωσαν στο Νικόλαο Πλαστήρα ένα χαρακτήρα και μαχητικό, αλλά και ανένδοτο. Είναι βέβαιο ότι τόσο η στρατιωτική του πορεία, όσο και η πολιτική του διαδρομή, έχουν τις ρίζες τους στα βιώματα της τελευταίας δεκαετίας του 19ου αιώνα.

Από τα είκοσι του χρόνια ο Νικόλαος Πλαστήρας μπαίνει στο στρατό. Όλοι οι εθνικοί αγώνες που ακολουθούν τον βρίσκουν πάντα και παρόντα, αλλά και μαχόμενο. Το όραμα της εθνικής ανόρθωσης, αλλά και της εδαφικής ολοκλήρωσης κυριαρχεί και

ορίζει τη δράση του.

Μετέχει στο Μακεδονικό Αγώνα, πρωτοστατεί στο κίνημα στο Γουδί το 1909, ξεχωρίζει για τα ηγετικά του προσόντα στον Α' Βαλκανικό Πόλεμο, στην Ελασσόνα, στο Σαραντάπορο, τα Γιαννιτσά, τη Θεσσαλονίκη, τη Φλώρινα. Είναι δυναμικά παρών και στο Β' Βαλκανικό Πόλεμο, στις μάχες του Κιλκίς, αλλά και του Λαχανά. Γίνεται θρύλος που διασχίζει τα πεδία των μαχών. Κερδίζει την εμπιστοσύνη των στρατιωτών του, αλλά και το θαυμασμό των στρατηγών του. Είναι ο «Μαύρος Καβαλάρης» που μάχεται και κερδίζει νίκες για την Ελλάδα.

Λίγο μετά, η Ελλάδα βιώνει την τραγική εποχή του Διχασμού και της τραγωδίας. Ο Νικόλαος Πλαστήρας αισθάνεται ότι η ουδετερότητα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ακυρώνει τα εθνικά όνειρα. Ανήκει σε εκείνους που πιέζουν τον Ελευθέριο Βενιζέλο να προχωρήσει στο κίνημα της εθνικής αμύνης της Θεσσαλονίκης, και ο ίδιος συμβάλλει έντονα στην επικράτησή του. Από εκεί, ξαναγυρίζει στους μεγάλους εθνικούς αγώνες, θριαμβεύει στη μάχη του Σκρα και λίγο αργότερα, τον Ιούνιο του 1919, αποβιβάζεται με το σύνταγμά του, το 542, στη Μικρά Ασία. Όταν το μέτωπο εκεί άρχισε να καταρρέει και η υποχώρηση να μεταβάλλεται σε άτακτη φυγή, ο Νικόλαος Πλαστήρας καταφέρει να μαζέψει τους στρατιώτες από την τουρκική ενδοχώρα και να τους οδηγήσει στα παράλια.

Παράλληλα, επέδειξε έντονο ενδιαφέρον για τους άμαχους Έλληνες και έσωσε χιλιάδες πρόσφυγες από βέβαιο θάνατο, γεγονός που το αναγνώρισαν και οι ίδιοι ονομάζοντάς τον ως «άγιο της προσφυγιάς».

Ήταν ο τελευταίος που εγκατέλειψε τη Μικρά Ασία. Και αυτή ακριβώς η στάση του ενίσχυσε ακόμη πιο πολύ τη φήμη του. Από εκεί κατευθύνθηκε στη Χίο και στη συνέχεια προχώρησε στην επανάσταση του 1922.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας γίνεται στη συνέχεια πρωταγωνιστής στη σκηνή της κάθαρσης. Ωστόσο, δυστυχώς η Ελλάδα για πολλές δεκαετίες δεν επρόκειτο να κάνει ειρήνη με τον εαυτό της. Μπήκε σε μια πορεία, όπου εναλλάσσονταν η δημιουργία και η καταστροφή, οι ελπίδες και οι απογοητεύσεις, η οργάνωση και η διαμάχη, η πρόοδος και η οπισθοδρόμηση. Ο Πλαστήρας πιστεύει και παλεύει για τις ιδέες του. Κάνει λάθη, την ώρα που πιστεύει ότι πράττει ορθά. Πράττει ορθά, την ώρα που οι γύρω του πιστεύουν ότι κάνει λάθη. Πολλές φορές φεύγει και από το προσκήνιο και φεύγει και από την Ελλάδα, είτε απογοητευμένος είτε διωγμένος.

Στα μεταπολεμικά χρόνια, στα τελευταία οκτώ χρόνια της ζωής του, από το 1945 έως το 1953, έγνωια του ήταν η εσωτερική ειρήνευση, η λήθη του εμπαθούς παρελθόντος, η εθνική συμφιλίωση και η ανόρθωση της πατρίδας. Όσα έζησε, όσα έμαθε, όσα διδάχθηκε μέσα από την εμπειρία γίνονται οδηγός του.

Είναι, ωστόσο, πολλοί εκείνοι που υποστήριξαν ότι η τελευταία φάση της πολιτικής του συμμετοχής υπήρξε μια ευκαιρία απολεσθείσα για την Ελλάδα. Υποστηρίζεται, δηλαδή, ότι η ανοικοδόμηση, η ανασυγκρότηση και η ανάπτυξη μπορούσε να είχε αρχίσει από το 1945. Στην πολυκύμαντη, όμως, εθνική και ιδιαίτερα πολιτική μας ιστορία τα λάθη δεν είναι μοναδικό πρόνομο ούτε ενός ανθρώπου, αλλά ούτε και μιας παράταξης. Όπως όλοι οι μεγάλοι της ιστορίας, που βρέθηκαν σε εποχές σεισμικών αλλαγών, αλλά και ανακατατάξεων και παθών, έτσι και ο Νικόλαος Πλαστήρας είναι ακόμα στην κρίση της ιστορίας. Δεν υπάρχει, όμως, αμφιβολία ότι ο ίδιος έγραψε ιστορία, όταν βρέθηκε στο σταυροδρόμι της.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας έγινε τρεις φορές Πρωθυπουργός, ενώ θήτευσε σχετικά λίγα χρόνια στη Βουλή των Ελλήνων. Η τελευταία κυβέρνησή του σχηματίστηκε τον Οκτώβριο του 1951 και έθεσε τις πρώτες βάσεις της μετεμφυλιακής, αλλά και μεταπολεμικής ανόρθωσης.

Οι προγραμματικές του δηλώσεις στο ξεκίνημα της κυβέρνησής εκείνης έδιναν ένα ξεκάθαρο μήνυμα των προθέσεών του. «Η Κυβέρνησις» -υπογράμμιζε ο Νικόλαος Πλαστήρας- «πιστεύει ότι το έργο της ανασυγκροτήσεως πρέπει και είναι δυνατόν να γίνει μόνο δια του λαού και υπέρ αυτού. Θεωρεί ότι η ολοκλήρωσις τούτου είναι αδύνατη άνευ εξασφαλίσεως της κοινωνικής γαλήνης και δέον να εδραιωθεί επ' αυτής. Ως εκ τούτου, θα επιδιώκει η Κυβέρνησις την ολοκλήρωσιν της εσωτερικής ειρηνεύσεως, την λήθην του παρελθόντος, την ενότητα και τη συνεργασία όλων των Ελλήνων εις την συνολικήν προσπάθειαν επανορθώσεως των ερειπίων εκ της δεκαετούς περιπετειάς του πολέμου».

Και συνέχιζε: «Η Κυβέρνηση πιστεύει ότι εις την προσπάθειάν της ταύτην θα έχει πολύτιμο συμπαραστάτην την Αντιπολίτευσιν. Αναμένει δε και ελπίζει ότι θα συμβάλλει δια αποτελεσματικού ελέγχου του κυβερνητικού έργου, του οποίου προθύμως απεκδεχόμεθα και επιζητούμε, αλλά δια θετικών υποδείξεων εις την επιτυχήν αντιμετώπισιν των προβλημάτων που πιέζουν τη ζωή του έθνους.».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλα αυτά τα λόγια ήταν σπάνια για εκείνη την εποχή. Είναι, όμως, λόγια κατάλληλα και για κάθε εποχή. Είναι, μάλιστα, χαρακτηριστικό ένα χειρόγραφο σημειώμά του. Θα το καταθέσω και στη Βουλή. Λέει συγκεκριμένα: «Το πλανάσθαι ανθρώπινον. Αλλά το ομολογείν την πλάνην είνε ανώτερος πολιτισμός και ευγενέστερος ανδρισμός. Ένας λαός ούτω μόνον σκεπτόμενος αποτρέπει τάς εκ της πλάνης συμφοράς και ευημερεί». Το καταθέτω για τα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Δημήτριος Σιούφας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο έχει ως εξής:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ (Πρόεδρος της Βουλής): «Τόλη και θέλησις φέρουν νίκη».

Με αυτές τις αντιλήψεις, κύριες και κύριοι, ξεκίνησε τότε η ανασυγκρότηση της Ελλάδος, για να συνεχιστεί αργότερα από τις κυβερνήσεις που ακολούθησαν, τις κυβερνήσεις του Αλέξανδρου Παπάγου και του Κωνσταντίνου Καραμανλή.

Προτεραιότητα εκείνης της κυβέρνησης Πλαστήρα, ήταν ο εξηλεκτρισμός της χώρας, αλλά και η εκμηχάνιση της γεωργίας, ιδίως μάλιστα ο εκσυγχρονισμός της καλλιέργειας και η εκτέλεση μεγάλων εγχειοβελτιωτικών έργων.

Ανάμεσά τους και η ιδέα της εκτροπής του φράγματος στον ποταμό Μέγδοβα και η ιδέα της λίμνης που πήρε το όνομά του και το έχει και μέχρι σήμερα ως Λίμνη Πλαστήρα, όπου, όμως, κατασκευάστηκε και ένα σύγχρονο υδροηλεκτρικό έργο από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή που υδρεύει σήμερα ογδόντα χιλιάδες κατοίκους στην Καρδίτσα και αρδεύει περισσότερα από πεντακόσιες χιλιάδες στρέμματα στον Θεσσαλικό κάμπο.

Το σημαντικότερο, όμως, ήταν αυτό το οποίο έκανε με τον επίσης μεγάλο Καρδιτσιώτη πολιτικό Στέλιο Αλαμάνη, την αναγκατική απαλλοτρίωση αγροτικών κτημάτων για την αποκατάσταση ακτημόνων γεωργών και κτηνοτρόφων. Νοιαζόταν για τη γη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και τους ανθρώπους της γιατί ήταν παιδί της γης, παιδί αγροτών.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας στη μακρά στρατιωτική και πολιτική του ιστορία αλλά και πορεία γνώρισε και νίκες αλλά και ήττες. Ποτέ, όμως, δεν του έλειψε η πίστη στις ιδέες του αλλά και το θάρρος στις δράσεις. Για πολλές πράξεις του η ιστορία ακόμα διασκέπτεται. Η ευθυμγορία, όμως, έχει εκδοθεί για το θάρρος του, τη γενναιότητά του, την αστείρευτη διάθεση προσφοράς αλλά και την παροικιϊώδη εντιμότητά του. Αυτά άλλωστε ήταν στοιχεία που τα αναγνώρισαν ακόμα και οι πιο έντονοι αντίπαλοί του.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Νικόλαος Πλαστήρας, την μνήμη του οποίου τιμούμε σήμερα και αυτό γίνεται για πρώτη φορά στη Βουλή των Ελλήνων, υπήρξε ένας σπάνιος άνθρωπος για εξαιρετικά δύσκολες εποχές. Και η Βουλή των Ελλήνων τιμά σήμερα τους αγώνες του. Η τιμή άλλωστε αυτή είναι επιβεβλημένη για όλους όσους ανάλωσαν τη ζωή τους στην υπηρεσία της πατρίδος, στην υπηρεσία της δημοκρατίας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρας): Ευχαριστώ τον Πρόεδρο του Σώματος, που άλλωστε δεν έκρυψε τη φόρτισή του ως Καρδιτσιώτης πολιτικός.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία της Βουλής, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στους χώρους του Μεγάρου της Βουλής των Ελλήνων, τριάντα τέσσερις μαθητρίες και μαθητές και τέσσερις συνοδοί -καθηγητές από το 7ο Γενικό Λύκειο Αθηνών.

Η Βουλή τους καλωσορίζει. Τους ευχόμαστε καλές σπουδές.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Το λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ κ. Βενιζέλος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, μου προκαλεί τεράστιο ενδιαφέρον το γεγονός ότι μέσα σε μια τόσο κρίσιμη και βαριά πολιτική συγκυρία, μέσα σε μια τόσο οξεία οικονομική κρίση, διακόπτουμε την ενασχόλησή μας με τα τρέχοντα προκειμένου να καταφύγουμε στην ιστορία. Το θεωρώ αυτό πολλαπλά ενδιαφέρον και χρήσιμο.

Το σημερινό πολιτικό μνημόσυνο του Νικολάου Πλαστήρα δεν πρέπει συνεπώς να το δούμε ως καθυστερημένη εκδήλωση χρέους της Βουλής προς έναν μεγάλο Έλληνα, προς έναν άξιο της πατρίδος, ούτε ως μια απλή κοινοβουλευτική τελετουργία. Πρέπει να το δούμε ως μια ευκαιρία, σπάνια στις μέρες μας, δημόσιου στοχασμού για τη σχέση μας με την ιστορία. Γιατί το απαύγασμα της φιλοσοφίας της ιστορίας είναι πως το μέλλον βρίσκεται μέσα στο παρελθόν. Φυσικά δεν αναφερόμαι σε μια πομπώδη «οχολική» ιστορία ούτε σε μια «παράταξη-κή» ιστορία, αλλά στην κοινή εθνική ιστορία, που είναι η στέρεη βάση του κοινού και ίσου πατριωτικού μας αισθήματος. Αυτό

έχει ιδιαίτερη σημασία σε μια περίοδο κατά την οποία έχει διαταραχθεί η κοινωνική συνοχή και έχουν εκπέσει σχεδόν στο σύνολό τους οι κώδικες αξιών.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ**.)

Ας αποφύγουμε σήμερα, τιμώντας μια τόσο σημαντική και θαρραλέα προσωπικότητα όπως ο Νικόλαος Πλαστήρας, την εύκολη και ιδεολογική χρήση της ιστορίας. Ας εμπνευστούμε από τον Διονύσιο Σολωμό που μας διδάσκει πως εθνικό είναι το αληθές.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, προσφέρεται για την άσκηση αυτή, γιατί είναι μια ιστορική προσωπικότητα που διέσχισε ολόκληρο το πρώτο μισό του ταραχώδους 20ου αιώνα. Διέσχισε πενήντα κρίσιμα και γεμάτα χρόνια της σύγχρονης ελληνικής πολιτικής ιστορίας έφιππος, υπερήφανος, λυγρός, πιστός σε αρχές, περιπετειώδης ως ένας γνήσιος λεβέντης.

Η αναγωγή μας δε σε αυτά τα πρώτα πενήντα χρόνια του 20ου αιώνα μας επιτρέπει να καταλάβουμε πόσο μεγάλη απόσταση χωρίζει την Ελλάδα της πρώτης δεκαετίας του 21ου αιώνα, παρά τα προβλήματά της, παρά τις εντάσεις που υπάρχουν, παρά τις αγωνίες που διαπερνούν το σώμα της ελληνικής κοινωνίας, από την περίοδο του Νικολάου Πλαστήρα. Η απόσταση της σημερινής Ελλάδας είναι πολύ μεγάλη όχι μόνο σε σχέση με τις δεκαετίες του Μακεδονικού Αγώνα ή των Βαλκανικών Πολέμων ή του εθνικού διχασμού ή της Μικρασιατικής Καταστροφής αλλά και από το μετεμφυλιακό ψυχροπολεμικό κράτος της δεκαετίας του '50, από τα πρώτα πέτρινα χρόνια της δεκαετίας του '50.

Καταλαβαίνουμε, μιλώντας για τον Νικόλαο Πλαστήρα και την εποχή του, όπως επιγράφει το σπουδαίο έργο του ο Σέφης Αναστασάκος, πόσο μεγάλη σημασία έχει να λειτουργούν οι δημοκρατικοί και δικαιοκρατικοί θεσμοί, το Σύνταγμα, ο πολιτικός πολιτισμός. Και έχει πολύ μεγάλη σημασία επίσης να καταλάβουμε, με αφορμή την τιμή στην μνήμη του Νικολάου Πλαστήρα εδώ στην Αίθουσα της Βουλής των Ελλήνων, πως αυτά που μας χωρίζουν είναι πολύ λίγα σε σχέση με αυτά που μας ενώνουν και πρέπει να μας ενώνουν ως τόπο, ως έθνος. Χωρίς να υποτιμάω ούτε τις κοινωνικές συγκρούσεις, ούτε τις ταξικές διαφορές, ούτε τις ιδεολογικές διαφωνίες, ούτε τις πολιτικές εντάσεις που τρέφουν τη δημοκρατία.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας, ο Μαύρος Καβαλάρης του Μικρασιατικού Αγώνα έχει εγγραφεί στην εθνική συνείδηση ως υπόδειγμα πατριωτισμού, αγωνιστικότητας και ανιδιοτέλειας. Έχει εγγραφεί στην κοινή μνήμη των Ελλήνων ως υπόδειγμα δημόσιας ηθικής και αυτό είναι ίσως σημαντικότερο από οποιαδήποτε αναφορά στις λεπτομέρειες του πλούσιου βιογραφικού του, στρατιωτικού και πολιτικού, από οποιαδήποτε αναφορά σε έργα. Τελικά στην ιστορία, όπως και στην πολιτική, το ποιος είσαι είναι εξίσου σημαντικό με το τι έκανες.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας είναι, λοιπόν, ένας άνθρωπος της εποχής του, μιας ταραγμένης εποχής. Ξεκίνησε ως ένστολος πολίτης της εποχής του, κάτι που σήμερα ίσως ξενίζει, όταν το συνειδητοποιούμε. Συγκρουσιακός, εμβληματική φυσιογνωμία των στρατιωτικών κινήματων στην δεκαετία του '20, στην δεκαετία του '30. Ας σκεφτούμε, όμως, ότι χωρίς αυτά τα στρατιωτικά κινήματα, που μας παραξενεύουν με τα κριτήρια του 21ου αιώνα, δεν θα είχαν γίνει μεγάλες, οι μεγαλύτερες ίσως προοδευτικές τομές, θεσμικές αλλά και οικονομικές και κοινωνικές που έγιναν, με χαρακτηριστικότερο το έργο που εκπήγασε από το κίνημα στο Γουδί και την ανορθωτική προσπάθεια του Ελευθερίου Βενιζέλου. Άλλωστε ο Νικόλαος Πλαστήρας, όπως και όλες οι μεγάλες προσωπικότητες του Βενιζελισμού -ο Παπαναστασίου, ο Καφαντάρης, ο Σοφοκλής Βενιζέλος, ο Θεμιστοκλής Σοφούλης- γίνεται ιστορικά αντιληπτός στην ολότητά του σε αναφορά ή πολλές φορές σε αντίστιξη με το μεγάλο πολιτικό, με τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

Έχει επίσης πολύ μεγάλη σημασία να σημειώσουμε ότι ο Νικόλαος Πλαστήρας, ακριβώς επειδή υπήρξε μεγάλος, ανιδιοτελής, οραματιστής, συνέδεσε το όνομά του και με μία μεγάλη προσπάθεια οικονομικής ανασυγκρότησης, με τα μεγάλα έργα,

με τη Λίμνη Πλαστήρα, στην οποία αναφέρθηκε προηγουμένως και κατά το λόγο της αρμοδιότητάς του ως εκπρόσωπος του Νομού Καρδίτσας ο Πρόεδρος του Σώματος, αλλά και με τη θέσπιση του Συντάγματος του 1952 που, παρά την κριτική που του ασκήθηκε, ήταν ένα συνταγματικό κείμενο που στα μετεμφυλιακά και ψυχροπολεμικά δεδομένα λειτούργησε, παρ' ότι εκ γενετής υπονομευμένο από το παρασύνταγμα που είχε συγκροτηθεί και λειτουργούσε ήδη από το 1944, από την απελευθέρωση, από τη λήξη της γερμανικής κατοχής.

Φυσικά, όπως συμβαίνει με όλες τις μεγάλες γοητευτικές, πολυσύνθετες και αντιφατικές προσωπικότητες που γράφουν ιστορία μαζί με το λαό, υπάρχουν και για το Νικόλαο Πλαστήρα πράγματα πολλά θέματα ανοικτά στην ιστορική συζήτηση, ανοικτά ένθεν κακείθεν. Η συμμετοχή του στη δίκη και την εκτέλεση των 'Εξ, η συμμετοχή του στο Κίνημα του '33, η κρίσιμη περίοδος του 1945 και της Βάρκιζας, η προσπάθειά του να επιβάλει τα «μέτρα ειρηνεύσεως» συγκρουόμενος με δίκτυα άσκησης γκρίζας εξουσίας, που με κορμό τον ΙΔΕΑ κυριαρχούσαν τότε στο πολιτικό παρασκήνιο αλλά και στο πολιτικό προσκήνιο πάρα πολύ συχνά. Και βέβαια ιδιαίτερη σημασία έχει η καταλυτική συμβολή του στην ανασυγκρότηση των κεντρικών δυνάμεων. Η ΕΠΕΚ είναι πάντα ένα σημείο αναφοράς, η Εθνική Προοδευτική Ένωση Κέντρου. Αυτά, όμως, συνέβαιναν στη δεκαετία του '50. Έπρεπε να φτάσουμε στη Μεταπολίτευση, στον Ανδρέα Παπανδρέου, για να μπορέσει το όραμα αυτό να αποκτήσει τα πλήρη χαρακτηριστικά του με τη μορφή ενός κινήματος εθνικού, κοινωνικού και πολιτικού ριζοσπαστισμού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η προσωπικότητα και η μνήμη του Νικολάου Πλαστήρα είναι μια πολύτιμη εθνική περιουσία, που οφείλουμε να τη διαφυλάξουμε. Οφείλουμε να την κατανοήσουμε, να διδαχθούμε απ' αυτήν, να συνομιλήσουμε μ' αυτήν ιδίως τώρα, που χρειάζεται να βρούμε ξανά πηγές έμπνευσης και αισιοδοξίας. Ιδίως τώρα, που χρειάζεται να αποκαταστήσουμε την πολιτική και κοινωνική εμπιστοσύνη. Ιδίως τώρα, που πρέπει όλοι να στρατευθούμε στην προσπάθεια αναστήλωσης της δημόσιας ηθικής. Ιδίως τώρα, που πρέπει να κάνουμε κοινό σύνθημά μας το αίτημα για ανόρθωση, όπως το διέτύπωσε το 1909 ο Ελευθέριος Βενιζέλος.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Το λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Πάνος Παναγιώτοπουλος.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κατ' αρχάς, επιτρέψτε μου να σας συγχαρώ προσωπικά, κύριε Πρόεδρε, για την πρωτοβουλία της διοργάνωσης αυτής της συζήτησης στην Εθνική Αντιπροσωπεία. Είμαι βέβαιος ότι αυτή η πρωτοβουλία θα έχει τη συνέχειά της και θα φθάσουμε στο σημείο να συζητούμε χωρίς προκαταλήψεις, χωρίς μικροκομματικές σκοπιμότητες, με την ψυχραιμία και τη νηφαλιότητα που απαιτεί η υιοθέτηση από τον πολιτικό της ματιάς του ιστορικού και για άλλες προσωπικότητες, σημαντικές προσωπικότητες της νεότερης και νεότερης ιστορίας της Ελλάδος, μεταξύ των οποίων, για παράδειγμα, κύριε Πρόεδρε, και ο Αλέξανδρος Παπάγος και πολλοί άλλοι.

Επιμένω στο να επαναλάβω τα συγχαρητήριά μου σ' εσάς, γιατί; Διότι, λαοί που δεν έχουν συλλογική ιστορική μνήμη και δεν την καλλιεργούν είναι σαφέστατα καταδικασμένοι να μείνουν στο περιθώριο της ιστορίας. Εάν αυτό αποτελεί μία φορά καθήκον για τους λαούς, σκεφθείτε ποιο ιδιαίτερο βάρος έχει ως εθνική και κοινωνική αποστολή για τους ταγούς σε μία κοινωνία, για τους λειτουργούς και για το προσωπικό του πολιτικού συστήματος. Πολλοί συνηθίζουν να μας κανοναρχούν με την άποψη ότι πολιτική δεν γίνεται με την ιστορία ή πολιτική δεν γίνεται μόνο με την ιστορία. Τους απαντούμε. Πολιτική δεν μπορεί να γίνει χωρίς την ιστορία. Η γνώση της ιστορίας, το βίωμα της ιστορίας αποτελεί αναγκαία συνθήκη, ακόμη και για την άσκηση καθημερινής πολιτικής.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας που τιμάται σήμερα υπήρξε μία εξέχουσα στρατιωτική και πολιτική φυσιογνωμία της νεότερης Ελλάδας. Όπως είναι γνωστό, πολέμησε και διακρίθηκε σε

πάρα πολλά πεδία πολεμικών αγώνων, μεταξύ των άλλων, στους Βαλκανικούς Πολέμους -εκεί προσέλαβε το προσωνύμιο του «Μαύρου Καβαλάρη»- στη Μικρασιατική Εκστρατεία, όπου έγραψε σελίδες απaráμιλλης δόξας και προσφοράς. Διετέλεσε αρχηγός κόμματος, τρεις φορές Πρωθυπουργός της Ελλάδος. Ο Νικόλαος Πλαστήρας είναι ένας από τους πρωταγωνιστές μιας ταραγμένης, κατά τα άλλα ηρωικής, όσο και ρομαντικής εποχής. Είναι η εποχή εκείνη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που ένα πολύ μεγάλο μέρος του πολιτικού κόσμου βγαίνει μέσα από τα πεδία της μάχης, δεν κατασκευάζεται ούτε σε κλαδικές, ούτε σε διαβούλια, εντός και εκτός πολιτικής ζωής. Βγαίνει από το πεδίο της μάχης. Ο Πλαστήρας, λοιπόν, υπήρξε μία από τις προσωπικότητες που καθόρισαν την ιστορική πορεία της χώρας μας κατά το πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα. Υπήρξε πρωταγωνιστής σε δύσκολα χρόνια, χρόνια φωτιάς, χρόνια στροβίλων, στροβιλισμού της ιστορίας, σε εποχές εθνικού διχασμού και μίσους.

Σήμερα που, όπως θα έλεγε ο απλός λαός, έχει πέσει η σκόνη της ιστορίας, έχει κατακαθίσει ο κουρνιαχτός των γεγονότων και των παθών, μπορούμε να αποτιμήσουμε στις πραγματικές διαστάσεις την προσωπικότητα του στρατιωτικού και πολιτικού, τη σημασία της δράσης του, τη σημασία της προσφοράς του στον τόπο. Τι κάνει αλήθεια άξιο της πατρίδας, το Νικόλαο Πλαστήρα; Κατ' αρχάς, υπήρξε στρατιώτης της πατρίδας, στρατιώτης συνεπής, με μία τρομερή -ακόμη και για την εποχή του, πόσω μάλλον για τη δική μας εποχή-, έκπτωτης αξιών και ιδανικών- εμμονή στην εκτέλεση του καθήκοντος, του καθήκοντος στην πατρίδα, του καθήκοντος στη σημαία. Πήρε μέρος σε όλα τα πεδία μάχης μιας ιδιαίτερα ταραγμένης εποχής και μάλιστα πήρε μέρος στην πρώτη γραμμή. Ο ιστορικός της Μικρασιατικής Εκστρατείας, αλλά και της Μικρασιατικής Καταστροφής που ακολούθησε, με αντικειμενική ματιά έχει καταγράψει ανδραγαθίες, στρατιωτικά κατορθώματα του Νικολάου Πλαστήρα. Είναι γνωστό ότι, αν ο Πλαστήρας με τη στρατιωτική του ευφυΐα και τον προσωπικό δυναμισμό που χαρακτήριζε την παρουσία του και στα στρατιωτικά πράγματα της τότε Ελλάδος δεν ελάμβανε συγκεκριμένα μέτρα και συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για να ανασυνταχθεί το ελληνικό στράτευμα, το οποίο βρισκόταν σε κατάσταση υποχώρησης από το Μικρασιατικό Μέτωπο, η καταστροφή θα ήταν πολύ χειρότερη ακόμη.

Είναι τα χρόνια στα οποία συνδέεται οριστικά και αμετάκλητα η πολιτική φυσιογνωμία του Νικολάου Πλαστήρα με τη συλλογική συνείδηση, αλλά και το συλλογικό υποσυνείδητο των προσφύγων της Μικρασίας. Από τα μέτωπα του πολέμου, από τα πεδία της υποχώρησης και της καταστροφής, μέχρι τις γειτονιές στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στην υπόλοιπη Ελλάδα που ριζωσαν οι Μικρασιάτες πρόσφυγες, η σχέση αυτή θα παραμείνει αναλλοίωτη, σχέση που διατήρησε ο Πλαστήρας μέχρι το τέλος του βίου του.

Αυτό, λοιπόν, που τον κάνει άξιο σε πρώτη ανάγνωση είναι ότι υπήρξε στρατιώτης της πατρίδας. Σε δεύτερη ανάγνωση υπήρξε πολιτικός, σε πολλές περιπτώσεις μπροστά από την εποχή του. Βεβαίως, όπως και άλλοι μεγάλοι πολιτικοί άντρες στη νεότερη και νεοτάτη ιστορία της Ελλάδος, είχε και ο Νικόλαος Πλαστήρας τις δύσκολες ή αμφιλεγόμενες στιγμές του. Έχουν γραφτεί αρκετά και έχουν συζητηθεί πολλά για τον τρόπο με τον οποίο ο Πλαστήρας αντιμετώπισε κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου την άνοδο των εθνικοσοσιαλιστικών κομμάτων στην Ευρώπη και ιδιαίτερος στη γειτονική μας Ιταλία. Μάλιστα, θέλω να σας θυμίσω ότι είχαμε και μία παρέμβαση του βρετανικού παράγοντα, η οποία οδήγησε τον Πλαστήρα σε παραίτηση από την πρωθυπουργία σε μία συγκεκριμένη περίοδο.

Αλλά, ανεξάρτητα από τις όποιες αμφιλεγόμενες αποφάσεις ή στάσεις του, ο Πλαστήρας συνολικά υπήρξε πολιτικός μπροστά από την εποχή του. Και το απέδειξε και με τα μέτρα που έλαβε ως πολιτικός υπέρ των Μικρασιατών προσφύγων, αλλά κυρίως με τη συνολική στάση, θέση και συμπεριφορά του στα θέματα του Εθνικού Διχασμού, δηλαδή σε αυτή τη συλλογική ψύχωση που εβάρυνε το τόπο μας, αμέσως μετά τον εμφύλιο πόλεμο.

Ο Πλαστήρας ήταν από τους πρώτους πολιτικούς της νεοτέ-

ρας Ελλάδας που είδε λίγα χρόνια μετά το τέλος του εμφύλιου σπαραγμού, εποχή που ήταν ακόμα νωπά τα βιώματα από καταστάσεις δύσκολες, τραγικές και οι πληγές ήταν αιμάσσουσες, την ανάγκη από τους πρώτους, να γυρίσουμε σελίδα, να θάψουμε για πάντα την ψύχωση και το σύνδρομο του Εθνικού Διχασμού και να προχωρήσουμε μπροστά.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Και ένα τρίτο –και τελειώνω, κύριε Πρόεδρε– είναι αυτό που συνθέτει την αξιοσύνη του ανδρός, το πρότυπο το οποίο συγκρότησε και προέβαλε ως πολιτικός, διαχρονικά, στο δημόσιο βίο του τόπου. Τίμιος, ντόμπρος, λεβέντης, ειλικρινής, ανιδιοτελής, ιδιότητες που θα έπρεπε να είναι σύμφυτες με την άσκηση του αξιώματος του πολιτικού ή με την ιδιότητά του.

Δυστυχώς –και αυτό πρέπει να μας προβληματίσει όλους– έχουμε φτάσει στο σημείο οι ιδιότητες αυτές να θεωρούνται από ένα σημείο της κοινής γνώμης, είδος ουσιώδες εν ανεπαρκεία στον πολιτικό κόσμο της χώρας.

Δεν είμαι απ' αυτούς που το πιστεύουν, αλλά έχουμε βαρύ καθήκον όλοι μας να αποδείξουμε ότι τέτοιου είδους ιδιότητες υπάρχουν σήμερα στον πολιτικό κόσμο της χώρας. Και αυτή είναι η αλήθεια.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Με τις σκέψεις αυτές, θέλω και πάλι να σας συγχαρώ, κύριε Πρόεδρε και να επισημάνω, πόσο σημαντική είναι η γνώση και η προβολή στοιχείων που αφορούν τέτοιου είδους προσωπικότητες της νεότερης και νεότερης Ελλάδας, όχι μόνο στο πεδίο του πολιτικού κόσμου και στην καθημερινή άσκηση της πολιτικής, αλλά στο χώρο της παιδείας και της ελληνικής νεολαίας.

Ζούμε στην ελληνική κοινωνία μία πρωτοφανή κρίση αξιών, ιδανικών και προτύπων και τέτοια πρότυπα που αναδεικνύονται από τη νεότερη ιστορία της Ελλάδας, όπως το πρότυπο του Νικολάου Πλαστήρα, αλλά και άλλων, του Αλέξανδρου Παπάγου, του Γεωργίου Παπανδρέου, του Κωνσταντίνου Καραμανλή και πολλών άλλων ακόμη, είναι απαραίτητο να τα βιώνουμε, να τα αντιλαμβανόμαστε και να τα διδάσκουμε.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Το λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Σπύρος Χαλβατζής.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, έχουμε απομακρυνθεί πάρα πολλές δεκαετίες από το θάνατο του Στρατηγού Νικολάου Πλαστήρα και εκατό περίπου χρόνια από τις πρώτες φάσεις της ζωής του, πολιτικής και στρατιωτικής. Το γεγονός αυτό επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων, άρα και μια πιο αντικειμενική αποτίμηση της πολιτικής πορείας του. Σ' αυτό συντελούν ακόμα και τα νεότερα στοιχεία που έχουν προκύψει.

Με βάση τη δική μας μεθοδολογική θεώρηση, κάθε ιστορική προσωπικότητα κρίνεται σε άμεση συνάρτηση με την εποχή της και κυρίως με το ρόλο που διαδραμάτισε στη συγκεκριμένη περίοδο, στη συγκεκριμένη κοινωνία, της οποίας βασικό χαρακτηριστικό αποτελεί η ύπαρξη ταξικών αντιθέσεων και αντίστοιχων πολιτικών κομμάτων. Σ' αυτό το πλαίσιο κρίνουμε και το Στρατηγό Νικόλαο Πλαστήρα. Απ' αυτήν την άποψη, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας δεν υιοθετεί το γνωστό «ο νεκρός δεδικαίωται».

Ο πρώην Πρωθυπουργός Νικόλαος Πλαστήρας λειτούργησε μέσα στο ιδεολογικοπολιτικό πνεύμα και την παράταξη που εκπροσώπησε, είτε ως επικεφαλής κομματικού σχηματισμού είτε ως στρατιωτικός με κατ'εξοχήν πολιτική και όχι μόνο στρατιωτική δράση. Εξέφρασε τον αστικό φιλελευθερισμό και ακριβώς απ' αυτήν την σκοπιά, εξυπηρέτησε τα πολιτικά συμφέροντα της κυρίαρχης τάξης.

Έτσι εξετάζοντας τα πράγματα, μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι ο Νικόλαος Πλαστήρας επεδίωκε περισσότερο από άλλους το προχώρημα ενός αστικού εκσυγχρονισμού, γεγονός που εκδήλωσε σε διάφορες στιγμές της πολιτικής του ιστορίας.

Βεβαίως τα παραπάνω, σε συνδυασμό με το θρύλο που

περιέβαλε το Νικόλαο Πλαστήρα, σε καμία περίπτωση δεν αναιρούν τη συνεπή ταξική πορεία του. Η φήμη του «Μαύρου Καβαλάρη» δημιουργήθηκε την εποχή που η αστική τάξη, έχοντας στόχο τη δημιουργία της Μεγάλης Ελλάδας, προχώρησε στο γνωστό τυχοδιωκτισμό της Μικρασιατικής Εκστρατείας.

Αυτή η εκστρατεία που επέφερε το θάνατο σε εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους και συνετέλεσε στον ξεριζωμό ακόμα περισσότερων, προετοιμάστηκε και ξεκίνησε από την Κυβέρνηση Βενιζέλου και είχε αρχικά την αντίθεση του Λαϊκού Κόμματος. Μόλις, όμως, το τελευταίο ανέβηκε στην κυβερνητική εξουσία, έκανε τα ακριβώς αντίθετα. Στο μεταξύ, οι συμμαχίες στο ιμπεριαλιστικό σύστημα αναδιατάχθηκαν και η Ελλάδα βρέθηκε σε υποδεέστερη θέση σε σύγκριση με την Τουρκία. Και τα αποτελέσματα είναι γνωστά σε όλους μας.

Τότε ακριβώς, με το στρατιωτικό κίνημα στη Χίο και στη Λέσβο, καθώς και με τα γεγονότα που ακολούθησαν στην Αθήνα, δημιουργήθηκε η υπό τον Πλαστήρα λεγόμενη «επαναστατική κυβέρνηση». Ακολούθησε η εκτέλεση των έξι, που είχε σαφή στόχο να εμφανίσουν ότι δεν ήταν δύο οι υπεύθυνοι της μικρασιατικής τραγωδίας, δηλαδή οι δύο αστικές παρατάξεις, αλλά μόνο η μία, η αντιβενιζελική.

Έτσι πίστευαν ότι θα καθιστούσαν την αγανάκτηση των προσφύγων. Φυσικά, οι ευθύνες βαρύνουν και την άλλη παράταξη της αστικής τάξης. Ήταν, όμως, η εποχή που η αντιπαράθεση βενιζελικών-αντιβενιζελικών πήρε εκρηκτικές διαστάσεις και είχε χωρίσει το λαό σε μια άγνη για τον ίδιο αντιπαράθεση.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα ο Νικόλαος Πλαστήρας και γενικότερα η αντιβασιλική ηγεσία κατέλαβαν περίοπτη θέση. Συνέτελεσε σ' αυτό και η εξαγγελία για το μίσσημα της γης στους αγρότες ορισμένων περιοχών της χώρας. Άλλωστε, αυτό ήταν ένα λαϊκό αίτημα πολύχρονο και υπερώριμο για λύση, ενώ τη συγκεκριμένη στιγμή χρησίμευσε και ως ένα μέτρο εκτονωτικό των διαιρέσεων των αγανακτισμένων προσφύγων στη Βόρεια Ελλάδα.

Όμως, την ίδια στιγμή, την ίδια περίοδο, η επίθεση στο εργατικό κίνημα ήταν σκληρότατη. Δεν έχει ξεχαστεί ότι επί των ημερών του Νικολάου Πλαστήρα ως αρχηγού της επανάστασης και με Πρωθυπουργό της το Στυλιανό Γονατά, δολοφονήθηκαν στο Πασσαλιμάνι στις 23 και 24 Αυγούστου το 1923 έντεκα εργάτες και τραυματίστηκαν άλλοι εκατό, ενώ οι συλλήψεις σε Αθήνα και Πειραιά ξεπέρασαν τις πεντακόσιες, ύστερα από μια πολύ μεγάλη απεργιακή κινητοποίηση των εργατών του Πειραιά και της Αθήνας.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας έκανε αυτά που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Όμως, συγκαταλέγεται στους απόντες από την Ελλάδα στα χρόνια της τριπλής Κατοχής '41-'44, ενώ τον έχει στιγματίσει η επιστολή του που διανεμήθη τον Απρίλιο του '41, με την οποία καλούσε το λαό να υποταχθεί και συνιστούσε τη δημιουργία φιλογερμανικής κυβέρνησης.

Βρέθηκε απέναντι από το ΕΑΜ και στις μέρες του Δεκέμβρη, καθώς και ως Πρωθυπουργός από το 1945. Υπογραμμίζουμε τις ιστορικές ευθύνες του Πλαστήρα στην υπόθεση Μπελογιάννη. Στην εξουσία βρίσκονταν ...

Θα σταματήσεις να γελάς και να χλευάζεις, κύριε Γεωργιάδη; Αν δεν συμφωνείς, να σηκωθείς και να βγεις έξω!

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Ούτε γελάω ούτε χλευάζω. Σας ακούω με μεγάλη προσοχή.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ: Είσαι απαράδεκτος και να μάθεις να συμπεριφέρεσαι!

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Σας ακούω με μεγάλη προσοχή και θα ακούσετε μετά την απάντησή μου!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Κύριε Χαλβατζή, επιτρέψτε μου.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Με προσέβαλε, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας παρακαλώ! Σήμερα έχουμε έρθει εδώ για να τιμήσουμε τη μνήμη του Νικολάου Πλαστήρα και όχι να φιλονικήσουμε. Είμαστε περισσότερο ...

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Με προσέβαλε, κύριε Πρόεδρε!

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ: Σε παρακαλώ!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Παρακαλώ, κύριε Γεωργιάδη. Είμαστε περισσότερο από πενήντα χρόνια από την εποχή που έφυγε από τη ζωή. Και όπως ανέφερα και πριν στην ομιλία μου, αρκετές από τις προσεγγίσεις και τα ιστορικά θέματα της εποχής του βρίσκονται ακόμα στην κρίση της ιστορίας.

Οφείλουμε αυτή την ώρα -επειδή από μας εξαρτάται το μέλλον- με νηφαλιότητα και χωρίς φιλονικία ...

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Με προσέβαλε βαθύτατα, κύριε Πρόεδρε, και θέλω να με προασπιστείτε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Σας παρακαλώ, κύριε Γεωργιάδη, έχει την άποψή του. Σας παρακαλώ, καθίστε!

Συνεχίστε, κύριε Χαλβατζή.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ: Εμείς υπογραμμίζουμε τις ιστορικές ευθύνες του Πλαστήρα στην υπόθεση Μπελογιάννη. Στην εξουσία βρισκόταν η Κυβέρνησή του το 1952, όταν εκτελέστηκαν ο Νίκος Μπελογιάννης, ο Δημήτρης Μπάτσης, ο Νίκος Καλούμενος και ο Ηλίας Αργυριάδης.

Όσα γράφτηκαν από τότε για εκείνα τα γεγονότα με σκοπό να αποερίσουν τις ευθύνες του, στερούνται πραγματικής βάσης. Μια κυβέρνηση που βρίσκεται μπροστά σε ένα τέτοιο έγκλημα, αν δεν μπορεί να το αποτρέψει, οφείλει κατά την άποψή μας, να παραιτηθεί. Είναι πρόσχημα η δικαιολογία που έχει προβληθεί επανειλημμένα ότι δεν παραιτήθηκε, επειδή έτσι θα διευκόλυνε το σχέδιο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής να έρθει η δεξιά στην Κυβέρνηση. Διότι λίγους μήνες αργότερα, το Κόμμα της ΕΠΕΚ, του οποίου ηγείτο ο Πλαστήρας, συναίνεσε στην ψήφιση του πλειοψηφικού συστήματος, με αποτέλεσμα στις εκλογές του '52 η ΕΔΑ παρά το γεγονός ότι είχε πάρει 9,5%, να μείνει εκτός Βουλής, ενώ ο Ελληνικός Συναγερμός υπό τον Αλέξανδρο Παπάγο κατέλαβε την απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας δεν φάνηκε συνεπής ως το τέλος ούτε στις εξαγγελίες του περί μέτρων ειρηνεύσεως μετά τον Εμφύλιο Πόλεμο. Γράφτηκε επανειλημμένα ότι σ' αυτό τον εμπόδιζε ο Γεώργιος Παπανδρέου.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ως Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας αξιολογούμε τα ιστορικά γεγονότα και τα πρόσωπα, τη συνολική στάση και προσφορά τους για να βγάλουμε χρήσιμα διδάγματα για τον αγώνα του λαού μας σήμερα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στους χώρους του Μεγάλου της Βουλής σαράντα έξι μαθήτριες και μαθητές και δύο συνοδοί-καθηγητές από το 1ο Γυμνάσιο Ελευσίνας, το Αισχύλειο Γυμνάσιο.

Καλωσορίζουμε τα παιδιά στη Βουλή των Ελλήνων και τους ευχόμαστε, «καλή πρόοδο» και να είναι καλότυχα.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Το λόγο έχει ο ορισθείς ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος από τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ κ. Αλέξανδρο Αλαβάνο, ο συνάδελφος Βουλευτής κ. Αθανάσιος Λεβέντης.

Κυρίες Λεβέντη, έχετε το λόγο για δέκα λεπτά.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε και χαίρομαι που στα θεωρεία βρίσκονται μαθητές από την πατρίδα μου, από την Ελευσίνα, τους οποίους καλωσορίζω και εγώ ιδιαίτερα.

Κατ' αρχάς, εμείς χαιρετίζουμε την πρωτοβουλία του Προέδρου της Βουλής κ. Σιούφα για να έρθει αυτό το θέμα εδώ, το μνημόσυνο του Νικόλαου Πλαστήρα και «όλβιος όστις της ιστορίας έσχεν μάθησιν».

Ελπίζουμε, κύριε Πρόεδρε, να ακολουθήσουν και άλλες πρωτοβουλίες, γιατί έχουμε να διδαχθούμε πολλά από την ιστορία, από τα καλά και από τα κακά, αν θέλετε, της σύγχρονης, αλλά και της παλαιότερης ιστορίας.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ**)

Ο Νικόλαος Πλαστήρας έζησε σε μια ταραγμένη, σε μια θυελλώδη περίοδο. Το πρώτο μισό του 20ου αιώνα χαρακτηρίζεται από τις δύο παγκόσμιες πολεμικές αναμετρήσεις με τα δεκάδες εκατομμύρια θύματα η καθεμιά, τη μεγάλη σοβιετική επανάσταση και από μια ατέλειωτη σειρά άλλων επαναστάσεων, κινημάτων, εμφύλιων συγκρούσεων και αιματοχυσιών που συνεχίζονται, αν θέλετε, ακόμη και μέχρι τις μέρες μας.

Στην Ελλάδα οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι είχαν μια πάρα πολύ μεγάλη παράταση. Είχαμε τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, προηγήθηκαν οι Βαλκανικοί Πόλεμοι και ακολούθησε η Μικρασιατική Εκστρατεία και καταστροφή. Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος ακολούθησε από τον αιματηρό και καταστροφικό Εμφύλιο Πόλεμο. Και βέβαια, ανάμεσα σ' αυτούς τους δύο μεγάλους πολέμους, είχαμε μια σειρά από στρατιωτικά πραξικοπήματα και κινήματα τα οποία έλαβαν χώρα στον τόπο μας. Το 1922, το 1923 το κίνημα Γαργαλίδη, το 1926 του Πάγκαλου, το 1933 του Πλαστήρα και ακολούθησε του Κονδύλη το 1935 και βέβαια, αυτά κορυφώθηκαν με τη δικτατορία του Μεταξά.

Σ' αυτές τις πολεμικές περιόδους και τα στρατιωτικά κινήματα, οι στρατιωτικοί όπως ήταν επόμενο, έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο και ανάμεσα σ' αυτούς και ο Νικόλαος Πλαστήρας.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας γεννήθηκε στην Καρδίτσα, αποφοίτησε από τη Σχολή των Υπαξιωματικών και έλαβε μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους, τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, το κίνημα Θεσσαλονίκης, τη Μικρασιατική Εκστρατεία, όπου και ανδραγάθησε, διακρίθηκε προπάντων διοικώντας ένα σύνταγμα πεζικού που ήταν από τις λίγες μονάδες που υποχώρησαν συντεταγμένα στην τουρκική προέλαση. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα σε χιλιάδες αμάχους να διαφύγουν, αλλά και στους άνδρες του να αποφύγουν την αιχμαλωσία από την οποία ελάχιστα γύρισαν ζωντανοί από τις άλλες μονάδες που αιχμαλωτίστηκαν.

Γι' αυτό ο Νικόλαος Πλαστήρας λατρεύτηκε, ιδιαίτερα από τους πρόσφυγες της Μικρασιατικής Καταστροφής, παίρνοντας και το προσωνύμιο του «Μαύρου Καβαλάρη».

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, ηγήθηκε της επαναστατικής κυβέρνησης με τους Γονατά και Φωκά, η οποία καταδίκασε σε θάνατο τους έξι.

Το 1923 αντιμετώπισε και κατέστειλε το κίνημα Λεοναρδού-Γαργαλίδη, ενώ το 1923 μετά τις εκλογές ηγήθηκε ο ίδιος κινήματος στρατιωτικού, το οποίο απέτυχε. Ύστερα από αυτό ο Πλαστήρας κατέφυγε στο Παρίσι όπου παρέμεινε έως την απελευθέρωση από τους Γερμανούς το 1944. Επέστρεψε στην Ελλάδα και έκτοτε πήρε ενεργό μέρος στα πολιτικά πράγματα, ξεκινώντας ως επικεφαλής κυβέρνησης που διαδέχθηκε τον Γεώργιο Παπανδρέου και προχώρησε στη Συμφωνία της Βάρκιζας. Από εκεί και πέρα πολύ λίγο έμεινε στην εξουσία, αλλά δεν μπόρεσε να ελέγξει την κατάσταση και το παρακράτος, το οποίο δημιουργήθηκε και έδρασε με αυτόν τον τρόπο και το οποίο οδήγησε τελικά στον Εμφύλιο Πόλεμο.

Ο Στρατηγός Πλαστήρας συνοψίζει στην πολιτική του δραστηριότητα μερικές από τις πιο έντονες αντιφάσεις της νεοελληνικής κοινωνίας μεταξύ του 1910 και του 1955. Ο ίδιος ήταν εξαιρετικά απλός άνθρωπος. Η εποχή του, όμως, ήταν μια πολύ δύσκολη και σκληρή εποχή για την Ελλάδα και για όλον τον κόσμο βέβαια. Η εποχή των δύο παγκοσμίων πολέμων και της πιο αχαλίνωτης βίας που έχει ζήσει ποτέ η ανθρωπότητα. Την πολιτική σταδιοδρομία του Πλαστήρα την καθορίζουν δύο μαζικές εκτελέσεις, η «Εκτέλεση των Έξι» το 1922 και η εκτέλεση των Μπελογιάννη, Αργυριάδη, Καλούμενο και Μπάτση το 1952, οι οποίες από εκεί και πέρα έδωσαν το έναυσμα για μια μακροχρόνια παράταση του μετεμφυλιοπολεμικού κράτους που είχε εγκατασταθεί στην Ελλάδα με όλα αυτά που είχαν προηγηθεί, με αυτά που ακολούθησαν και που κορυφώθηκαν με τη Χούντα των Συνταγματαρχών. Ο ίδιος δεν πήρε μέρος στην Αντίσταση, παρά το ότι είχε στην αρχή συμμετάσχει και είχε συμβάλει στη δημιουργία του ΕΔΕΣ. Από την άλλη πρέπει να μνημονευθεί ότι τους πρώτους μήνες της γερμανικής κατοχής στη χώρα μας είχε προσπαθήσει να έρθει σε συνεννόηση με τους Γερμανούς. Αυτό είναι ένα κεφάλαιο, το οποίο ακόμα δεν έχει πλήρως διερευνηθεί.

Ο Πλαστήρας με την ΕΠΕΚ που δημιούργησε προσπάθησε από τη μία, όπως είτε ο κ. Βενιζέλος και συνέβαλε στην ανασυγκρότηση των κεντρικών δυνάμεων, από την άλλη προσπάθησε να εκφράσει τους αποκλεισμένους του μετεμφυλιακού κράτους, δηλαδή όσους είχαν επιλέξει την αντίσταση στον κατακτητή μέσα από το ΕΑΜ. Παρ' όλα αυτά, δεν μπόρεσε να συγκροτήσει μία τέτοια παράταξη και να ελέγξει τα πράγματα. Ήταν ίσως κάτι που ξέφυγε από τις δυνατότητές του, παρά το ότι προσπάθησε με τα μέτρα ειρηνεύσεως. Στη συνέχεια έρχεται και η εκτέλεση του Μπελογιάννη που, όπως και να το κάνουμε, τα αμαυώνει.

Δήλωνε σοσιαλιστής. Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι για ένα διάστημα στη δεκαετία του 1930 φλέγταρε και με ιδέες που δεν ήταν και τόσο δημοκρατικές. Η Αριστερά ήταν ιδιαίτερα δύσπιστη μαζί του, καθώς ήταν ο Πρωθυπουργός της Βάρκιζας, ενώ δεν μπόρεσε να ελέγξει και τη δράση των συμμοριών του παρακράτους μετά τα Δεκεμβριανά. Τελικά ο Πλαστήρας δεν κατόρθωσε να αποτρέψει την παλιννόρθωση της μοναρχίας στη δεκαετία του 1930, παρά τις προσπάθειές του και σωρεία πραξικοπημάτων, στα οποία ήταν άμεσα ή έμμεσα αναμειγμένος, έδωσαν το πρόσχημα στις φιλομοναρχικές δυνάμεις να εκκαθαρίσουν το στράτευμα από τα δημοκρατικά στοιχεία, ιδιαίτερα μετά το 1935. Δεν μπόρεσε να αποτρέψει τη δημιουργία του παρακράτους, καθώς απέτυχε να οικοδομήσει μία κυβερνητική συμμαχία, στην οποία να συμμετέχουν όλοι οι αποκλεισμένοι από το μετεμφυλιακό κράτος. Το εγχείρημα της ΕΠΕΚ κατέρρευσε μετά την ήττα του στις εκλογές του 1952. Προφανώς, ήταν πάνω από τις δυνάμεις του να συμβάλει περισσότερο στις εξελίξεις.

Παρ' όλα αυτά δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο Πλαστήρας ήταν γενναίος, ήταν έντιμος, ήταν ανιδιοτελής και πέθανε πάμπωτος. Και αυτό είναι κάτι που πρέπει πάντοτε να υπάρχει σαν παράδειγμα και σαν εθνική παρακαταθήκη. Επίσης, συνέβαλε στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, στον εξηλεκτισμό, αγωνίστηκε για να υπάρξει αναδιανομή της μεγάλης ακίνητης και της εκκλησιαστικής περιουσίας, καθώς και μία σειρά από άλλες ενέργειες που είχε κάνει σαν Πρωθυπουργός ή σαν άνθρωπος, που συμμετείχε ενεργά στην πολιτική ζωή της χώρας.

Πιστεύουμε ότι αυτή η μεγάλη προσωπικότητα, η αντιφατική προσωπικότητα, με τα θετικά της και τα αρνητικά της, πρέπει και να μας προβληματίσει και να μας παραδειγματίσει.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Ευχαριστούμε τον κ. Λεβέντη.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού μας απέστειλε επιστολή, με την οποία μας γνωρίζει ότι στην παρούσα συζήτηση Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του κόμματος ορίζεται ο Βουλευτής κ. Σπυρίδων-Αδωνις Γεωργιάδης, στον οποίον δίνεται και ο λόγος.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Εγώ δεν θα ακολουθήσω τις εμπρηστικές ομιλίες. Εξήντα χρόνια μετά το σύνθημα, «τι Παπάγος, τι Πλαστήρας», είναι προφανές ότι κάποιοι σε αυτήν την Αίθουσα δεν έχουν ακόμα κάνει την αυτοκριτική τους. Με αυτό το σύνθημα έφυγε ο Στρατηγός Πλαστήρας.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ: Ποιες ήταν οι εμπρηστικές ομιλίες, κύριε συνάδελφε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Κύριε Λεβέντη, σας παρακαλώ πάρα πολύ, αφήστε να διεξαχθεί ήρεμα η συζήτηση. Δεν σας δέκοψε κανένας.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: «Ίδιον» των μεγάλων της Ιστορίας είναι να αναγνωρίζονται από τους πολιτικούς τους αντιπάλους. Νομίζω ότι αυτό είναι που ξεχωρίζει αυτούς που καταφέρνουν στον «ιστορικό ρου» να «φεύγουν» λίγο παραπάνω από όλους τους υπολοίπους. Ο Στρατηγός Πλαστήρας είναι αναμφίβολα ένας από αυτούς.

Θέλω, ξεκινώντας την ομιλία μου, να συμφωνήσω απόλυτα με την πρόταση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου της Νέας Δημοκρατίας, του κ. Παναγιωτόπουλου. Είναι πολύ ωραία αυτή

η πρωτοβουλία του Προέδρου της Βουλής να ξεκινήσουμε μία συζήτηση στο ελληνικό Κοινοβούλιο για τις μεγάλες ιστορικές φυσιογνωμίες της νεότερας μας Ιστορίας. Ασφαλώς πρέπει να μιλήσουμε και για άλλες: Για τον Ελευθέριο Βενιζέλο, για τον Ιωάννη Μεταξά, για τον Ίωνα Δραγούμη, για τον Γεώργιο Παπανδρέου, για τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Είναι ενδιαφέρον η Βουλή να μπορεί να μιλάει για την Ιστορία μας.

Εγώ θα ξεκινήσω με εκείνη τη στιγμή που για μένα καταξιώνεται ο Στρατηγός Πλαστήρας. Είναι στις 24 Ιουλίου 1953. Είναι λίγες μέρες προτού πεθάνει και τον επισκέπτεται στο σπίτι του ο μεγάλος τότε πολιτικός του αντίπαλος, ο Στρατάρχης Παπάγος. Όταν πάει να τον χαιρετήσει του λέει: «Νίκο, γίνε γρήγορα καλά για να μου κάνεις γερή αντιπολίτευση, να με ρίξεις». «Μη σε νοιάζει. Θα σηκωθώ και θα σε φάω», ανταπέδωσε ο Πλαστήρας. Γιατί αν και πολιτικοί αντίπαλοι, μπορούσαν να αναγνωρίσουν ένα στοιχείο, το οποίο τους ένωνε. Αυτό ήταν η φιλοπατρία.

Από όλη τη διαδρομή της ζωής του Στρατηγού Νικολάου Πλαστήρα θέλω να σας διαβάσω μία παράγραφο από το εξαιρετικό βιβλίο του τέως Βουλευτού του ΠΑΣΟΚ και εξαιρετικού δικηγόρου, του κ. Αναστασάκου, που αναφέρεται στα περιουσιακά στοιχεία του Στρατηγού Πλαστήρα, όπως καταμετρήθηκαν μετά το θάνατό του. Βρήκαν στη τσέπη του 216 δραχμές και δέκα δολάρια. Καμμία κατάθεση σε τράπεζα, κανένα ακίνητο, ούτε ένα σπίτι δικό του δεν είχε. Και γράφει ο κ. Αναστασάκος στο εξαιρετικό βιβλίο του: «Κάποτε ο δημοσιογράφος Βάσος Τσιμπιδάρος μετέδωσε την εξής σκηνή: Ο στενός του φίλος Γιάννης Μοάτσος είχε πάρει την πρωτοβουλία να του εξασφαλίσει μόνιμη στέγη, για να μην περιφέρεται εδώ και εκεί σε ξενοδοχεία και δωμάτια. Πήγε λοιπόν σε μία τράπεζα και μίλησε με τον διοικητή. «Τι;», απόρησε ο διοικητής. «Ο Πλαστήρας δεν έχει σπίτι; Βεβαίως. Θα του δώσουμε ό,τι δάνειο θέλει και μάλιστα με τους καλύτερους όρους. Πάρτε αυτό το έντυπο να το συμπληρώσει και να το υπογράψει. Το δάνειο θα εγκριθεί αμέσως». Χαρούμενος έτρεξε στον Πλαστήρα να του αναγγείλει το ευχάριστο νέο. «Αϊντε, ρε Γιάννη» του είπε ο Πλαστήρας. «Με τι μούτρα θα βγω στο δρόμο, αν μαθευτεί πως εγώ, ο συνταξιούχος πήρα τόσο δάνειο για σπίτι;». Έσκισε το έντυπο στα τέσσερα και το πέταξε. Ο Πλαστήρας έμεινε μέχρι το τέλος πιστός σε αυτό που έλεγε ο Δίας ο Πριηνεύς: «Δει, τον αγαθόν άνδρα παυόμενον της αρχής, μη πλουσιότερον, αλλά ενδοξότερον γεγονέναι». Όταν ο πραγματικά αγαθός δημόσιος άνδρας φεύγει από την εξουσία, δεν φεύγει πλουσιότερος, αλλά φεύγει ενδοξότερος. Τέτοιος πράγματι ήταν ο Νικόλαος Πλαστήρας.

Θέλω να απαντήσω εδώ στο συνάδελφο Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΠΑΣΟΚ τον κ. Βενιζέλο και εξαιρετικό καθηγητή, ο οποίος έθεσε το ερώτημα εάν σήμερα σε μία ημέρα τόσο έντονης πολιτικής επικαιρότητας ταιριάζει να μιλάμε για μία ιστορική φυσιογνωμία και δει για τον Νικόλαο Πλαστήρα. Πέραν αυτού που ακούστηκε από τον κ. Λεβέντη και σωστά, «όλβιος όστις της ιστορίας έσχε μάθησιν», είναι ευτυχής εκείνος που γνωρίζει την ιστορία, νομίζω ότι είναι και τρομερή η συγκυρία όπου σήμερα μιλάμε για το Νικόλαο Πλαστήρα, αυτόν που με το διάταγμα της 14ης, 27ης Φεβρουαρίου 1923 προχώρησε στην αγροτική μεταρρύθμιση, δίνοντας κλήρους γης σε όλους τους αγρότες της ελληνικής περιφέρειας, για να μπορούν να απαλλαγούν από τα δεσμά των μεγαλοτσιφλικιών, σήμερα τους λέμε τραπέζιτες και να μπορούν να έχουν έναν αξιοπρεπή βίο, ώστε να υπάρχει μία ισχυρή μεσαία τάξη στη χώρα, αυτή που θα προασπίσει και προασπίζει πάντοτε τα εθνικά δίκαια.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας, κύριοι συνάδελφοι, υπήρξε εκτός όλων των άλλων, ένας σπουδαίος στρατιώτης, ένας στρατιώτης με την πραγματική έννοια του όρου, και όχι με την έννοια όπως έχουμε συνηθίσει να την λέμε σήμερα. Σήμερα, ξέρετε, έχει ξεκινήσει και η συζήτηση από την Κυβέρνηση για την μείωση λέει της στρατιωτικής θητείας. Σας διαβεβαιώ ότι ο Πλαστήρας δεν ήταν καθόλου υπέρ αυτών των λύσεων. Ο στρατηγός Πλαστήρας ήθελε την Ελλάδα ισχυρή και πράγματι είχε δικίο σ' αυτό που είπε και ο Χαλβατζής, ότι ήταν δεινός υποστηρικτής της μεγάλης ιδέας.

Η μεγάλη ιδέα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, την εποχή εκείνη συνήγειρε όλο το έθνος από το ένα άκρο ως το άλλο άκρο του πολιτικού φάσματος, πλην εκείνης της μικράς ομάδας που πάντοτε μένει απομονωμένη.

Οργάνωσε αποστολή για την απελευθέρωση της Βορείου Ηπείρου. Και θα καταθέσω για τα Πρακτικά της Βουλής τα σχετικά στοιχεία από το βιβλίο του κ. Σέφη Αναστασάκου, για το πόσο ο στρατηγός Νικόλαος Πλαστήρας ηρνείτο να αποδεχθεί ότι η Βόρειος Ήπειρος θα μείνει εκτός του εθνικού κορμού.

Το λέω σ' αυτήν την Αίθουσα, κύριε Μπαντουβά, διότι πριν από λίγες μέρες η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, η κυβέρνησή σας, ηρνήθη να καθυστερήσει την έστω για τρεις μήνες αναβολή της ενταξιακής διαπραγματεύσεως της Αλβανίας, όπως ζητούσαν οι Βορειοηπειρώτες και εσείς το υπερψήφισατε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, φαντάζομαι ότι εννοείτε, προς το παρόν.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Ναι, συγγνώμη, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, προς το παρόν, εντάξει.

Αλλά θα ήθελα να σας διαβάσω και κάτι, έτσι, για να σας μεταφέρω και λίγο στο πνεύμα της εποχής, γιατί για να λέμε έτσι απλά δύο λόγια και να κάνουμε πολιτικά μνημόσυνα δεν έχει μεγάλη σημασία. Σημασία έχει να προσπαθήσουμε δια των λόγων των ιδίων των ιστορικών προσώπων να περάσουμε σε εκείνη την εποχή και να καταλάβουμε αυτά τα οποία τους συνήγειραν.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγεννήθη σκλαβωμένος και πολέμησε σε όλη τη ζωή του για να δει μία Ελλάδα μεγάλη και ελεύθερη.

Ακούστε τι έγραψε ο ίδιος στο βιβλίο του «Αναμνήσεις» από την εκστρατεία στην Ουκρανία το 1919: «...Ήμην επί τέλους στην Αγία Σοφιά! Είδα το ωραιότερο παιδικό μου όνειρο να γίνεται πραγματικότητα! Πριν από εξήμιση χρόνια ξεκίνησα από τη Μελούνα, ανθυπολοχαγός, με τη μικρή ελπίδα, πως μπορώ να δω τη Θεσσαλονίκη! Και τώρα, ύστερα από τόσους αγώνες και δεκάδες μαχών, να είμαι στην Αγία Σοφία και μάλιστα να μπω μέσα, αφού επήδησα επάνω από Τούρκους στρατιώτες!...».

Αυτά ήταν τα ιδεώδη, κύριοι συνάδελφοι, που συνήγειραν τον στρατηγό Πλαστήρα και την Ελλάδα εκείνης της εποχής.

Τώρα θα ήθελα να αναφερθώ για λίγο στην περίφημη «δίκη των έξι». Οι μεγάλοι πολιτικοί άνδρες έχει αποδείξει η ιστορία ότι κάνουν μεγάλα πολιτικά λάθη. Η δική μου γνώμη είναι ότι η απόφασή του να εκτελεστούν οι έξι ήταν μία λανθασμένη απόφαση, την οποία πλήρωσε ο τόπος. Όμως, η δική μου ιστορική αποτίμηση θέλει πάντοτε να κρίνει τους ηγέτες με βάση τις συνθήκες εκείνης της εποχής.

Το μείζον γεγονός εκείνης της εποχής ήταν η προσπάθεια του στρατηγού Νικολάου Πλαστήρα να επαναφέρει την ηρεμία στην πατρίδα και κυρίως, να πολεμήσει όσο μπορούσε τις ξένες δυνάμεις που είχαν προδώσει την Ελλάδα στο μεγάλο εθνικό αγώνα.

Για να πάρουμε μία ιδέα του ύφους που ο στρατηγός Πλαστήρας χρησιμοποιούσε στη συνδιαλλαγή του με τους ξένους ηγέτες, που μοιάζει ιδιαίτερα με το σημερινό ύφος, παραδείγματος χάριν της κ. Μπακογιάννη, θα σας διαβάσω, πάλι από το βιβλίο του κ. Σέφη Αναστασάκου, ένα απόσπασμα. Είναι η στιγμή που ο Κωνσταντίνος Ρέντης κατευθύνθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο και μετέφερε το αίτημα στο στρατηγό Πλαστήρα να δει τον Άγγλο διπλωμάτη Λίντλεϊ, ο οποίος του ζητούσε να μην προχωρήσει στην καταδίκη των έξι: «Δεν τον δέχομαι», απάντησε ο Πλαστήρας. Ακούστε, κύριε Παναγιωτόπουλε, τι είπε. Είπε «Δεν μπορώ να τον δεχθώ, ύστερα από το τελευταίο διάβημά του που βρίζει την ελληνική δικαιοσύνη και επεμβαίνει στα εσωτερικά μας σαν να απευθύνεται σε λαό και σε χώρα κάφρων. Έχω καθήκον και υποχρέωση να προστατεύσω και να υπερασπίσω την ανεξαρτησία του ελληνικού λαού».

Έτσι χτίζονται οι μεγάλοι ηγέτες. Οι μεγάλοι ηγέτες δεν χτίζονται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με κουμπιές και με ζεμπέκια. Οι μεγάλοι ηγέτες είναι μεγάλοι ηγέτες, διότι ξέρουν να ορθώνουν το ανάστημά τους, όπως έκανε ο Πλαστήρας, όπως έκανε ο Γεώργιος Παπανδρέου.

Θέλω να πω κάτι ακόμα για τη «δίκη των έξι» πριν κλείσω. Και δεν θα σας καθυστερήσω.

Προσπάθησε να αποφύγει την εκτέλεση των έξι ο Πλαστήρας; Ακούστε ένα ιστορικό ντοκουμέντο. Πλαστήρας προς Λίντλεϊ: «Εάν η Αγγλία δέχεται να υποστηρίξει την παραμονή της Θράκης στην Ελλάδα, άνευ της οποίας δεν είναι δυνατόν να αποζηήσει ο καταφυγών εδώ ελληνικός πληθυσμός της Μικράς Ασίας, η Επανάσταση δέχεται να παραδώσει τους καταδίκους εις την Αγγλίαν ή να τους παραδώσει εις οιοδήποτε άλλο κράτος».

Θέλω να υπενθυμίσω στο Σώμα ότι ο στρατηγός Νικόλαος Πλαστήρας ήταν μέχρι το τέλος οπαδός της μεγάλης ιδέας. Αυτός και ο στρατηγός Θεόδωρος Πάγκαλος, ήταν αυτοί που υποστήριζαν την ανάγκη για την στρατιωτική κατάλυση της Κωνσταντινουπόλεως, όπου δυστυχώς η κυβέρνηση των Αθηνών δεν τους άκουσε. Και ήταν αυτοί οι δυο οι οποίοι ζητούσαν να παραμείνει ο ελληνικός στρατός στην Ανατολική Θράκη και να κάνει και πόλεμο με την Τουρκία, όπου και πάλι, όμως, δεν εισακούστηκαν και δικαιώθηκαν από τις ιστορικές εξελίξεις.

Αργότερα -τα έχει μέσα ο Σέφης Αναστασάκος, να τα διαβάσετε, για να μη χάσω το χρόνο- θα πει ο Ουίνστον Τσόρτσιλ: «Εάν είχαν ακούσει τον Πλαστήρα θα είχαν και την Ανατολική Θράκη».

Αυτή είναι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ιστορία του τόπου μας.

Κλείνω με δύο επισημάνσεις. Ακούστηκε στην Αίθουσα για το ρόλο που έπαιξε το Δεκέμβριο του 1944 κ.λπ..

Όλοι οι λογικοί άνθρωποι αυτής της χώρας ξέρουν ότι αν αυτή η κατάληξη αυτής της συγκρούσεως ήταν διαφορετική, η Ελλάδα θα ήταν σήμερα μέχρι τη Θεσσαλία, γιατί η Μακεδονία, η Θράκη και η Ήπειρος θα είχαν δοθεί στα γειτονικά κράτη κατόπιν συμφωνιών της ηγεσίας του ΕΑΜ και του Κ.Κ.Ε. τότε. Και όλοι γνωρίζουν ότι, αν είχε χάσει η παράταξη που κέρδισε, η Ελλάδα θα είχε ακολουθήσει την μοίρα της Ρουμανίας, της Βουλγαρίας, της Αλβανίας, της Μολδαβίας, της Πολωνίας, της Τσεχίας, της Ουγγαρίας και όλα αυτά τα οποία έχουμε ζήσει.

Αποτελεί παροιμιώδες ιστορικό θράσος, να μην ξέρει αυτή η παράταξη να διαβάσει την ιστορία της Ευρώπης, όπως εκτυλίχθηκε τα τελευταία πενήντα χρόνια.

Δικαίως ο στρατηγός Πλαστήρας, λοιπόν, ήταν υπέρ των εθνικών κυβερνήσεων του Γεωργίου Παπανδρέου τον Δεκέμβριο του 1944. Και βεβαίως, για να το πούμε και αυτό -και να κλείσω με αυτό- οι Άγγλοι πράγματι ήθελαν και επέτυχαν την πτώση του από την εξουσία μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας, διότι οι Άγγλοι είχαν το μείζον συμφέρον να μας βάλουν να φαγωθούμε. Γιατί αν δεν φαγωνόμασταν, θα έπρεπε να μας δώσουν και την Βόρειο Ήπειρο και την Κύπρο όπως μας είχαν υποσχεθεί εν μέσω Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Δεν μας τα έδωσαν, διότι πάτησαν πάνω στην μεγάλη ασθένεια της ελληνικής φυλής που είναι η «διχόνοια». Και αυτή η «διχόνοια», ιδιαίτερα σε τέτοιες μέρες επετειακές δεν πρέπει να αφήνουμε να υπάρχει σ' αυτήν την Αίθουσα.

Υπό αυτήν την έννοια, λοιπόν, εγώ, που αν θέλετε, οι πολιτικοί μου πρόγονοι θα ήταν πολιτικοί αντίπαλοι του Νικολάου Πλαστήρα τότε, σας λέγω ότι ήταν μεγάλος ο Νικόλαος Πλαστήρας και του αξίζει η τιμή της πατρίδος!

Ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Σπυρίδων-Αδωνίς Γεωργιάδης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)
(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΛΑΟΣ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Σας ευχαριστώ και εγώ.

Εκ μέρους της Κυβερνήσεως ο Υπουργός κ. Προκόπης Παυλόπουλος έχει το λόγο.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο για μία δευτερεύουσα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Τι θέλετε, κύριε συνάδελφε;

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, δεν μπορεί κανέ-

νας να προσβάλει ένα κόμμα και μία παράταξη.

Ο κ. Γεωργιάδης είναι εκτός από ανιστόρητος ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Παρακαλώ, αποφεύγετε και εσείς τους χαρακτηρισμούς, διότι έτσι θα διαιωνίσουμε την κατάσταση. Σας παρακαλώ, λοιπόν.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ: ...αναπτύσσει «φαιά» προπαγάνδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Εκ μέρους της Κυβερνήσεως ο Υπουργός Προκόπης Παυλόπουλος έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών):

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να συγχαρώ τον Πρόεδρο της Βουλής για την πρωτοβουλία την οποία πήρε να τιμήσουμε σήμερα το Νικόλαο Πλαστήρα, τη μνήμη και το παράδειγμά του. Η ιστορία αδιάλειπτα γράφει την τροχιά της, αλλά είναι κρίσιμο και χρήσιμο, ιδίως μέσα σ' αυτόν το χώρο, να τιμούμε τα πρόσωπα εκείνα τα οποία πέρασαν και έχουν συνεισφέρει στην ιστορία και στον Τόπο. Δεν υπάρχει καλύτερο φόρουμ, πιο πρόσφορο φόρουμ από τη Βουλή -και εξαιτίας της δημοκρατικής της νομιμοποίησης και εξαιτίας της ιστορικής της συνέχειας, για να τιμούμε τα πρόσωπα αυτά, για να αναδεικνύουμε το παράδειγμά τους. Θεωρώ όμως ότι αυτό είναι περισσότερο χρήσιμο, όταν, τιμώντας αυτά τα πρόσωπα, πρώτον από την τιμή που τους αποδίδουμε παίρνουμε παράδειγμα για εκείνο το οποίο πρέπει να πράξουμε. Αναδεικνύουμε, σε μία εποχή κρίσης αρχών και αξιών τα πρότυπα εκείνα τα οποία πρέπει να στηρίζουμε, ιδίως μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα, ιδίως ο πολιτικός κόσμος. Δεύτερον, και πιο σημαντικό, σε μία εποχή που δεν έχουμε την πολυτέλεια απέναντι στις μεγάλες προκλήσεις να είμαστε χωρισμένοι, πρέπει να παίρνουμε εκείνο που μας ενώνει και όχι εκείνο που μας διχάζει. «Παράδειγμα» και «ενότητα», θα μπορούσαν να είναι πολύ χρήσιμα σε μία εποχή που -το τονίζω- έχει ανάγκη και από πρότυπα και από ενότητα μπροστά στις μεγάλες αποφάσεις.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας έχει περάσει στην ιστορία. Δεν έχει γραφτεί όλη ακόμα. Η ιστορία γράφεται με τους δικούς της ρυθμούς. Όμως, υπάρχουν συμπεράσματα γι' αυτήν την προσωπικότητα τα οποία κανείς δεν μπορεί πια να αμφισβητήσει. Πολυσχιδής, πολύπλευρη προσωπικότητα στο πεδίο της δράσης. Νομίζω ότι αυτό διαμορφώθηκε μέσα από την ιστορική εποχή κατά την οποία ο Νικόλαος Πλαστήρας έζησε πάνω σ' αυτήν τη γη. Οι δύο άκρες της ζωής του, ο καιρός που γεννήθηκε και μεγάλωσε και ο καιρός που πέθανε, είναι δύο στοιχεία τα οποία δεν μπορεί να μην ληφθούν υπ' όψιν για να αποτιμησουμε τον χαρακτήρα του.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας γεννήθηκε, ανδρώθηκε και μπήκε στο στρατό σε μία Ελλάδα η οποία επούλανε τις πληγές του καταστρεπτικού πολέμου του 1897. Ο Νικόλαος Πλαστήρας είχε ζήσει από μικρός αυτήν την τραγωδία την οποία ο Τόπος έπρεπε πάση θυσία να αντιμετωπίσει. Πέθανε το 1953, όταν ο Τόπος και πάλι προσπαθούσε να επουλώσει, ύστερα από μία ένδοξη μάχη κατά του κατακτητή, τις τραγικές πληγές του εμφύλιου σπαραγμού. Η καταστροφή διαμόρφωσε τον χαρακτήρα του. Έφυγε από τη ζωή προσπαθώντας να συμβάλει, στο μέτρο που του αναλογούσε, στην επούλωση των πληγών του εμφύλιου πολέμου.

Αν δούμε την συνολική προσωπικότητα του Νικολάου Πλαστήρα, είναι εύκολο να διαγνώσουμε ότι υπήρξε πρώτα άνθρωπος, αλλά ένας άνθρωπος ο οποίος έδρασε και λειτουργήσε πάνω σε δύο άλλους άξονες, τον άξονα της προσφοράς του στον στρατό και τον άξονα της προσφοράς του στην πολιτική ζωή του Τόπου.

Αν θέλαμε να συμπυκνώσουμε σε τρεις λέξεις αυτήν την τριπλή υπόσταση του Νικολάου Πλαστήρα, του ανθρώπου, του στρατιωτικού, του πολιτικού, θα μπορούσαμε να πούμε ότι στον στρατιωτικό αντιστοιχεί η λέξη «καθήκον», στον πολιτικό η λέξη «χρέος» και στον άνθρωπο η λέξη «άσκηση», με την έννοια του ασκητικού βίου. Επιτρέψτε μου να αφιερώσω το λίγο χρόνο που μου απομένει πάνω σ' αυτά τα τρία σύμβολα τα οποία εκφράζει ο Νικόλαος Πλαστήρας και τα οποία παραμένουν διαχρονικώς επίκαιρα.

Η έννοια του καθήκοντος: Ο Νικόλαος Πλαστήρας, όπως

είπα, μπήκε στον στρατό με τα βιώματα του ανθρώπου που ήθελε να υπηρετήσει τον Τόπο του. Σε μία εποχή μεγάλων αγώνων, σε μία εποχή που η Ελλάδα προσπαθούσε να ανακτήσει τα εδάφη που της ανήκαν, να γίνει το κράτος και το έθνος εκείνο το οποίο είχε την υπόσταση που αντιστοιχεί στην ιστορία του, και σε δύο μεγάλες ιστορικές στιγμές, την στιγμή των βαλκανικών πολέμων, τη στιγμή της μικρασιατικής εκστρατείας, ο Νικόλαος Πλαστήρας προσέφερε και το αίμα του και το παράδειγμά του. Υπήρξε «ηγέτωρ», αλλά πριν διαμορφώσει τον χαρακτήρα της στρατιωτικής ηγεσίας έμαθε ο ίδιος να υποτάσσεται σ' αυτό που λέγεται καθήκον και σ' αυτό που μέχρι σήμερα ο θυρεός της Σχολής Ευελπίδων εκφράζει: «Αρχεσθαι μαθών, άρχειν επιστήσης». Αναδείχθηκε σ' έναν ηγέτη ο οποίος έμαθε να εμπνέει τους ανθρώπους με τους οποίους βρισκόταν στη μάχη, γιατί πάντα στα ένστολα σώματα οι ηγέτες είναι εκείνοι οι οποίοι εμπνέουν και με το παράδειγμά τους και με τη δράση τους. Ο Νικόλαος Πλαστήρας αφιερώθηκε σ' αυτό το καθήκον. Και είναι ακριβώς αυτή η πορεία του, η πορεία του άξιου στρατιωτικού η οποία τον έφερε, χωρίς ο ίδιος να το επιδιώξει -ήταν η ιστορική πορεία των πραγμάτων- στον δεύτερο χώρο ο οποίος τον ανέδειξε, στον χώρο της πολιτικής. Εκεί αναδεικνύεται η έννοια του χρέους, με την έννοια της αφοσίωσης σε μία ιδέα. Γιατί η μεμπτοσύνη του μεγάλου πολιτικού, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι να πιστεύει σε μια ιδέα και να την υποστηρίζει αταλάντευτα. Και αυτή είναι η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στον πολιτικό και στον επιστήμονα. Ο επιστήμονας είναι υποχρεωμένος πάντα να αμφισβητεί εκείνο που πιστεύει ως αληθές, γιατί έτσι προάγεται η επιστήμη. Ο πολιτικός είναι υποχρεωμένος, εάν πιστεύει στην πολιτική, να υπηρετεί την ιδέα την οποία επέλεξε και να μένει αταλάντευτος σ' αυτήν. Αυτό έπραξε ο Νικόλαος Πλαστήρας.

Πολλοί προσπάθησαν ν' αναδείξουν τι είναι το σωστό και τι είναι το λάθος στην πολιτική και αν ο Νικόλαος Πλαστήρας έκανε λάθος. Δεν εννοώ ότι προσπαθήσαν μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα, εννοώ γενικά στην ιστορική διαδρομή. Πρώτα-πρώτα πρέπει να σκεφτούμε κάτι: Ουδείς αναμάρτητος, ιδίως στον χώρο της πολιτικής. Όσο πιο ταραγμένες είναι οι εποχές και όσο πιο δύσκολοι είναι οι καιροί, τόσο μεγαλύτερες οι αποφάσεις και, ενδεχομένως, τόσο μεγαλύτερα τα λάθη. Θα ήθελα μόνο ν' αναλογιστούμε τι είναι άραγε λάθος στον χώρο της πολιτικής και ποιος είναι εκείνος ο οποίος με απόλυτη αντικειμενικότητα μπορεί να το αποτιμήσει. Μόνον η ιστορία, με το δικό της μέγεθος και με τους δικούς της κανόνες, μπορεί να το πει. Ακόμα κι εκείνα που στο Νικόλαο Πλαστήρα σήμερα αποδίδονται ως λάθη άλλοι τα θέτουν στο θετικό μέρος της προσφοράς του. Γι' αυτό και δεν νομίζω, πως τούτη τη στιγμή εμείς μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα είναι ανάγκη να κάνουμε αποτίμηση του τι έκανε σωστά και τι έκανε λάθος, αλλά να δούμε τι είναι εκείνο το οποίο έπραξε πραγματικά σωστά, για να εμπνευστούμε απ' αυτό.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας, όπως είπα, είχε δύο χαρακτηριστικά σ' ό,τι αφορά την πολιτική του σταδιοδρομία: Την απόλυτη συνέπεια σ' αυτό που πίστευε σωστό και την ανάδειξη της αίσθησης της ενότητας και κυρίως αυτού που θα λέγαμε η μέση οδός, το μέτρο, ο μεσαίος χώρος, η προσπάθεια να συνθέσει κανείς τα άκρα για να μπορέσει ν' ακολουθήσει την ιστορική διαδρομή που επιβάλλουν οι συγκεκριμένες περιστάσεις. Αν το πέτυχε ή όχι είναι άλλο ζήτημα. Εκείνο που έχει σημασία είναι αν το υπηρέτησε. Και ο Νικόλαος Πλαστήρας το υπηρέτησε πάντοτε. Σημασία έχει τι είναι εκείνο που επιδίωξε και αυτό δεν μπορεί να το αρνηθεί κανείς. Ένας άνθρωπος προερχόμενος από τον στρατό, ένας άνθρωπος ο οποίος έζησε τη συντηρητική εποχή, υπήρξε εκείνος που υπερέβη τα εσκαμμένα της ίδιας του της παράταξης, πολλές φορές και των ιδίων των κομμάτων τα οποία είτε υπηρέτησε, είτε έφτιαξε. Αυτό οφείλουμε και να το αναγνωρίσουμε και -το κυριότερο απ' όλα- οφείλουμε να εμπνευστούμε απ' αυτό, δηλαδή από τη μέσο οδό, την οδό της σύνθεσης των οποιωνδήποτε άκρων που δεν ταιριάζουν ούτε στην εποχή μας, ούτε στην πολιτική μας ζωή.

Καταλήγω με το χαρακτηριστικό του ανθρώπου που πέρασε σύντομα απ' αυτήν τη γη. Μπορεί τα πράγματα να ήταν διαφο-

ρετικά την εποχή εκείνη, αλλά τα εβδομήντα χρόνια είναι μικρός βίος για τα σημερινά δεδομένα. Είναι γνωστό ότι ο Νικόλαος Πλαστήρας ουσιαστικά πέθανε θύμα των κακουχιών που τον είχαν σακατέψει ολόκληρη τη ζωή του μέσα από τους αγώνες που έκανε.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας ως άνθρωπος υπήρξε ασκητής. Ένας ασκητής ο οποίος δεν ενδιαφέρθηκε για κανένα υλικό αγαθό. Αφιερωμένος στο καθήκον, στην ιδέα, ρασοφόρος της πολιτικής, ρασοφόρος του χρέους, υπήρξε έντιμος και γενικό-τερα υπήρξε άξιος της πατρίδος, όπως του το απέδωσε η Δ' Εθνοσυνέλευση. Και αυτό πρέπει να κρατήσουμε αυτήν τη στιγμή, σ' αυτήν την εποχή, σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς που ζούμε, σ' αυτές τις μεγάλες προκλήσεις που έρχονται. Τις τρεις αυτές λέξεις: Το «καθήκον», το «χρέος», το «παράδειγμα» που πρέπει οι πολιτικοί να δίνουμε σε εκείνους τους οποίους εκπροσωπούμε και σ' εκείνους οι οποίοι μας εμπιστεύονται.

Κλείνω, λέγοντας πως αν θέλαμε από το χώρο της λογοτεχνίας να πάρουμε κάτι το οποίο αποδίδει περισσότερο την προσφορά και την προσωπικότητα του Νικολάου Πλαστήρα, δεν θα βρίσκαμε ίσως πιο κατάλληλους από τους δύο τελευταίους στίχους από το ποίημα του Γεωργίου Σεφέρη, το ιστορικό ποίημα, «Οι γάτες του Άη Νικόλα», που εκφράζει απολύτως αυτές τις λέξεις, στις οποίες αναφέρθηκα προηγουμένως. Καταλήγει, ο Γεώργιος Σεφέρης σ' αυτό το ιστορικό ποίημα, το συμβολισμό του οποίου όλοι γνωρίζετε, ως εξής: «Αιώνες φαρμάκι, γενιές φαρμάκι / γραμμή αντιλάλησε αδιάφορος ο τιμονιέρης».

Γραμμή, λοιπόν, μπροστά, με το παράδειγμα του Νικολάου Πλαστήρα και όλων εκείνων που κόσμησαν αυτήν τη Βουλή, τους οποίους οφείλουμε να τιμούμε. Και όχι μόνο μια φορά, αλλά μένοντας συνεπείς στο παράδειγμά τους και εμπνεόμενοι διαχρονικώς από αυτούς.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Ευχαριστώ, κύριε Υπουργέ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία της Βουλής παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας, αφού πρώτα ξεναγήθηκαν στους χώρους του Μεγάρου της Βουλής των Ελλήνων τριάντα δύο μαθητές και μαθήτριες και τρεις συνοδοί καθηγητές από το 7ο Γενικό Λύκειο Αθήνας.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Θέλω να εξηγήσω στους μαθητές και στους συνοδούς τους ότι σήμερα κάνουμε πολιτικό μνημόσυνο για το Νικόλαο Πλαστήρα.

Το λόγο έχει ο Πρόεδρος κ. Απόστολος Κακλαμάνης.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι πολύ σωστή και χρήσιμη η πρωτοβουλία του Προέδρου της Βουλής, του κ. Σιούφα, να ασχοληθεί το Σώμα με ιστορικές φυσιογνωμίες του εθνικού μας βίου. Γιατί σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη περίοδο, πιστεύω ότι έχει ανάγκη ο λαός μας, η χώρα, έχουν ανάγκη οι Εκπρόσωποι του Ελληνικού Λαού στη Βουλή των Ελλήνων, σε μία αναδρομή στο παρελθόν, σε προσωπικότητες και γεγονότα, η μελέτη των οποίων μπορεί να βοηθήσει στην πορεία -που φοβούμαι ότι δεν είναι ξεκάθαρη για όλους μας- στην πορεία αυτού του τόπου σε ένα καλύτερο μέλλον.

Κύριε Πρόεδρε, σε ημέρες όπου ευρύτατα στην κοινή γνώμη επικρατεί λόγος, παραδείγματα, γεγονότα που δεν αφορούν τόσο την τιμή του πολιτικού κόσμου όσο το τίμημα της τιμής του πολιτικού κόσμου, σε σημείο που ανατρέχοντας στην πρωτοβουλία του Γεωργίου Παπανδρέου το 1964 να εισηγηθεί τον περιφημο νόμο του «πόθεν έσχες», με τίτλο του νομοθετήματός του, «Περί της προστασίας της τιμής του πολιτικού κόσμου», σκέπτεται κάποιος ποια εφαρμογή και ποια αντίληψη για την εφαρμογή αυτού του νόμου κυριαρχεί σήμερα στο δημόσιο βίο της χώρας, η αναφορά σε παραδείγματα, όπως αυτό του Νικολάου Πλαστήρα, είναι εξαιρετικά διδακτική για όλους μας.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας γεννήθηκε -όπως χαρακτηριστικά γράφει, στηριζόμενος σε πηγές αδιαμφισβήτητες ο αγαπητός μας συνάδελφος, ο Σέφης Αναστασάκος, στο τρίτομο αυτό

έργο που έχει ως επίκεντρο την προσωπικότητα του Νικολάου Πλαστήρα, αλλά διατρέχει ενδελεχώς, λεπτομερειακώς την πολιτική, κοινωνική, οικονομική, εθνική ιστορία του τόπου από τα χρόνια της δουλείας της Θεσσαλίας υπό τον τουρκικό ζυγό, μέχρι την περίοδο της μετά τα τραγικά γεγονότα του εμφυλίου εισόδου της χώρας μας σε μία όχι απολύτως, αλλά ελπιζομένης σε κάθε περίπτωση ειρηνική περίοδο- σε ένα αχούρι. Το όνομά του ήταν το «αχούρι του Χατζήλιαγα», ενός Τούρκου γαιοκτημόνα που είχε διάφορα υποστατικά, σπίτια, καλύβες. Εκεί, λοιπόν, γεννήθηκε ο Νικόλαος Πλαστήρας, παιδί ακτημόνων, κολίγων της Θεσσαλίας.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας, όπως γεννήθηκε φτωχός, πάμπτωχος έφυγε, όπως αναφέρθηκε ήδη στο σχετικό απόσπασμα από το σύγγραμμά του κ. Αναστασάκου.

Αυτό το παράδειγμα, κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι έχουμε ανάγκη να το επιβεβαιώσουμε σήμερα με μία ουσιαστική τομή στο σύστημα ελέγχου των οικονομικών των κομμάτων και των εκλογικών δαπανών των κομμάτων και των υποψηφίων Βουλευτών.

Ο κύριος Υπουργός που παρίσταται εδώ, πρέπει το συντομότερο και ανεξάρτητα από το πότε θα γίνουν οι εκλογές να συζητήσει με τα κόμματα για ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο ειλικρινές, που θα εμποδίζει οποιονδήποτε χορηγό να πιστεύει ότι είναι δυνατόν να στείλει εδώ, στη Βουλή των Ελλήνων, εκπροσώπους του, πληρωμένα όργανά του. Δεν το αποκλείω για το μέλλον αυτό, κύριε Υπουργέ, όταν ξέρουμε, ήδη, πώς διεξάγονται οι εκλογικές καμπάνιες κομμάτων και προσώπων.

Το δεύτερο σημείο που θα ήθελα εγώ να υπογραμμίσω, κύριε Πρόεδρε είναι η βαθύτατη αίσθηση του καθήκοντος, αλλά και της γενναιοφροσύνης που χαρακτήριζε τον Νικόλαο Πλαστήρα.

Το πρώτο έχει να κάνει με την προσφορά στους αγώνες του, προσφορά αίματος για την πατρίδα. Δεν δοξάστηκε ο Νικόλαος Πλαστήρας κλεισμένος σε κάποιο χώρο αναπαυτικό, σε κάποιο γραφείο, σε κάποιο μικρό ή μεγαλύτερο παλάτι. Δοξάστηκε στα πεδία των μαχών, πειθαρχώντας στις νόμιμες αποφάσεις, νομίμων κυβερνήσεων.

Και όταν έπαψε να υπάρχει κράτος, μετά τη διάσπαση του πολεμικού μετώπου στη Μικρά Ασία, έκανε το καθήκον του. Και οι πάντες, και οι πλέον φανατικοί εχθροί του οφείλουν να αναγνωρίσουν ότι δεν θα υπήρχε σήμερα, όπως δεν θα υπήρχε και μετά τον πρώτο εμφύλιο των Δεκεμβριανών, η Ελλάδα, ως έχει εάν δεν υπήρχαν άνδρες, όπως ο Νικόλαος Πλαστήρας και ο Γεώργιος Παπανδρέου να κάνουν το καθήκον τους, όχι απέναντι στην οποιαδήποτε πολιτική παράταξη ανήκαν, αλλά απέναντι στην ιστορία αυτού του τόπου, αυτού του έθνους. Αυτή είναι η ιστορική αλήθεια.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ)

Δεν θα υπήρχε στράτευμα να επιστρέψει στην Αθήνα, δεν θα υπήρχαν οι αλλαγές εκείνες που έγιναν και το αναγκαίο κόστος, το οποίο υπερβαλλόντως ίσως καταβλήθηκε, διότι και κατά το ήμισυ οι φίλοι και κατά το έτερον ήμισυ οι εχθροί μας, αλλά φίλοι οπωσδήποτε της δυναστείας τότε αυτό για το οποίο ενδιαφέροντο, ήταν η τύχη των περίφημων πριγκίπων. Γι' αυτό και ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, όπως γνωρίζετε, ο ανιψιός του Δημητρίου Γούναρη, το 1935, ίδρυσε στο συντηρητικό χώρο το πρώτο κόμμα με καθαρά αντιβασιλική, αντιμοναρχική στόχευση και κατεύθυνση.

Κύριε Πρόεδρε, ο Νικόλαος Πλαστήρας, ακριβώς επειδή ήταν ένας μεγάλος αγωνιστής, και γενναίωφρων απέναντι στους αντιπάλους του, δικαιούται ανάλογη μεταχείριση από όσους βρέθηκαν αντιμέτωποι του στις δύσκολες, τραγικές συνθήκες που βρέθηκε η χώρα, ο λαός και το έθνος μας. Αυτό είναι απαραίτητο, για να μην σπιλώνονται -και σπλώνονται, κύριε Πρόεδρε- και ο Νικόλαος Πλαστήρας και πολλοί άλλοι ηγέτες του λαού μας από τη μία ως την άλλη άκρη του πολιτικού φάσματος. Διότι είναι αδύνατον μεγάλες ιστορικές, πολιτικές, εθνικές μορφές να μην έχουν κοντά στις μεγάλες στιγμές της διαδρομής τους και τις αδύνατες και τις στιγμές που μπορεί να στιγματίζουν αυτήν τη διαδρομή.

Όμως, εάν ένας λαός θέλει να προσβλέπει σε ένα μέλλον

πέρα από τα πάθη του παρελθόντος, τι άλλο οφείλουμε εμείς ως εκπρόσωποι του λαού εδώ να κάνουμε και σε αυτήν τη συζήτηση και στις επόμενες που πρέπει να ακολουθήσουν, κύριε Πρόεδρε, από το να δείχνουμε εμπράκτως ότι πιστεύουμε πως τα πάθη δεν βοηθούν τον τόπο; Και τα πάθη αυτά διαγράφονται και εξανεμίζονται, αν ειλικρινώς, χωρίς να ξεχνούμε την ιστορία του τόπου και τα διδάγματά της, η λήθη όλων μας καλύπτει αυτές τις αρνητικές στιγμές.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, θέλω να τονίσω, διότι έχει ιδιαίτερη σημασία ως συνέχεια αυτού που είπα μόλις πριν, ότι ο Νικόλαος Πλαστήρας, παρά το γεγονός ότι βρέθηκε αντιμέτωπος και πολιτικά και ιδεολογικά με την παράταξη του Κομμουνιστικού Κόμματος, ήταν εκείνος που, στην εποχή των μεγάλων διωγμών, των εξοντωτικών διωγμών της Αριστεράς και όχι μόνο της Αριστεράς, καθώς ο χώρος που εκφράζει σήμερα το ΠΑΣΟΚ ήταν ο χώρος των «συνοδοιπόρων», που από κοινού υφίστατο ένα μεθοδευμένο και κανοναρχούμενο και εξωθεσμικά και εξωελλαδικά διωγμό, προκειμένου να ριφθεί και πάλι ο τόπος αυτός σε μία αζεπέραστη εμφύλια διαμάχη, επεδίωξε την ειρήνευση και έπεσε από την πρώτη πρωθυπουργία του το 1945 με την προβακατόρικη μεθόδευση των Άγγλων, οι οποίοι ήθελαν να τεθεί εκποδών και ο Πλαστήρας και η προσπάθειά του για την ειρήνευση και ακολούθησαν όσα ακολούθησαν. Και στη δεύτερη πρωθυπουργία του το '52 έπεσε για τον ίδιο λόγο. Άκουσα ότι ο Γεώργιος Παπανδρέου ήταν αντίθετος. Αυτό είναι ιστορικό λάθος. Η αλήθεια είναι ότι ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησής τότε, Σοφοκλής Βενιζέλος, όταν ο Πρωθυπουργός Πλαστήρας έκανε στην Τήνο στις 15 Αυγούστου 1952 τις δηλώσεις για την κατάργηση της θανατικής ποινής και των εκτελέσεων που ακολούθησαν μετά με την εκτέλεση του Μπελογιάννη, του Μάτση και του Αργυριάδη, τον υπεχρέωσε σε παραίτηση.

Αν, αγαπητοί φίλοι της Κομμουνιστικής Αριστεράς, μιλάμε μόνο για το παρελθόν, δεν πρόκειται να βρούμε δρόμο για το μέλλον. Είναι χιλιάδες, είναι εκατοντάδες χιλιάδες αυτοί που έχασαν τη ζωή τους απ' όλες τις πλευρές, σε όλη την Ελλάδα. Δεν μπορεί, λοιπόν, καθένας να καθαγιάζει μόνο τους δικούς του νεκρούς και να απορρίπτει τους άλλους σε έναν τόπο, όπου ως πρώτη αξία υπήρχε πάντοτε ο σεβασμός των νεκρών.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Και η ιστορική αλήθεια, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι ο Νικόλαος Πλαστήρας στο κρεβάτι με ημιπληγία, αδύναμος και εκβιαζόμενος ουσιαστικά με ένα σχέδιο του τότε Αμερικανού Πρεσβευτή, του περιφημου Purifoy -και έπρεπε να περάσουν πολλά χρόνια για να ξαναζήσουμε τέτοιες παρεμβάσεις ξένων πρεσβευτών στην πολιτική ζωή της χώρας μας- δεν παρατήρησε. Διότι η πρόκληση με την απόφαση του Συμβουλίου Χαρίτων, που χάρισε τη ζωή στους υπόλοιπους καταδικασθέντες πλην των τεσσάρων, ήταν να εξαναγκαστεί ο Πλαστήρας να παρατηρήσει για να προχωρήσει ό,τι γνωρίζουμε όλοι πως ακολούθησε και με λάθη κάποιων πλευρών που εταύτιζαν, όπως το κάνουν και σήμερα, «φασόλια με πατάτες». Αυτό ελέγχθη τότε στον ελληνικό λαό, ότι «είτε Πλαστήρα επέλεγε, είτε Παπάγο», το ίδιο θα ήταν. Ζήτησε ο Πλαστήρας δια του Υπουργού Δικαιοσύνης την απονομή χάριτος στους τέσσερις, παρά την αρνητική απόφαση του Συμβουλίου Χαρίτων, αλλά δυστυχώς ο βασιλιάς τότε Παύλος άκουσε περισσότερο απ' την κυβέρνηση του τον Αμερικανό Πρεσβευτή. Αυτή είναι η ιστορική αλήθεια.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει επανειλημμένα το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Να διδασκόμαστε από τις αρνητικές πλευρές της ιστορίας μας, να διδασκόμαστε από τα λάθη, ακόμα και αυτών που έχουμε ως πρότυπα σε μία εποχή, αγαπητοί φίλοι, όπου ο τότε ηγέτης του Κομμουνιστικού Κόμματος έλεγε ότι «μένουμε» με το όπλο «παρά πόδας». Ποια άλλη προσφορά υπήρχε, σε όποια σχέδια ανωμαλίας εξυφαίνοντο και εντός και εκτός της χώρας, απ' αυτήν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Ολοκληρώστε, κύριε Πρόεδρε.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Τη λήθη, κύριε Πρόεδρε, την αγάπη, όπως έλεγε ο Πλαστήρας, ότι δημοκρατία σημαίνει

αγάπη, σημαίνει ισότητα, σημαίνει κοινωνική δικαιοσύνη, αυτά ως κρατήσουμε από τη μεγάλη αυτή μορφή. Θα είναι χρήσιμο για όλους μας.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Αναστάσιος Καραμάριος. Θα ακολουθήσει για πέντε λεπτά ο συνάδελφος Υπουργός κ. Ταλιαδούρος που πρέπει να πηγαίνει για τη συνάντηση Πρυτάνεων και στη συνέχεια οι υπόλοιποι συνάδελφοι, όπως έχουν εγγραφεί στον κατάλογο.

Έχετε το λόγο, κύριε Καραμάριε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΜΑΡΙΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, στην επαινετή πράγματι αυτή ειδική συνεδρίαση για να τιμήσουμε τη μνήμη του Νικολάου Πλαστήρα ο ομιλών θα προσθέσει συμπερασματικά τις εξής απόψεις:

Το απόγευμα του Ιουλίου του 1953, μπροστά στη σωρό του Νικολάου Πλαστήρα, σύσσωμη η πολιτειακή και πολιτική ηγεσία της χώρας στέλνει τον ύστατο χαιρετισμό της. Ο Γεώργιος Παπανδρέου εκφωνεί τον επικηδεό του: «Αρχηγέ, είναι κοινός ανθρώπινος κλήρος ο θάνατος, αλλά είναι προνόμιον η δικαίωση της ζωής και αυτό το προνόμιον σου είχε επιφυλάξει η μοίρα, αδελφική φίλε. Εγεννήθης ταπεινός, όπως ο Κύριος εις την φάτην των αλόγων, αλλά έφερες εις τον Στρατόν, εγνώρισες μόνο το μέτωπον και η φήμη άρχισε να διαλαλεί τη σεμνότητα, την απλότητα, την αφοβίαν ενός νέου αξιωματικού. Εις ελάχιστον χρόνον εξήλθες από την ανωνυμία, έγινες ο Πλαστήρας. Και εις την μνήμην, εις την ψυχήν, εις την φαντασίαν του λαού της Ιωνίας, των οποίων συνεμερίσθη την αγωνία και εκάλυψες την φυγήν, το όνομα έγινε μύθος».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Νικόλαος Πλαστήρας υπήρξε πράγματι μία εξέχουσα στρατιωτική και πολιτική φυσιογνωμία, ένας από τους κορυφαίους αντιπροσώπους του νεότερου πολιτικού μας βίου, όπως διαμορφώθηκε μετά το διχασμό, μία ιδιαίτερα χαρισματική μορφή με κυρίαρχο ρόλο στην πορεία για την εθνική συμφιλίωση που ακολούθησε τα Δεκεμβριανά και τον Εμφύλιο. Ως πολεμιστής υπήρξε γενναίος και ορμητικός. Ως διοικητής λατρεύτηκε από τους στρατιώτες του. Ως άτομο υπήρξε τίμιος, απλός, σιωπηλός, ασκητικός. Πέθανε άγαμος, γιατί ήταν ερωτευμένος με την πατρίδα του.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο ομιλών εκφράζει την ιδιαίτερη συμπάθεια πράγματι στη μνήμη του Νικολάου Πλαστήρα, γιατί, όταν τη δεύτερη φορά ο Νικόλαος Πλαστήρας αναγκάστηκε να εξοριστεί, πέρασε από την πατρίδα μας, τη Ρόδο, τα Δωδεκάνησα, γι' αυτό μπορώ να σας πω, κύριε Πρόεδρε, ότι έκτοτε πολύς κόσμος συμπάθησε το Νικόλαο Πλαστήρα τότε και πολιτικά νομίζω και πιστεύω ότι συμπορεύτηκε μαζί του εξαιτίας αυτής της ταλαιπωρίας του Νικολάου Πλαστήρα.

Και ακόμα, θα αναφέρω άλλο ένα απόσπασμα του Νικολάου Πλαστήρα, κύριε Πρόεδρε. Ο Πλαστήρας το 1933, μετά το κίνημά του, σχετικά με το γιατί το έκανε αυτό το κίνημα, είπε τα εξής: «Και θα μου προβληθεί, με ποιο δικαίωμα ετόλμησα να προβώ σε ένα πραξικόπημα βίαιον και έκνομον, χωρίς να έχω τη στιγμήν εκείνην ούτε δημοσίαν τινά θέσιν. Ε, λοιπόν, το δικαίωμα επίστευα και πιστεύω το έχω περισσότερον από το κατά συνθήκην αρχηγόν του Λαϊκού Κόμματος τότε, διότι όταν εκείνος ενύσταζε, ημείς επί σειρά ετών διεξηγάγομεν τους σκληρότερους αγώνας για να δημιουργήσουμε μία μεγαλύτεραν Ελλάδα και εντιμότεραν, για να χαρίσουμε εις τον ασφυκτιούντα και παλεύοντα υπό σκληροτάτας συνθήκας ελληνικόν λαόν έναν βίον ανώτερον και ανθρωπινότερον. Έχομεν το δικαίωμα αυτό - και το διακηρύσσουμε υπερηφάνως- διότι είμεθα από τα περισθώντα λείψανα της ενδόξου πάλαι ποτέ μεγάλης στρατιάς της Μικράς Ασίας, οι οποίοι μετά τας τραγικάς εκείνας ημέρας της καταστροφής, όταν αυτοί εν απογνώσει διέλυον τα πάντα, δεν εκάμθημεν, αλλά με την πατριωτικήν μας ψυχή χαλυβδω-

μένην από δεκαετίες συνεχείς αγώνας ανεδείχθημεν δημιουργοί και εμπυχωταί μίας νέας ισχυράς και αποφασιστικής στρατιάς, εις την οποία οφείλει η σημερινή Ελλάς τα τελευταία όρια της. Έχουμεν το δικαίωμα αυτό, διότι κανείς δεν θα μας αρνηθεί ότι τα ωραιότερα χρόνια της ζωής μας τα διήλθομεν εις τα ακραία ελληνικά σημεία εν μέσω σκληροτάτων αγώνων, καθ' ον χρόνον αυτοί διήγον εις τας πόλεις βίον εν μέσω χλιδής και διασκεδάσεων. Εξάλλου –καταλήγει- ημείς οι στρατιωτικοί έχομεν διάφορον νοοτροπίαν. Τας πράξεις μας τας διέπει περισσότερον η λογική της καρδίας και της σκοπιμότητας και ολιγότερον η λογική των θεωριών. Ημείς εξετάζομεν αν η πράξις δεν είναι ανήθικος και αν εξυπηρετεί το ελληνικό συμφέρον και αδιαφορώμεν αν συμβιβάζεται ή όχι με το Σύνταγμα και τους κείμενους νόμους. Τα μεγαλύτερα και σπουδαιότερα έργα δεν στηρίζονται πάντα επί της νομιμότητος, αλλά επί της ηθικής, το ύψος της οποίας δεν δύναται να φθάσει πάντοτε ο νόμος».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τελειώνω με τα εξής: Ο Νικόλαος Πλαστήρας εισήλθε στην πολιτική ζωή της χώρας χωρίς οικογενειακές περπατημένες και χωρίς πολλά εφόδια εξαιρετικής μόρφωσης και πείρας, αγνός, γενναίος, ειλικρινής και ανιδιοτελής και η έμφυτος καλοσύνη του με την απλότητα της ψυχής του και την αφέλεια των τρόπων του ενέπνευσε την εμπιστοσύνη σε όλους. Παρέμεινε λευκός και ουδείς αμφισβήτησε την προσωπική του ανδρεία και εντιμότητα. Γι' αυτό και, όταν απέθανε, θρηνηθήκε ειλικρινά απ' όλους τους Έλληνες και η μνήμη του πράγματι είναι αιωνία.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Το λόγο έχει τώρα ο Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Σπυρίδων Ταλιαδούρος.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΣ (Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βρισκόμαστε όλοι εδώ για να αποτίσουμε σεβασμό, τιμή και αναγνώριση στη μνήμη του στρατιωτικού και πολιτικού άνδρα, του Νικόλαου Πλαστήρα. Με την πραγματοποίηση αυτού του πολιτικού μνημοσύνου -και θα ήθελα και εγώ να συγχαρώ τον Πρόεδρο της Βουλής, τον κ. Σιούφα, γι' αυτήν την πρωτοβουλία- επιτελούμε το καθήκον μας απέναντι στην ιστορία, απέναντι στον αγνό, ταπεινό και τίμιο Καρδισιώτη, που ενώ έζησε σε μία πολυτάραχη για τον τόπο εποχή, κατάφερε και αναδείχθηκε ως εμβληματική ηγετική μορφή. Ο Νικόλαος Πλαστήρας χαρακτηρίζεται ως άνθρωπος του καθήκοντος, του χρόνου. Σε όλη του τη ζωή υπήρξε στρατιώτης στην εκτέλεση του χρέους του προς το συνάνθρωπο, το κράτος και το έθνος ολόκληρο. Ως στρατιωτικός υπήρξε ασηκτής του σκληρού και αδυσώπητου αγώνα υπέρ της πατρίδος. Ως πολιτικός υπήρξε ακήτης της ιδέας, του οράματος της Μεγάλης Ελλάδας, της Ελλάδας των αξιών, των αρχών της ευημερίας και της προόδου.

Πολλά έχουν ειπωθεί για το χαρακτήρα αυτού του άνδρα, γόνου οικογενείας ακτημόνων, του οποίου η απλότητα, η σεμνότητα, η ευθύτητα του χαρακτήρα, η μοναχικότητα και η αγάπη για τον άνθρωπο κατάφεραν να τον καταξιώσουν τόσο στην ψυχή των απλών ανθρώπων, όσο και στη μνήμη όλων των Ελλήνων όλων των εποχών. Ως στρατιωτικός υπήρξε απaráμιλλος μαχητής, μαχητής στο πεδίο των αγώνων, αλλά και στο πεδίο της ζωής. Η τόλμη του στην ανάληψη πρωτοβουλιών, η αποτελεσματικότητα των ενεργειών του, ο ζήλος και η παροιμιώδης ορμή στο πεδίο της μάχης προκάλεσαν το θαυμασμό και την αναγνώρισή του τόσο από τον Ελληνικό Στρατό, όσο και από τους αντιπάλους του. Υπήρξε άνθρωπος του καθήκοντος και της πειθαρχίας. Ήταν όμως και δημοφιλής. Ένωθε τον ανθρώπινο πόνο, τον ανθρώπινο φόβο, γι' αυτό επεδείκνυε ευαισθησία στους συμπολεμιστές του. Ενδιαφερόταν γι' αυτούς προσωπικά, τους εμπύχωνε ηθικά και τους οδηγούσε σε νίκη τη στιγμή που αυτοί έδειχναν σημάδια λιποψυχίας.

Στο Μακεδονικό Αγώνα, στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί, στους Βαλκανικούς πολέμους γίνεται η ψυχή, η δύναμη, ο ενθουσιασμός και παίρνει από τους στρατιώτες του την προσωμυία «ο Μαύρος Καβαλάρης», προσωμυία που θα καθιε-

ρωθεί ισόβια, αναπόσπαστο συμπλήρωμα του ονόματός του. Η δράση του κατά τη Μικρασιατική εκστρατεία με νίκες στο Τουμλού Μπουνάρ, στο Κιρκίς Νταρ και στο Καλέ Γκρότο, τον καθιστούν εξέχουσα μορφή του αγώνα για την εθνική ολοκλήρωση και πέραν των ήδη υπαρχόντων συνόρων, όπως αυτά διαμορφώθηκαν με τους βαλκανικούς πολέμους στο πλαίσιο της πολιτικής της Μεγάλης Ιδέας. Με την κατάρρευση του μετώπου και την αποσύνδεση του Ελληνικού Στρατού στο Σαγγάριο κατάφερε να οδηγήσει εν πλήρει τάξει τα λείψανα της στρατιάς της Μικράς Ασίας στη Χίο και στη Μυτιλήνη.

Προσέφερε μέγιστο έργο στη διάσωση της στρατιάς και του πανικόβλητου ελληνικού πληθυσμού των περιοχών της Μικράς Ασίας, διακινδυνεύοντας πολλές φορές την ίδια του τη ζωή. Όλοι αυτοί, στρατός και πρόσφυγες, ήταν οι δικοί του άνθρωποι, η οικογένειά του, αυτοί που τον τίμησαν ως σύμβολό τους. Του εμπιστεύτηκαν το '22 τον παράλληλο ρόλο του Αρχηγού της Επανάστασης και του ηγέτη της Επαναστατικής Επιτροπής.

Στόχος του η ανόρθωση του κράτους. Ο ίδιος υπήρξε πρωτεργάτης της θωράκισης της ελληνικής επικράτειας, κυρίως με τη συγκρότηση του στρατού του Έβρου. Ως πολιτικός, όμως, η διαδρομή του τυπικά αρχίζει το 1945, όταν έλαβε την εντολή σχηματισμού Οικουμενικής Κυβέρνησης από τον Αντίβασιλέα Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Δαμασκηνό.

Η ύψωση της σημαίας της λήθης και της συμφιλίωσης, μετά τη λήξη του Εμφυλίου, αναδεικνύουν το ψυχικό σθένος που διέθετε και τη συνέπεια των πολιτικών του πεποιθήσεων και επιδιώξεων στο πέρασμα του χρόνου, την πίστη του στην εθνική ενότητα και την ανασυγκρότηση του κράτους. Ήθελε έναν κυβερνητικό στρατό που θα ανήκε στο ενιαίο και ενωμένο ελληνικό Έθνος.

Η ίδρυση της Εθνικής Προοδευτικής Ενώσεως Κέντρου, ΕΠΕΚ και η απήχηση που είχε αυτή στον κόσμο, υπηρετούν ένα πολιτικό όραμα ειρήνευσης και αλλαγής. Φανερώνει έναν ηγέτη δημοκρατικό, υπέρμαχο της ατομικής ελευθερίας, της ισοπολιτείας, της ειρήνευσης και της κοινωνικής δικαιοσύνης για όλους τους πολίτες.

Στο πλαίσιο αυτό λαμβάνει μέτρα για την οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση της χώρας. Με έργα υποδομής, με ισχυρή πολιτική βούληση και αποφασιστικότητα αντιμετωπίζει το αγροτικό ζήτημα, στηρίζοντας έμπρακτα τους Θεσσαλούς ακτήμονες. Η αγωνιστικότητα και το ασυμβίβαστο των πράξεων του συνδυάζονταν άριστα με το δυναμισμό του πνεύματος και τον οραματισμό του.

Ένας από τους οραματισμούς τους συνδέεται με την ιδιαίτερη πατρίδα του, την Καρδίτσα. Η λίμνη Πλαστήρα, που είναι σήμερα ιδιαίτερα δημοφιλής τουριστικός προορισμός, αποτελεί όραμα δικό του. Από την αγαπημένη του Νεράιδα, σε υψόμετρο χίλια διακόσια μέτρα, με θέα το οροπέδιο της Νεβρόπολης, συνέλαβε την ιδέα της δημιουργίας μιας τεχνητής λίμνης, μιας λίμνης που θα επέλυε το υδρευτικό και αρδευτικό πρόβλημα του άνυδρου κάμπου της Καρδίτσας.

Η πίστη του στο ύψιστης σημασίας για το έθνος αυτό έργο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι ο ίδιος προχώρησε στην ανάθεση των πρώτων μελετών στον τότε Πρύτανη του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου τον Κουτσοκώστα.

Η υλοποίησή του έμελλε να υλοποιηθεί έξι χρόνια μετά το θάνατό του, το 1959. Σήμερα η μαγευτική ομορφιά της λίμνης, σε συνδυασμό με τη μέγιστη αξιοποίηση του υδατίνου όγκου της για την παραγωγή ενέργειας, την άρδευση του κάμπου και την ύδρευση των χωριών και των πόλεων της Καρδίτσας δικαιώνει το αίσθημα εθνικής ευγνωμοσύνης, τόσο στη μνήμη εκείνου που είχε τη διορατικότητα δημιουργίας του, του Νικολάου Πλαστήρα, όσο και εκείνου που ξεπέρασε όλα τα εμπόδια και το δημιουργήσε, του Κωνσταντίνου Καραμανλή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Νικόλαος Πλαστήρας αποτελεί ζωντανό, διαχρονικό υπόδειγμα τιμότητας, αρετής, ανιδιοτελούς προσφοράς και απλόχερης ανθρωπιάς. Αθόρυβα και διακριτικά συνέτρεχε τους ανθρώπους της ανάγκης και της φτώχειας. Ποτέ του δεν απέκτησε σημαντική περιουσιακή στοιχία. Ως κληρονομιά άφησε μια λακωνική προφορική διαθήκη. «Όλα για την Ελλάδα». Και αυτό είναι το σημαντικό. Ως υποθή-

κη για όλες τις μετέπειτα γενιές άφησε αυτό που έμπρακτα τήρησε σε όλη του τη ζωή το: «Δει τον αγαθόν άνδρα παυόμενον της αρχής μη πλουσιότερον, αλλά ενδοξότερον γεγονόςεναι».

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Το λόγο έχει ο συνάδελφος Βουλευτής κ. Κωνσταντίνος Αϊβαλιώτης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΪΒΑΛΙΩΤΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Είμαι μικρασιατικής, προσφυγικής καταγωγής, εξάλλου το προδίδει αυτό και το επώνυμό μου και για όλους τους πρόσφυγες ο Νικόλαος Πλαστήρας ήταν ένας μύθος.

«Πες σε αυτόν τον κύριο ότι ο τόπος έχει νοικοκύρη και δεν χρειάζεται δυο». Έτσι αντιμετώπισε ο Νικόλαος Πλαστήρας τον Αμερικανό πρέσβη, τον περίφημο ή αν θέλετε διαβόητο Πιούρι Φόι, εκείνη την εποχή. «Πες σε αυτόν τον κύριο ότι ο τόπος έχει νοικοκύρη. Δεν χρειάζεται δυο». Το γράφει ο Σέφης Αναστασάκος στο βιβλίο του. Από τότε έχουμε να δούμε τέτοια συμπεριφορά πολιτικού ηγέτη στην Ελλάδα;

Ειπώθηκαν σχεδόν τα πάντα για τον Νικόλαο Πλαστήρα, για τη μεγάλη προσφορά του στην πατρίδα. Θα πρέπει νομίζω να συγκρατήσουμε ότι δεν ανήκε σε κανένα πολιτικό ή οικονομικό ή στρατιωτικό τζάκι. Έφτασε με την αξία του πολύ ψηλά στην ιεραρχία του στρατού και της πολιτικής, προσφέροντας πάντα στην πατρίδα του, πολεμώντας σε όλα τα γεωγραφικά μήκη και πλάτη και τιμήθηκε βέβαια με το ύπατο αξίωμα, είτε η Ελλάδα είχε Προεδρευόμενη Δημοκρατία είτε είχε Βασιλεία. Και βέβαια πέθανε πάμπτωχος. Αυτό το επεσήμαναν όλοι. Δεν δημιούργησε επαναλαμβανών πολιτικό τζάκι, δεν προερχόταν από πολιτικό τζάκι, δεν είχε πολιτική δύναμη ο ίδιος, δεν είχε κλώνους και κληρονόμους του πολιτικού του ονόματος και άφησε στην ιστορία ένα αποτύπωμα πατριωτισμού, ντομπροσύνης και λεβεντιάς.

Μέσα από το καμίνι της μικρασιατικής καταστροφής, της τιμημένης μικρασιατικής εκστρατείας και της καταστροφής έγινε θρύλος στα πεδία των μαχών έφτιαξε και εξύψωσε τη στρατιά του Έβρου, τη στρατιά που κράτησε το ηρωικό σύνολο που έχουμε ακόμα και σήμερα με την Τουρκία. Έσωσε το ηθικό του κόσμου, του λαού, έσωσε το ηθικό του στρατού, σταμάτησε τους Τούρκους εκεί και δέχθηκε με πολύ πόνο ψυχής βέβαια, την παράδοση της ανατολικής Θράκης, της ελληνικής Θράκης, της ελληνικής Ίμβρου και της ελληνικής Τενέδου.

Διάλεξε στρατόπεδο στον αδελφοκτόνο εθνικό διχασμό και έκανε και λάθη, γιατί οι μεγάλοι άνδρες κάνουν και μεγάλα λάθη. Συμμετείχε ή έκανε κινήματα ο ίδιος, ταυτίστηκε με εκτελέσεις Δεξιών και Αριστερών στις σκληρές εποχές δύο εθνικών διχασμών, διότι αυτός ο τόπος δεν είναι Ελβετία. Χρειάστηκε με αίμα και με θυσιές να φτάσει εδώ που είναι σήμερα και δυστυχώς, με εθνικούς διχασμούς. Συγκρούστηκε και συνυπήρξε με το Παλάτι, διαφώνησε και συμφώνησε με τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Αυτή είναι η ιστορική αλήθεια.

Όταν πέθανε ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο μεγάλος της δημοσιογραφίας, ο Γεώργιος Βλάχος, ο ιδρυτής και εκδότης της εφημερίδας «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», ο πασίγνωστος ΓΑΔ, νεκρολόγησε το Βενιζέλο περιγράφοντάς τον ως μέγα και μικρό, απίστευτα μεγαλόψυχο και ασύλληπτα αλαζονικό. μια μετρημένη αποτίμηση ενός πολιτικού αντιπάλου στο κάτω-κάτω, γιατί ο Ελευθέριος Βενιζέλος ήταν πολιτικός αντίπαλος του Γεωργίου Βλάχου.

Ο «μαύρος καβαλάρης» μπορεί να μην είχε το πολιτικό μέγεθος του Ελευθερίου Βενιζέλου, είχε, όμως, τουλάχιστον την ίδια λαϊκή αποδοχή, ευρύτατη λαϊκή αποδοχή.

Το γνωστό σύνθημα «τι Πλαστήρας, τι Παπάγος» σφράγισε μια εποχή, αλλά μάλλον αδίκησε και τους δύο, ενώ μια κοινή πτυχή της πολιτικής τους δράσης έχει μείνει τελειώς αφώτιστη. Ο Νικόλαος Πλαστήρας ήταν ο Πρωθυπουργός που κλήθηκε να χειριστεί τις πρώτες πτυχές της φάσης του Κυπριακού, όταν έγινε το δημοψήφισμα της Αρχιεπισκοπής στην Κύπρο που έδωσε 96% υπέρ της ένωσης. Οι Κύπριοι, λοιπόν, το 1950 ψήφισαν 96% υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα. Κλήθηκε, λοιπόν, ο

Πλαστήρας να χειριστεί τις πρώτες φάσεις του Κυπριακού.

Ο διάδοχός του στρατάρχης Παπάγος, στρατιωτικός και εκείνος, χειρίστηκε τις επόμενες φάσεις του εθνικού αυτού θέματος, συγκρούστηκε με τους Άγγλους, προσπάθησε να βοηθήσει τον ένοπλο αγώνα της ΕΟΚΑ και είχε ένα θάνατο από μια ασθένεια η οποία μετά από τόσα χρόνια ακόμα δεν έχει διευκρινιστεί τι ήταν. Είναι ένα πολιτικό μυστήριο το πώς πέθανε ο Παπάγος.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ.)

Χωρίς πολιτικούς κληρονόμους ο Νικόλαος Πλαστήρας, χωρίς να προέρχεται από τζάκι, χωρίς να έχει οικονομική άνεση, με όπλο μόνο την προσφορά του στον τόπο και την πανθομολογούμενη τιμιότητά του, είχε τέτοια πορεία, που ακόμα και σήμερα, μισό αιώνα μετά από το θάνατό του και παραπάνω, εξακολουθούμε να τον μνημονεύουμε, να τον σκεφτόμαστε και να τον ακούμε νοερά να αγορεύει μέσα σε αυτήν την ιστορική Αίθουσα που είναι η καρδιά της δημοκρατίας μας, της δημοκρατίας που στη στερέωσή της είχε και ο Νικόλαος Πλαστήρας κρίσιμο και καθοριστικό ρόλο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Αϊβαλιώτη.

Ο κ. Μπαντουβάς έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΝΤΟΥΒΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με περισσή συγκίνηση ανέβηκα στο Βήμα για να τιμήσω και εγώ τον αείμνηστο Πλαστήρα και να συγχάρω τον Πρόεδρό μας, τον κ. Σιούφα, για την πρωτοβουλία του αυτή.

Και λέω με περισσή συγκίνηση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί ο λοχίας της Μικρασιατικής Εκστρατείας Κωνσταντίνος Ζαχαρίου Μπαντουβάς -ο πατέρας μου, που δεν γνώρισα, γιατί τον εκτέλεσαν οι Γερμανοί- πολεμούσε πλάι-πλάι με τον Πλαστήρα και έφερε τη διμοιρία του θάνατό εις τις ακτές του Αιγαίου μαζί με τον Πλαστήρα. Και οι ιστορίες που είχα ακούσει από τη μητέρα μου -ιστορίες που διηγούνταν ο πατέρας μου- είναι αμέτρητες για το «Μαύρο Καβαλάρη».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι αμέτρητα αυτά που μπορεί να πει κανείς όταν επιχειρεί να αναφερθεί στο πρόσωπο του Νικολάου Πλαστήρα, του πατριώτη, του αγωνιστή Νικολάου Πλαστήρα, του στρατιώτη και ηγέτη με το άκαμπτο φρόνημα, του στρατιωτικού με τη συναίσθηση της ευθύνης του και της αποστολής του, του πολιτικού ανδρός με κύριο μέλημά του την προώθηση των συμφερόντων και την αντιμετώπιση των αναγκών όλων των Ελλήνων ανεξαιρέτως και έξω από σκοπιμότητες και μάλιστα σε περιόδους δύσκολες για την πατρίδα μας, όταν κυριαρχούσε το μίσος και ο εθνικός διχασμός.

Στο πρόσωπο του Νικολάου Πλαστήρα συμπυκνώνεται το θάρρος και η επιμονή στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων της Ελλάδας και η ακαταπόνητη αυτοθυσία του στρατιωτικού με τη συναίσθηση του ρόλου του, πράγμα που φαίνεται ξεκάθαρα στις αμέτρητες μάχες στις οποίες έλαβε μέρος διακινδυνεύοντας τη ζωή του. Στους Βαλκανικούς Πολέμους, στο Βορειοηπειρωτικό Αγώνα, στο Κίνημα της Εθνικής Άμυνας, στο Μακεδονικό Μέτωπο, στη Μάχη του Σκρα και στην Εκστρατεία της Ουκρανίας και βέβαια, στην αλησμόνητη δράση του στο Μικρασιατικό Μέτωπο, όταν κατά την περίοδο ανάπτυξης του Ελληνικού Στρατού είχε γίνει ο φόβος και ο τρόμος των αντιπάλων. Όμως, και έπειτα όταν ο Ελληνικός Στρατός κατέρρεε, ο Νικόλαος Πλαστήρας ήταν αυτός που εφάρμοσε τακτικές υποχώρησης, προκειμένου να σώσει από την αιχμαλωσία και τη σφαγή χιλιάδες στρατιώτες μας, αλλά και χιλιάδες Έλληνες πρόσφυγες που ειδάλλως θα ήταν απροσπάτευτοι κυριολεκτικά.

Τέλος, ήταν δικής του διεκπεραίωσης η ταχύτατη ανασύσταξη της στρατιάς του Έβρου, γεγονός που ενίσχυσε τη διαπραγματευτική δύναμη του Ελευθερίου Βενιζέλου κατά την υπογραφή της Συνθήκης της Λοζάνης, που ακόμα σήμερα στηρίζει νομίμως τα ελληνικά δίκαια.

Όμως, η οξυδερκεία και η διορατικότητα στη δράση του δεν σταματάει στα στρατιωτικά του επιτεύγματα και στις στρατιωτικές του επιτυχίες. Η δίκαιη κρίση και η αμεροληψία που τον διέ-

κριναν του έδωσαν το αναγκαίο κύρος, ώστε να τεθεί αρχηγός της επανάστασης Χίου, Μυτιλήνης αμέσως μετά τη μικρασιατική τραγωδία, αλλά και τον βοήθησαν παράλληλα -και μάλιστα δύο φορές- να παίξει το ρόλο του «πυροσβέστη» των πολιτικών ηθών της ελληνικής κοινωνίας: Μια φορά μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, όταν φρόντισε να κατευθύνει τη λαϊκή οργή ενάντια στους υπεύθυνους, προκειμένου να μην εξελιχθεί σε ένα είδος μαζικού αντίπινου δίχως κριτήρια -γεγονός που θα έφερνε το διχασμό της ελληνικής κοινωνίας- και ακόμα, όταν μετά το πέρας του Εμφυλίου Πολέμου -όρο που είχε πρωτοχρησιμοποιήσει ο ίδιος- με τις δύο κυβερνήσεις συνασπισμού των οποίων ηγήθηκε, προσπάθησε να προωθήσει την κοινωνική και οικονομική ανασυγκρότηση του τόπου, προσπαθώντας όμως πάντα να αμβλύνει τις διαφορές της ελληνικής κοινωνίας και να επουλώσει τις πληγές των περασμένων ετών.

Όμως, είναι και επίκαιρος ο Νικόλαος Πλαστήρας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καθώς υπήρξε θύμα της ακραίας κομματικοποίησης της δεκαετίας του '50, αν και ποτέ ο ίδιος δεν εξυπρήτησε τα στενά συμφέροντα ενός κομματικού μηχανισμού στη χώρα μας.

Και είναι επίκαιρος, αγαπητοί συνάδελφοι, διότι και σήμερα, αλλά και διαχρονικά η χώρα μας ταλανίζεται από τις μικροπολιτικές σκοπιμότητες, με αποτέλεσμα -και το έχω πει πολλές φορές, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι- ειδικά όσον αφορά το ρόλο της Αντιπολίτευσης, αυτή να έχει μετατραπεί σε ένα στείρο φερέφωνο κομματικών συμφερόντων, υποταγμένο όχι στις ανάγκες του έθνους και της κοινωνίας -όπως μας υπέδειξε με το παράδειγμά του ο Νικόλαος Πλαστήρας- αλλά υποταγμένο στις ανάγκες της κάλπης, της ψηφοθηρίας και του λαϊκισμού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από αυτό εδώ το Βήμα, το Βήμα της Δημοκρατίας και του δημόσιου διαλόγου, όπου εκφράζονται και προωθούνται οι ελπίδες και οι προσδοκίες εκατομμυρίων συμπολιτών μας, από αυτό εδώ το Βήμα, το οποίο με τόση αξιοσύνη και αξιοπρέπεια υπηρέτησε ο Νικόλαος Πλαστήρας, σκύβω ευλαβικά το κεφάλι μου προσφέροντας φόρο τιμής στον στρατιωτικό, στον πολιτικό, στον άνθρωπο και πάνω απ' όλα στον άνθρωπο Νικόλαο Πλαστήρα, ο οποίος παρά τη δόξα του και παρά την ευρεία αποδοχή του ελληνικού λαού που απολάμβανε, έφυγε από τη ζωή όντας πάνω σε ένα λιτό στρατιωτικό κρεβάτι εκστρατείας και με μοναδική περιουσία του μερικές πενταροδεκάρες και τίποτα παραπάνω. Στον άνθρωπο που ουδέποτε καταχράστηκε ούτε τα χρήματα ούτε την ανοχή ούτε την εμπιστοσύνη του ελληνικού λαού και που ουδέποτε δέχθηκε να ξεχάσει τις ρίζες του και να αποστασιοποιηθεί από το λαό και την κοινωνία. Σ' αυτόν τον άνθρωπο και σ' αυτό το φωτεινό παράδειγμα για όλους εμάς τους μεταγενέστερους πολιτικούς, οφείλουμε, αγαπητοί συνάδελφοι, ευγνωμοσύνη.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Μπαντουβά. Και οφείλω να πω, κύριε συνάδελφε, ότι η Βουλή αποτίει φόρο τιμής και στον αείμνηστο πατέρα σας και σε όσους έπεσαν στο καθήκον για την πατρίδα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία της Βουλής, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στους χώρους του Μεγάρου της Βουλής των Ελλήνων, είκοσι οκτώ μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις συνοδοί καθηγητές από το Ελληνικό Γυμνάσιο και Λύκειο Φρανκφούρτης.

Η Βουλή τους καλωσορίζει με ιδιαίτερη αγάπη, τους ευχαριστούμε που είναι εδώ και τους ευχόμαστε καλή επιστροφή.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Το λόγο έχει ο κ. Τσιάρας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξεκινώντας την ομιλία μου για το Νικόλαο Πλαστήρα, θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα χαρακτηριστικό περιστατικό από τις μέρες της Μικρασιατικής Εκστρατείας.

Μια μέρα, λοιπόν, ο πολεμικός ανταποκριτής Κώστας Μισαηλίδης ρώτησε τον Στρατηγό Πλαστήρα τα εξής: «Δεν καπνίζεις, δεν πίνεις, δεν παίζεις χαρτιά, ποτέ δεν φεύγεις από το μέτωπο,

έμεινες ο παρθενικός άνθρωπος που δεν γνώρισε καμμία, απολύτως καμμία, εγκόσμια απόλαυση, ζεις λιτά, λιτά σαν τον τελευταίο σου τσολιά, τότε ασφαλώς θα έχεις περιουσία, Συνταγματάρχα μου». Ο Πλαστήρας χαμογελάει και του δείχνει τη φωτογραφία ενός μικρού κοριτσιού. Ο Μισαηλίδης τον ρωτά: «Ποιο είναι το κορίτσι;». Και εκείνος του αποκρίνεται: «Ορφανό που υιοθέτησα στην ανατολική Μακεδονία, του έδωκα το όνομά μου και το έστειλα στο χωριό μου, στο σπίτι μου. Μου φαίνεται πως αν σπαταλήσω και μια δραχμή, την κλέβω από το παιδί μου».

Ο Πλαστήρας στη συνέχεια υιοθέτησε κι άλλα ορφανά του πολέμου, ενώ η προσωπική του περιουσία υπήρξε, όπως όλοι γνωρίζουμε, ανύπαρκτη. Όμως, η πολιτική παρακαταθήκη που άφησε στον τόπο είναι ανυπολόγιστη.

Αισθάνομαι, λοιπόν, ιδιαίτερη τιμή και συγκίνηση σήμερα εδώ για δύο κυρίους λόγους. Ο πρώτος είναι γιατί τόσο εγώ όσο και κάποιοι εκ των συναδέλφων τους οποίους διαδέχθηκα στο Βήμα και αρκετοί εκ των παρευρισκομένων έλκουμε την καταγωγή μας από τον ίδιο τόπο με το Νικόλαο Πλαστήρα. Και ο δεύτερος λόγος γιατί μου δίνεται η ευκαιρία από το Βήμα του ελληνικού Κοινοβουλίου να μιλήσω για μια από τις μεγαλύτερες προσωπικότητες της Θεσσαλίας και ολόκληρου του Ελληνισμού.

Άνθρωπος του χρέους και του ανθρωπισμού ο Στρατηγός Νικόλαος Πλαστήρας υπήρξε σύμβολο ανδρείας, ανιδιοτέλειας, φιλοπατρίας και αξιοπρέπειας. Ικανότατος στρατιωτικός, τίμιος και ακέραιος πολιτικός σφράγισε με την παρουσία του τα πολιτικά πράγματα του τόπου. Η προσωπικότητά του σημάδεψε όσο λίγοι την ταραχώδη περίοδο της νεότερης ελληνικής ιστορίας κατά τα τελευταία χρόνια του Μεσοπολέμου και της μετεμφυλιακής κατάστασης και αγαπήθηκε πολύ από το λαό.

Δεν είναι τυχαίο πως στην κηδεία του παρευρέθηκε όλος ο πολιτικός κόσμος της εποχής, άνθρωποι από όλα τα κοινωνικά στρώματα και από όλα τα πολιτικά κόμματα, πράγμα ασύνηθες για την τότε ελληνική πραγματικότητα.

Ο θρυλικός «Μαύρος Καβαλάρης» που γεννήθηκε μέσα στη φωτιά των βαλκανικών πολέμων ενσάρκωσε κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία οράματα και προσδοκίες που παρέμειναν άσβεστες στο νου και στις καρδιές όλων των Ελλήνων και αποτέλεσαν καταφύγιο ελπίδας στις τραγικές στιγμές του Ελληνισμού.

Το πολιτικό του στίγμα αποτελεί πυξίδα και για τη σημερινή εποχή. Υπερασπίστηκε χωρίς συμβιβασμούς τα δημοκρατικά ιδεώδη και τις διαχρονικές αξίες του ελληνικού πολιτικού πολιτισμού. Συνεπής στις ιδέες της εθνικής αξιοπρέπειας, της υπεράσπισης των δικαιωμάτων του λαού και της κοινωνικής πρόοδου εργάστηκε με ζήλο για την εδραίωση της δημοκρατίας και τη διασφάλιση της ομαλότητας στην πολιτική ζωή του τόπου.

Η ζωή του, η διαδρομή του αείμνηστου Νικολάου Πλαστήρα χαρακτηρίστηκε από το διαρκή αγώνα του για ενότητα, για σύγκλιση των δημοκρατικών πολιτικών δυνάμεων στις κοινές ιδέες και στα κοινά οράματα. Τα μάτια του ήταν στραμμένα στο κοινό μέλλον των Ελλήνων. Σταθερά προσανατολισμένος στην αναγκαιότητα της εθνικής συμφιλίωσης, φανατικός πολέμιος του διχασμού, παρέδωσε μαθήματα πολιτικής συμπεριφοράς που δεν πρέπει να ξεχνάμε ποτέ. Αυτός, ο οποίος υπήρξε ο απόλυτος κυρίαρχος των πολιτικών εξελίξεων που ακολούθησαν τη Μικρασιατική Καταστροφή, ο άνθρωπος που θα μπορούσε να κατέχει απόλυτα την εξουσία στα χέρια του για πάρα πολλά χρόνια, το Δεκέμβριο του 1923 παραδίδει τη διακυβέρνηση της χώρας στη δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση. Πράξεις σαν και αυτές μαρτυρούν το μεγαλείο του ανθρώπου που έζησε ασκητικά και δεν απεκδύθηκε ποτέ τη στρατιωτική λιτότητα, κοιμώμενος πάντα στο στρατιωτικό κρεβάτι εκστρατείας, αρνούμενος οποιαδήποτε τιμή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πορεία του Νικολάου Πλαστήρα συνθέτει μια μεγαλειώδη σελίδα στην ελληνική Ιστορία, η μελέτη της οποίας οδηγεί -το αναγνωρίζουμε όλοι μας, ακούστηκε και νωρίτερα- σε διαχρονικές αξίες συμπεράσματα. Και οι λόγοι βεβαίως είναι πολλοί. Πρώτα από όλα, γιατί ο Πλαστήρας έγραψε όντως Ιστορία. Παρών στις σημαντικότερες στιγ-

μές του Ελληνισμού είχε σχέδιο και όραμα για το λαό και τη χώρα. Στις ημέρες του οι Έλληνες δοξάστηκαν, αλλά ένωσαν όπως όλοι έχουμε καταγράψει και μεγάλες απογοητεύσεις. Στις ημέρες του έγιναν μεγάλα και σπουδαία. Δεν έλειψαν βεβαίως τα πάθη και τα λάθη, από τα οποία κάποια ενδεχομένως βαρύνουν και τον ίδιο. Η πολιτική του όμως, δεν περιοριζόταν ποτέ σε πράξεις διεκπεραίωσης και διαχείρισης της όποιας πραγματικότητας. Η πολιτική άλλωστε δεν μπορεί να καθυποτάσσεται σε κατεστημένες πρακτικές, γιατί έτσι δεν υπηρετεί παρά μόνο συμφέροντα που βρίσκονται μακριά από τα αιτήματα της κοινωνίας. Η πολιτική χρειάζεται δύναμη προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Χρειάζεται να βγαίνει μπροστά από τα γεγονότα, να οδηγεί και όχι να οδηγείται από τις εξελίξεις. Χρειάζεται συγκεκριμένη στόχευση, πίστη στο σκοπό, γενναϊότητα στις κρίσιμες επιλογές. Χρειάζεται πάνω από όλα όραμα, αλλά και ρεαλιστικό σχέδιο που να οδηγεί στην πραγματοποίησή του. Όλα αυτά τα βρήκαμε στην πολιτική δράση του Νικόλαου Πλαστήρα, που στις κρίσιμες στιγμές βγήκε μπροστά αναλαμβάνοντας την πρωτοβουλία των εξελίξεων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, -μιας και ο χρόνος είναι πολύτιμος- οι κοινωνίες που στηρίζονται σε ισχυρά ερείσματα δεν ξεχνούν ανθρώπους που πρόσφεραν στην πατρίδα υψηλές υπηρεσίες, αποτελώντας παράδειγμα για τις μετέπειτα γενεές. Η μελέτη και η εντύπωση στη ζωή και το έργο του Νικόλαου Πλαστήρα οδηγεί σε συμπεράσματα διαχρονικής αξίας, όχι μόνο για την ενίσχυση της ιστορικής γνώσης και της εθνικής μας αυτογνωσίας, αλλά κυρίως για την πληρέστερη κατανόηση του παρόντος και την ασφαλέστερη χάραξη των πολιτικών του μέλλοντος.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Τσιάρα.

Αλλωστε οι Βουλευτές οι καταγόμενοι από την Καρδίτσα δικαιούνται παραπάνω χρόνο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: Γι' αυτό και εκμεταλλεύτηκα το χρόνο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ο κ. Βελόπουλος έχει το λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όταν εντός της Αιθούσης ακούγονται λέξεις, όπως «τυχοδιωκτισμός, ένας απελευθερωτικός αγώνας», αντιλαμβάνεται κανείς ότι μερικά πράγματα -τουλάχιστον στα μυαλά μας- δεν είναι ορθά βαλμένα. Δεν μπορεί να ακούμε μέσα στο Κοινοβούλιο ότι ήταν «τυχοδιωκτισμός» η απελευθέρωση της Μικράς Ασίας. Είμαι εκ καταγωγής Μικρασιάτης και Πόντιος κατά το ήμισυ. Δεν μπορώ να καταλάβω πώς ακόμη και σήμερα αγκυλώσεις του παρελθόντος δεν δίνουν στους άλλους μαθήματα ιστορικής αλήθειας, γιατί η απελευθέρωση πατρογονικών εστιών είναι υποχρέωση κάθε έθνους που σέβεται την Ιστορία του. Αυτή είναι μια πραγματικότητα. Ο Πόντος και η Μικρά Ασία, περιοχές οι οποίες απελευθερώθηκαν γιατί πολύ απλά έπρεπε να το πράξει αυτό η μητέρα πατρίδα, δεν ήταν μεγάλη ιδέα κατά τη δική μου άποψη. Ήταν εθνική υποχρέωση, κύριε Παυλίδη. Ήταν εθνική υποχρέωση των Ελλήνων απέναντι σε αλύτρωτες, όχι αλησμόνητες, πατρίδες. Θα έλεγα επίσης ότι κάποιοι ξεχνούν ότι πριν από το 1923, πριν από το 1919, οι Πόντιοι στον Πόντο είχαν γευτεί τις διώξεις από την τουρκική θηριωδία. Άρα, λοιπόν, η προσπάθεια των Ελλήνων να απελευθερώσουν αυτές τις περιοχές ήταν μια εθνική υποχρέωση.

Για το συγκεκριμένο άνδρα, τον Πλαστήρα, έχω να πω δυο-τρία πράγματα. Η Ιστορία διδάσκει, με βάση την Ιστορία μπορείς να βελτιωθείς, να κάνεις τον εαυτό σου καλύτερο. Ο Πλαστήρας ήταν ένας γενναίος άνδρας. Ουδείς το αμφισβητεί αυτό. Ήταν ένας πολεμιστής. Ουδείς το αμφισβητεί αυτό. Ήταν άνθρωπος. Έκανε λάθη. Λογικό αυτό. Δεν πρέπει όμως, επειδή έχουμε αγκυλώσεις, να επιχειρούμε να αποδομήσουμε μια κορυφαία φυσιογνωμία, η οποία έκανε την επανίδρυση του κράτους -μην το ξεχνάμε αυτό, κάποιοι σήμερα ομνούν στην επανίδρυση- έκανε μεταρρύθμιση, έδωσε κλήρο στους αγρότες. Αυτή λοιπόν η μορφή με τα λάθη, τα πάθη της, δεν μπορεί να

στηλιτεύεται μόνο και μόνο γιατί έχω μια ιδεολογική αγκύλωση, εγώ προσωπικά. Κάνουμε λάθη. Σαφώς να δείξουμε τα λάθη του ανδρός. Αλλά από του σημείου τούτου μέχρι του σημείου να προσπαθούμε να αποδομήσουμε την προσωπικότητά του είναι ένα μέγα λάθος.

Μην ξεχνάμε τη στιχομυθία με τον Παπάγο, που πολύ εύστοχα ο κ. Άδωνις Γεωργιάδης κατέθεσε εδώ. Τι δηλώνει; Ότι δύο μεγάλα πολιτικά βάρη - Πλαστήρας, Παπάγος- δύο διαφορετικές ιδεολογίες, δύο διαφορετικές τοποθετήσεις, την ύστατη στιγμή πάλι μιλούν για αγώνα. Και μιλούν για αγώνα άμιλλας στον πολιτικό στίβο. Όχι ύβρεις, όχι προσπάθεια να αποδομήσουν πρόσωπα, να στηλιτεύσουν καταστάσεις. Αυτή είναι η μεγαλοψυχία, που δυστυχώς δεν διακρίνει το πολίτευμά μας σήμερα.

Σήμερα δυστυχώς εμείς οι πολιτικοί δεν έχουμε τη μεγαλοψυχία εκείνων των ανδρών. Δεν διακατεχόμεθα από το αυτονόητο, ότι δηλαδή τον αντίπαλο πρέπει να τον βλέπουμε ως αντίπαλο στον πολιτικό στίβο. Αυτή είναι η λαθεμένη τακτική που οδηγεί σε απαξία του πολιτή απέναντι στην πολιτική. Και μετά αναρωτιόμαστε «τις πταίει;». Να, λοιπόν, τα μηνύματα που μπορούμε να πάρουμε από τον Πλαστήρα.

Και το κυριότερο ή το καλύτερο, αν θέλετε, που είναι συγκλονιστικό, κύριοι συνάδελφοι: από το 1974 μέχρι σήμερα κάποιοι μήτκαν εδώ μέσα άνεργοι ή άεργοι ή ανεπάγγελτοι και σήμερα είναι πάμπλουτοι. Ο Πλαστήρας έμεινε με 216 δραχμές στην τσέπη και 10 δολάρια. Δεν είχε σπίτι, όταν εμείς -όπως βλέπετε, δεν λέω «κάποιοι», λέω «εμείς»- μένουμε σε επαύλεις, όταν κοιτάμε πώς θα οικονομήσουμε. Για να μην νομίζουν κάποιοι ότι κάτω προσωπική αντιπαράθεση με κανέναν. Αναφερόμαι σε όλους τους πολιτικούς σήμερα. Ο Πλαστήρας, ενώ ήταν άρχων του τόπου, έμεινε με 216 δραχμές στην τσέπη του. Αν αυτό δεν είναι μήνυμα ηθικού χρέους, αν δεν είναι μήνυμα ενός μεγάλου πολιτικού άνδρα, τι μπορεί να είναι; Αναρωτηθείτε. Ας αναρωτηθούμε.

Αναρωτήθηκε και ο κ. Βενιζέλος, ο οποίος δεν είναι εδώ, γιατί να ασχολούμαστε με τον Πλαστήρα σήμερα, ενώ η επικαιρότητα λέει άλλα. Μα, η Ιστορία επαναλαμβάνεται. Ο αγρότης σήμερα που αγωνίζεται για τα προϊόντα του είχε βρει έναν Πλαστήρα τότε που του έδωσε κλήρο να αγωνιστεί με μόχθο για το βίος του, να καλλιεργήσει τη γη. Άρα, λοιπόν, πρέπει να παίρνουμε τα μηνύματα αυτών των προσωπικοτήτων για να μπορούμε να βελτιωνόμαστε, να γινόμαστε καλύτεροι. Ξέρετε, ο Πλαστήρας μίλησε για Αγία Σοφία, για Βόρειο Ήπειρο, μίλησε για Μικρά Ασία και Πόντο, κύριε Χαλβατζή. Δεν είναι κακό αυτό. Δεν ήταν τυχοδιωκτής. Ήταν εθνική υποχρέωση. Ήταν Μικρασιάτης και κατά το ήμισυ Πόντιος.

Αν σας έλεγα σήμερα, κύριε Χαλβατζή, τι μου έλεγε ο παππούς μου, όχι για το 1922 ή το 1923 -ξεχάστε το αυτό- αλλά για το 1910, για το 1908, τι υπέφεραν, τι περνούσαν οι Έλληνες του Πόντου, τότε θα καταλάβατε ότι δεν είναι τυχοδιωκτισμός η απελευθέρωση αλύτρωτων πατρίδων. Δεν είναι τυχοδιωκτισμός, δυστυχώς ή ευτυχώς. Είναι υποχρέωση του έθνους να απελευθερώσει αυτούς που θέλουν το έθνος να γίνει κράτος και θέλουν κυρίως να ζήσουν ελεύθεροι. Γιατί η ελευθερία, κύριε Χαλβατζή, είναι το ύψιστο ιδανικό για τον άνθρωπο. Ήθελαν να είναι ελεύθεροι. Όχι τυχοδιωκτισμός, λοιπόν. Είναι λάθος η λέξη.

Θα ήθελα να πω και κάτι τελευταίο και κλείνω εδώ, κύριε Πρόεδρε. Ήταν εύστοχο αυτό που είπε ο κ. Γεωργιάδης. Πήγε ο Άγγλος πρέσβης να δει τον Πλαστήρα, ενώ είχε κάνει την προηγούμενη παρέμβαση στην ελληνική δικαιοσύνη για τη Δίκη των Έξι και δεν τον δεχόταν ο Πλαστήρας. Σήμερα η Τουρκία καθημερινά κάνει παρεμβάσεις στην ελληνική δικαιοσύνη για την υπόθεση του Ηλιάκη και η κ. Μπακογιάννη συνεχίζει να μιλάει μαζί τους. Να, λοιπόν, η διαφορά των πολιτικών, να το ανόστημα του Πλαστήρα και να το ανόστημα που λείπει σήμερα από την ελληνική Κυβέρνηση. Αυτά είναι τα μηνύματα που πρέπει να παίρνουμε. Ο Πλαστήρας αρνούσαν, γιατί πολύ απλά έκανε παρέμβαση ο Άγγλος, μεγάλη δύναμη, δεν μιλάμε για την Τουρκία. Έχουμε, λοιπόν, παρεμφερές παράδειγμα. Γιατί δεν κάνουμε το ίδιο; Ας πάρουμε λοιπόν τα θετικά του.

Και κλείνω λέγοντας το εξής: Ο ίδιος ο Πλαστήρας μίλησε για κατάληψη της ανατολικής Θράκης. Σήμερα πληρώνουμε το λάθος της μη κατάληψης. Και το λέω αυτό για τη δυτική μας Θράκη. Το πληρώνουμε το λάθος. Και όσο για τη Συνθήκη της Λοζάνης ο κ. Μπαντουβάς, τον οποίον εκτιμώ δεόντως, κάνει ένα λάθος:

Η Συνθήκη της Λοζάνης παραβιάζεται καθημερινά από εμάς. Θα το ξαναπώ ακόμα μία φορά εδώ μέσα. Δεν υπάρχει μία μειονότητα στη δυτική Θράκη σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λοζάνης, υπάρχουν πολλές μουσουλμανικές μειονότητες.

Λίγη γνώση ιστορίας για όλους, χωρίς ακρότητες, χωρίς ύβρεις και πάνω από όλα, να πάρουμε τα καλά από κάθε πρόσωπο, ακόμα και από τον Ανδρέα Παπανδρέου, που δεν είπες, συνάδελφε Άδωνι Γεωργιάδη, γιατί και ο Ανδρέας Παπανδρέου ήταν μία μεγάλη φυσιογνωμία και πρέπει και γι' αυτόν να κάνουμε μία ημέρα εδώ.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Το λόγο έχει ο κ. Καντερές.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΝΤΕΡΕΣ: Κατ' αρχάς να συγχαρώ τον Πρόεδρο της Βουλής, τον κ. Σιούφα, για την πρωτοβουλία αυτή και επίσης να συγχαρώ τον παριστάμενο φίλο και συμπατριώτη, τον Σέφη Αναστασάκο, για τη συγγραφή του τρίτου τόμου για τον Νικόλαο Πλαστήρα.

Αγαπητοί συνάδελφοι, σπάνια στη ζωή του τόπου εμφανίζονται φυσιογνωμίες τόσο μεγάλου βεληνεκούς, που να διαπρέπουν και στον πολιτικό και στο στρατιωτικό τομέα. Μία τέτοια φυσιογνωμία υπήρξε και ο Νικόλαος Πλαστήρας, συνδυάζοντας, κατά τα αρχαία πρότυπα, τη στρατηγική δεινότητα με την πολιτική διορατικότητα. Αποτέλεσε ηγετική φυσιογνωμία για την εποχή του.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας γεννήθηκε το 1883 στο Μακροβούνι Καρδίτσας. Προσωπικά, αισθάνομαι υπερήφανος, έλκοντας και ο ίδιος την καταγωγή μου από τα ίδια χώματα, αφού μου δίνεται η ευκαιρία να μιλήσω από το Βήμα της Βουλής για έναν καταξιωμένο συμπατριώτη μου.

Την εποχή της γεννήσεως του Πλαστήρα, ένας άνεμος ελευθερίας έπνεε στη Θεσσαλία, καθώς μόλις το 1881 είχε απελευθερωθεί από τον τουρκικό ζυγό με τη Συνθήκη του Βερολίνου. Οι συνθήκες αυτές επηρέασαν τον Πλαστήρα, ο οποίος κατατάχθηκε στο στρατό, λαμβάνοντας έτσι μέρος σε όλα τα σημαντικά γεγονότα της εποχής του.

Το 1905 πήρε μέρος στο Μακεδονικό Αγώνα για την προάσπιση των ελληνικών πληθυσμών της Μακεδονίας από τη δράση των Βούλγαρων κομιτατζήδων. Μετά το πέρας αυτού συμμετείχε στη συγκρότηση του Συνδέσμου Υπαξιωματικών, η δράση του οποίου υπήρξε ανάλογη με του Στρατιωτικού Συνδέσμου που έκανε το Κίνημα στου Γουδή το 1909.

Τα χρόνια που ακολούθησαν υπήρξαν γεμάτα στρατιωτική δράση για την προστασία της πατρίδας. Το 1912 - 1913 ο Πλαστήρας πήρε μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους από όπου και απέκτησε το παρωνύμιο «Μαύρος Καβαλάρης». Το 1914 συμμετείχε στην απελευθέρωση της Βορείου Ηπείρου. Κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο πήρε μέρος στο Κίνημα της Εθνικής Άμυνας και πολέμησε στο Μακεδονικό Μέτωπο, όπου τραυματίστηκε και προήχθη σε Ταγματάρχη. Ειδικότερα, στη Μάχη του Σκρά το 1918 εναντίον των Γερμανοβουλγάρων διακρίθηκε ως Διοικητής Τάγματος και προήχθη επ' ανδραγαθία σε Συνταγματάρχη. Το 1919 συμμετείχε στην εκστρατεία των δυτικών δυνάμεων στην Ουκρανία εναντίον των Μπολσεβίκων.

Η περίοδος ωστόσο που τον καθιέρωσε στη συνείδηση του ελληνικού λαού, υπήρξε η Μικρασιατική Εκστρατεία. Ως Διοικητής Συντάγματος έδωσε πολλές νικηφόρες μάχες με ελάχιστες απώλειες, υπερβαίνοντας κατά την προέλασή του το Σαγγάριο Ποταμό. Η προέλαση δε του Συντάγματος υπήρξε τόσο επιτυχημένη, που χάρισε ανάμεσα στους Τούρκους το όνομα «Σεϊντάν Ασκέρ», «Διαβολοστράτος». Μετά την κατάρρευση του Μετώπου, ο Πλαστήρας υποχώρησε σε τακτική, σώζοντας και στρατιώτες και πρόσφυγες.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή ανέλαβε την αρχηγία της

Επαναστατικής Επιτροπής, κατά την επανάσταση της 11ης Σεπτεμβρίου των στρατιωτικών δυνάμεων στη Χίο και Λέσβο, το 1922. Στη συνέχεια κατέβηκε στην Αθήνα ανατρέποντας την κυβέρνηση και εξαναγκάζοντας τον Βασιλιά Κωνσταντίνο Α', σε παραίτηση υπέρ του γιου του Γεωργίου Β'.

Με δική του μέριμνα περιεθάλησαν και στεγάστηκαν εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες. Χάρη σε αυτόν και στον Θεόδωρο Πάγκαλο αναδιοργανώθηκε ο στρατός και ανασυντάχθηκε η Στρατιά του Έβρου, δίνοντας ένα σημαντικό βοήθημα στον Ελευθέριο Βενιζέλο κατά τις διαπραγματεύσεις για τη Συνθήκη της Λοζάνης, περιορίζοντας έτσι τις απαιτήσεις του Κεμάλ.

Επίσης, υποστήριξε και ανέλαβε την ευθύνη για τη δίκη και εκτέλεση των έξι θεωρουμένων ως υπευθύνων για τη Μικρασιατική Καταστροφή, κατευνάζοντας έτσι τον ελληνικό λαό.

Υπέρμαχος της δημοκρατίας και ταπεινός υπηρέτης, ο Πλαστήρας, ποτέ δεν διεκδίκησε για τον εαυτό του τιμές και αξιώματα. Η πατρίδα, ευγνωμονούσα με τη Δ' Εθνοσυνέλευση, τον ανακήρυξε «Άξιο της Πατρίδας». Η δημοκρατική δράση του υπήρξε και η αιτία να εξοριστεί από τη Δικτατορία του Θεόδωρου Πάγκαλου, το 1925. Αμέριστη ήταν και η στήριξη που προσέφερε στον Ελευθέριο Βενιζέλο, καθώς η μοίρα είχε ενώσει τις ζωές των δύο μεγάλων ανδρών. Για τη στήριξη στον Βενιζέλο, ο Πλαστήρας, εξορίστηκε και πάλι το 1933, ενώ καταδικάστηκε ερήμην σε θάνατο, το 1935.

Το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και η ανάγκη εθνικής συναίνεσης επέβαλε τον Πλαστήρα στην πρωθυπουργία ως προσωπικότητας ευρείας αποδοχής. Αναγκάστηκε ωστόσο γρήγορα να παραιτηθεί και να σχηματίσει ξανά κυβέρνηση δύο φορές κατά την περίοδο 1950 - 1952.

Ως Πρωθυπουργός άσκησε μετριοπαθή πολιτική με πλούσια δράση. Ασχολήθηκε κυρίως με την εξάλειψη των συνεπειών του εμφυλίου πολέμου, καθώς και την οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση του τόπου. Η εθνική συμφιλίωση υπήρξε μία από τις προτεραιότητές του, αν και δεν του επιτράπη να προωθηθεί όσο ήθελε. Ο Πλαστήρας πέθανε στις 26 Ιουλίου του 1953. Η ημέρα της κηδείας του πιστοποιήσει την απήχηση που είχε στο λαό, καθώς παρευρέθηκε πλήθος κόσμου από όλα τα κοινωνικά στρώματα, εκπρόσωποι όλου του πολιτικού κόσμου και ο ίδιος ο Βασιλιάς. Οι σημαίες είχαν αρθεί μεσότητες και οι πολίτες, στρατιώτες περνούσαν πάνω από τη σωρό του.

Ο Πλαστήρας υπήρξε υπόδειγμα ανθρώπου. Τίμιος πολιτικός και ικανότατος στρατιωτικός. Η προσφορά του μισθού του σε πτωχούς, η άρνησή του να βολέψει από τη θέση του τον άνεργο αδελφό του και το γεγονός ότι ο ίδιος πέθανε χωρίς περιουσιακά στοιχεία, «στην ψάθα», κατά το κοινώς λεγόμενο, αποτελούν στοιχεία ενδεικτικά του χαρακτήρα τους. Με αυτή την έννοια, η παρακαταθήκη που μας άφησε είναι τεράστια. Η ζωή του είναι παράδειγμα προς μίμηση και η πολιτική του δράση αποτελεί ένα δυσθεώρητο πρότυπο και για εμάς τους σύγχρονους πολιτικούς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λένε πως η ιστορία κρίνει τις προσωπικότητες αντικειμενικά με την πάροδο του χρόνου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ιστορία ανέδειξε πτυχές της δράσης του σπουδαίου αυτού άνδρα, που μόνο τιμή και θαυμασμό του προσθέτουν.

Εμείς από την πλευρά μας, πέρα από το να διατηρήσουμε άσβεστη τη μνήμη του, οφείλουμε να παραδειγματιστούμε από το αξιο αυτό τέκνο της πατρίδας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ο κ. Σηφουνάκης έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω κατ' αρχάς να συγχαρώ τον Πρόεδρο της Βουλής, διότι βλέπω πρώτη μέρα σήμερα σχεδόν ολοκληρωμένη την ανάδειξη του υπέροχου διακόσμου της Βουλής. Και θέλω να τον συγχαρώ για τις επιλογές των καλλιτεχνών της αποκατάστασης και κυρίως του Σταύρου του Μπαλτογιάννη. Και το λέω αυτό γιατί στη Βουλή του 1924 ο Νικόλαος Πλαστήρας, μετά την Επανάσταση του '22, προσήλθε και κατέθεσε στους εκπροσώπους του λαού, της καινούργιας Βουλής που

προέκυψε το Γενάρη του 1924, την εξουσία, στη δημοκρατία, στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία, λέγοντας ότι η αποστολή μας τελείωσε, ο άνθρωπος που έσωσε την τιμή του έθνους και του απενεμήθη ο τίτλος του «Άξιου της Πατρίδας», ακριβώς γιατί έσωσε την τιμή του έθνους.

Ας μην ξεχνάμε, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο του 1922, ο Ελληνικός Στρατός ήταν ασύνταχτος. Ήταν ένα σύνολο λιποτακτών. Εκεί τους είχε οδηγήσει δυστυχώς, η 1η Νοέμβρη του 1920, όταν το σύνολο της συντηρητικής παράταξης και μέσω του εντύπου της καλούσε τον ελληνικό λαό να καταψηφίσει τον Ελευθέριο Βενιζέλο με το γνωστό σύνθημα «Οίκαδε».

Εκείνο το σύνθημα, το «Οίκαδε» οδήγησε στην καταστροφή. Και ο Πλαστήρας ήταν ο μόνος που παρέμεινε τελευταίος στα οροπέδια της Ερυθραίας για να σώσει με μόνο το δικό του Σύνταγμα, το «524», συντεταγμένο, για να σώσει τους τελευταίους διωγμούς.

Θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι η συναισθηματική μου φόρτιση είναι μεγάλη, διότι η οικογένειά μου και ο πατέρας μου συνδέονταν πάρα πολύ με τον Πλαστήρα. Ήταν ένας άνθρωπος ο Οδυσσεύς Σηφουνάκης, που υπηρέτησε μαζί του, αποβιβάστηκε το 1919 στη Σμύρνη. Μέχρι την ημέρα του θανάτου του το καλοκαίρι του '53, ήταν στο γραφείο του και ήταν ο άνθρωπος που ήταν στο προσκέφαλό του και είχα την τιμή πράγματι να με κρατήσει στα χέρια του, στην εκκλησία και μέσα στο βαπτιστήριο.

Απευθυνόμενος στον αγαπητό συνάδελφο κ. Χαλβατζή θέλω να πω το εξής: Είπε ο κ. Χαλβατζής για μικρασιατικό τυχοδιωκτισμό. Δεν είναι έτσι. Πιστεύω ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος πρέπει να έχει το σθένος να κάνει μία πραγματική αποτίμηση εκείνου του συνθήματος «τι Παπάγος, τι Πλαστήρας», αλλά κυρίως όσον αφορά τη Μικρά Ασία ο Ελληνικός Στρατός αποβιβάστηκε μετά από τη συμφωνία του Βενιζέλου με τις μεγάλες δυνάμεις που δεν ήθελαν την Ελλάδα. Αν ανατρέξετε στον Τύπο εκείνης της εποχής –το κόμμα σας έχει ένα υπέροχο αρχείο– θα δείτε τους διωγμούς και τους θανάτους των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και ο Βενιζέλος πήγε με εξουσιοδότηση των μεγάλων δυνάμεων που οι Ιταλοί δεν ήθελαν για να επιβάλει την ειρήνη στην περιοχή, να προστατεύσει το χριστιανικό πληθυσμό, τους Αρμένιους, τους Έλληνες. Έτσι αποβιβάστηκε ο ελληνικός λαός στη Σμύρνη. Όταν ο ελληνικός λαός, που παρασύρθηκε, καταψήφισε την 1η Νοέμβρη του 1920 τον Ελευθέριο Βενιζέλο – η συντηρητική παράταξη– το λαϊκό κόμμα πήγε να φτάσει στην Άγκυρα. Δεν είναι τα ίδια πράγματα. Ο Βενιζέλος έκανε αυτό που έκανε η Ρωσία προχθές στην Οσσετία. Το καταδικάζετε αυτό; Το ίδιο πράγμα είναι. Ιστορικά η συγκυρία είναι ακριβώς η ίδια. Εκείνη η παράταξη όμως που όρισε αρχιστράτηγο έναν κατώτερο τον περιστάσεων, που είχε άνοια, να αντικαταστήσει τον στρατηγό Παρασκευόπουλο, ήταν η αρχή της προδοσίας γιατί περί αυτού επρόκειτο. Δεν ήταν μνησικάκος ο Πλαστήρας, ούτε ήθελε την εκτέλεση των εξι, όμως δεν μπορούσε ο ελληνικός λαός από εκείνη την τραγωδία να μην έχει ένα φως και βεβαίως του το έδωσε ο Πλαστήρας.

Το 1945, όλες οι δυνάμεις, μη εξαιρουμένου και του ΕΑΜ και των κομμουνιστών, συμφώνησαν στο ανιδιοτελές πρόσωπο του Πλαστήρα να ηγηθεί της κυβέρνησης. Δεν τον έριξε όμως τον τρίτο μήνα το Κομμουνιστικό Κόμμα, τον έριξαν οι Άγγλοι. Αυτό να το εξετάσετε, να το αναλύσετε. Το 1951 όταν έπεσε –και τον έριξε η ίδια του η παράταξη– δεν θέλω να πω πώς και ποιος τον έδιωξαν ακριβώς γιατί αντιστάθηκε επίσης στον ξένο παράγοντα.

Δεν ήταν μεγάλος πολιτικός ο Πλαστήρας, ήταν ένας γενναίος πατριώτης, ήταν ένας άφοβος στρατιώτης, ήταν ο άνθρωπος που πέθανε στην ψάθα. Δεν υπάρχει τέτοιο προηγούμενο.

Αποτελεί ντροπή, κύριε Πρόεδρε, το ότι δεν υπάρχει ένας αδριάντας του Πλαστήρα στην Αθήνα. Έξω από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας υπάρχει ο αδριάντας του Παπάγου. Είναι δυνατό να υπάρχει του Παπάγου και να μην υπάρχει του Πλαστήρα; Καλώ τον Πρόεδρο της Βουλής –που τον συγχάριω για άλλη μια φορά γι' αυτήν του την πρωτοβουλία– να αναλάβει και να πληρώσει η Βουλή για να στήσει αδριάντα γι' αυτόν τον άνθρωπο

που άντεξε μέχρι τα εβδομήντα δύο του χρόνια και πέθανε με φυματίωση από τους πολέμους, τις στερήσεις, τις κακουχίες. Ακόμα και στο σπίτι του στο Παγκράτι, στο σπιτάκι των σαράντα πέντε τετραγωνικών, κοιμόταν πάνω στο κρεβάτι εκστρατείας. Δεν είχε κρεβάτι με στρώμα.

Θα κλείσω συγχάριοντας τον Σέφη Αναστασάκο για το υπέροχο τρίτομο έργο του. Δούλεψε για χρόνια και έφτιαξε πραγματικά μια ολοκληρωμένη και αντικειμενική βιογραφία γράφοντας και για τα λάθη του Πλαστήρα, γράφοντας όμως την πραγματικότητα γι' αυτόν τον εκπληκτικό, το μοναδικό πατριώτη που ήταν ο Νικόλαος Πλαστήρας και που δεν έχει να ζηλέψει τίποτα από τους κλασικούς ήρωες όπως ήταν ο Λεωνίδας, όπως ήταν ο Γεώργιος Καραϊσκάκης της παλιγγενεσίας και τόσοι άλλοι της κλασικής Ελλάδας. Ήταν άνθρωπος η συνέχιση, πραγματικά, των ηρωισμών και του πατριωτισμού της κλασικής Ελλάδας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Σημειώνω ότι είναι ιδιαίτερα σημαντική η πρόταση του κ. Σηφουνάκη να έχουμε μια προτομή του Πλαστήρα στην Αθήνα. Ο Πρόεδρος του Σώματος, που είχε την εξαιρετική πρωτοβουλία να γίνει αυτή η συζήτηση, πιστεύω ότι θα αναλάβει και αυτήν την πρωτοβουλία, αλλά, κύριε Σηφουνάκη, πολλά έχουμε να κάνουμε ακόμα. Ακόμα δεν βάλαμε ούτε την προτομή του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην πρωτεύουσα της Ελλάδος. Την έχουν στα Σκόπια όμως.

Σήμερα βέβαια θα ήθελε ο Πλαστήρας πιο πολλοί Βουλευτές να συμμετάσχουν στη συνεδρίαση και πιο πολλοί να πάρουν το λόγο, όμως σε σας που συμμετέχετε αξίζει ιδιαίτερος έπαινος.

Το λόγο έχει ο κ. Νασιώκας.

ΕΚΤΟΡΑΣ ΝΑΣΙΩΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ξεκινώ απ' αυτό που είπε ο κύριος Πρόεδρος για τους πιο πολλούς που έπρεπε να μιλήσουν. Εγώ θα πρόσθετα, κύριε Πρόεδρε, ότι όλη η πολιτική ηγεσία, όλη η Κυβέρνηση, όλη η Βουλή θα έπρεπε να ήταν εδώ σήμερα. Είναι εδώ πολλοί Θεσσαλοί, πολλοί Καρδιτσιώτες Βουλευτές, μιλάνε για το μεγάλο Νικόλαο Πλαστήρα. Είναι εδώ στα έδρανα πρώην Βουλευτές, άνθρωποι που αγωνίστηκαν στους κοινωνικούς και στους άλλους αγώνες και τους συγχάριω. Είναι εδώ και ο Σέφης Αναστασάκος που το πόνημά του για τον Πλαστήρα και την περίοδό του και αξιοθαύμαστο είναι και αντικειμενικό.

Μιλάμε για το μεγάλο Νικόλαο Πλαστήρα, τον αγωνιστή, το στρατιώτη, τον πολιτικό, τον ηγέτη. Υπήρξε πάντα πατριώτης, πάντα ανιδιοτελής, αλλά πάνω απ' όλα υπήρξε πάντα άνθρωπος της εποχής του, άνθρωπος όλων των εποχών. Σφράγισε με τη στρατιωτική και την πολιτική του δράση μια ταραγμένη περίοδο πενήντα χρόνων για την πατρίδα μας, με λάθη και με παραλείψεις, αλλά και με αγώνες, με πρωτοβουλίες και με σημαία τα οποία μένουν ανεξίτηλα όχι μόνο στη μνήμη τού κάθε πατριώτη και Έλληνα, αλλά στην ιστορία της χώρας. Αγάπησε τον τόπο του, την Ελλάδα, αγάπησε την Καρδίτσα στα ορεινά της οποίας γεννήθηκε και η καρδιά του, που ήταν δεμένη μ' αυτόν τον τόπο, βρίσκεται εκεί. Εκεί την επισκέπτονται όλοι.

Έτσι λοιπόν κι εγώ ως Θεσσαλός, που έλκω την καταγωγή μου από την ορεινή Καρδίτσα, από την όμορφη Αργιθέα, νιώθω ιδιαίτερη συγκίνηση όταν μιλάω για το «Μαύρο Καβαλάρη» γιατί έχω και βιωματική σχέση μαζί του. Ο πατέρας μου τον γνώριζε πολύ καλά και έλεγε ότι ήταν απλός άνθρωπος αλλά πολύ μεγάλος. Ένωθε δέος όταν τον πλησίαζες. Όλοι ένιωθαν δέος. «Όταν τον μετέφερα με τα αλόγα μου από την Κορώνη στο μοναστήρι της Παναγίας της Σπηλιάς στην Αργιθέα για να το επισκεφθεί και να επιστρέψει, είχα πολύ χρόνο να μου πει και για τον αδελφό μου που σκοτώθηκε μαζί του». Ο αδελφός του πατέρα μου τον ακολούθησε στη Μικρά Ασία, τραυματίστηκε θανάσιμα στο Τουλού Μπουρνάρ σε μια νικηφόρα μάχη του Πλαστήρα και πέθανε δύο μήνες αργότερα στα μετόπισθεν. Αλλά και ο πεθερός μου ο Χαράλαμπος Κορλός και ο αδελφικός του φίλος ο Γιάννης Καζιακούρας έζησαν μαζί του αυτήν την περίοδο για τρία χρόνια. Έζησαν όλη την περίοδο της Μικράς Ασίας και της επιστροφής και υπηρέτησαν ως φύλακες δίπλα στον Πρωθυπουργό Γονατά –όταν ορκίστηκε Πρωθυπουργός ο Γονα-

τάς και ο Νικόλαος Πλαστήρας έγινε αρχηγός της επαναστάσεως. Είχαμε χρόνο μαζί, γιατί έζησαν ως τα βαθιά γεράματα και οι δυο, και μου έλεγαν ιστορίες για εκείνη την περίοδο, για τις κακουχίες, για τις νίκες, για την υποχώρηση, για το «οίκαδε» πριν, για τις εκλογές, για το «να χτυπήσουμε μπροστά να πάρουμε την Άγκυρα», για την εγκατάλειψη, για τη διάλυση της χώρας, για την επανάσταση στη Χίο, όπου είπε ο Πλαστήρας «δεν θα πατήσω το πόδι μου στην Αθήνα», για την είσοδό του στην Αθήνα. Κακοντυμένος, σκονισμένος, με σκισμένα ρούχα, ο λαός τον χειροκροτούσε και είπε: «Τι χειροκροτάτε; Ένα νικημένο στρατό χειροκροτάτε;». Όταν όρκισε την κυβέρνηση και όταν παρέδωσε τη δημοκρατία, όπως είπε πριν ο κ. Σηφουνάκης, όλη αυτή η περίοδος έδειξε ότι πάλεψε. Δεν αγωνίστηκε, λοιπόν, ως στρατιώτης τιμημένος στους αγώνες του έθνους αλλά στην κρίσιμη στιγμή πήρε την κρίσιμη απόφαση να σώσει την πατρίδα και να την στηρίξει. Σαν πολιτικός υπήρξε μεγάλος, γιατί μεγάλα ήταν τα έργα του, μεγάλος όχι μόνο στο ότι έσωσε την πατρίδα αλλά και στην εθνική ανόρθωση, στην εθνική συμφιλίωση, για την οποία πάλεψε και από το κρεβάτι της αναπηρίας και της αρρώστιας και προσπάθησε να την επιβάλει και κατάφερε με τα διδάγματά του πάρα πολλά. Δεν μπόρεσε βεβαίως να την επιβάλει, γιατί ακολούθησαν πάλι δύσκολα, «πέτρινα» χρόνια για την πατρίδα μας.

Θέλω να αναφερθώ όμως και σ' ένα έργο που ίσως δεν τονίζεται τόσο πολύ και το οποίο είναι ίσως από τα μεγαλύτερα. Το είπε ο Πρόεδρος της Βουλής -αναφέρομαι στον κ. Σιούφα- τον οποίο και συγχαίρω για την πρωτοβουλία του, ως μεγάλος Καρδισιώτης και αυτός.

Είπε, λοιπόν, για την απαλλοτρίωση της γης και το μοίρασμα κατά την περίοδο 1951-1952 μαζί με τον άλλο μεγάλο Καρδισιώτη, τον Στέλιο τον Αλλαμανή. Υπήρξε, όμως, και άλλη μία απαλλοτρίωση στην πατρίδα μας, την περίοδο 1927-1928, που πάλι έγινε από το Νικόλαο Πλαστήρα. Αυτές έχουν μείνει ως μοναδικές απαλλοτριώσεις και μοίρασμα γης στους ακτήμονες, για να στηρίξουμε την πατρίδα.

Βεβαίως, άλλο μεγάλο έργο για την πατρίδα μας ήταν και η στήριξη του Ελληνισμού, που από τη Μικρά Ασία και τον Πόντο ήρθε στην πατρίδα μας εκείνη την περίοδο, σε μια δύσκολη περίοδο που δεν υπήρχε κράτος.

Ακόμα μεγαλύτερο έργο, όμως, το οποίο αναπτύσσεται λεπτομερώς, ήταν ότι ξαναοργάνωσε σε τόσο σύντομο χρόνο και την άμυνα και το στρατό, αλλά και την πολιτική αντιπαράθεση και διαπραγματεύτηκε με τις ξένες δυνάμεις, για να βρει η πατρίδα το δρόμο της και να προχωρήσει.

Σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πατρίδα μας είναι πάλι σε μία κοινωνική κρίση, η οποία έχει άλλα χαρακτηριστικά, γιατί άλλα χαρακτηριστικά έχει η εποχή μας. Όμως, ο ίδιος ο «Μαύρος Καβαλάρης», αλήθεια, τι θα έκανε σε μία τέτοια κρίση; Εμείς μπορούμε να δανειστούμε το πνεύμα του Νικόλαου Πλαστήρα, για να ξαναβάλουμε τη χώρα στην πρόοδο, στην αναδημιουργία και να την βγάλουμε από την κρίση; Υποχρέωση δική μας είναι.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστώ, κύριε Νασιώκα.

Το λόγο έχει ο κ. Ρόβλιας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΟΒΛΙΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ σημαντικό το ότι ανακαλούμε σήμερα στη μνήμη μας ένα διαχρονικό παράδειγμα εντιμότητας και ανιδιοτελούς προσφοράς προς την πατρίδα, αυτό του Νικολάου Πλαστήρα.

Ως Βουλευτής Καρδίτσας αισθάνομαι τιμή και υπερηφάνεια που αφιέρωσε η Βουλή σήμερα την ημέρα αυτή στον άξιο της πατρίδας και συγχαίρω τον Πρόεδρο της Βουλής γι' αυτήν του την πρωτοβουλία.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας, με την κατάταξή του στο Στρατό το 1904, έδειξε από την αρχή, με τις πρωτοβουλίες του, ότι πρόκειται για χαρισματική και προικισμένη προσωπικότητα. Μετείχε ενεργά στο Σύνδεσμο Υπαξιωματικών με αίτημα την αξιοκρατία και την εξυγίανση του στρατεύματος, κίνηση παράλληλη με αυτήν των αξιωματικών που έκαναν το Κίνημα του Γουδή, τον

Αύγουστο του 1909.

Στους Βαλκανικούς Πολέμους του 1912-1913 ρίχθηκε στη μάχη, αφηνώντας για τη ζωή του και έχοντας στόχο μόνο τη νίκη και την απελευθέρωση της Μακεδονίας. Όντας απλός και άσημος, καταχωρήθηκε στη συνείδηση των στρατιωτών ως ο «Μαύρος Καβαλάρης». Διακρίθηκε σε όλα τα πεδία των μαχών, ενώ μετά τη Μάχη του Σκρά, το 1918, προήχθη σε αντισυνταγματάρχη επ' ανδραγαθία.

Τους μεγαλύτερους τίτλους τιμής, όμως, τους κέρδισε με την καθημερινή του δράση. Για τους εχθρούς ο Πλαστήρας γίνεται ο φόβος και ο τρόμος. Τον ονομάζουν «καρά-πιπέρ», δηλαδή μαύρο πιπέρι, και αποκαλούν το ηρωικό του σύνταγμα ευζώνων «σεϊτάν ασκέρ», δηλαδή το ασκέρι του διαβόλου. Για τους φαντάρους του είναι ο αξιωματικός που τον εμπιστεύονται και τον αγαπούν. Πολλές φορές διέθετε και το μισθό του για τις ανάγκες των στρατιωτών του.

Στην πολιτική σκηνή προέκυψε κάτω από το βάρος των ιστορικών γεγονότων. Ο ίδιος κάποτε, με αυτοπροσδιοριστική διάθεση, είπε ότι ήταν τύπος της ευζωνικής πολιτικής, δηλαδή έκρινε τα πράγματα ως στρατιωτικός και όχι ως πολιτικός που κάνει αναγωγές και υπολογισμούς πολιτικού κόστους ή κομματικού οφέλους. Εύστοχα δε ο αείμνηστος Ιωάννης Ζίγδης τον χαρακτήρισε «ναυαγοσώστη του έθνους».

Ως πολιτικός ο Πλαστήρας ήταν οραματιστής και συνάμα κοινωνικά ευαίσθητος, έχοντας πάντοτε ως γνώμονα τα δίκαια του λαού. Γι' αυτό το πρώτο πρόβλημα που έλυσε κατά την επαναστατική διακυβέρνηση ήταν η αναγκαστική απαλλοτρίωση των σιφικιών, δίνοντας έτσι λύση στο οξύ πρόβλημα της αποκατάστασης εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων, αλλά και απελευθερώνοντας τους λευκούς σκλάβους, αγρότες του Θεσσαλικού Κάμπου και όχι μόνο.

Μετά τη λήξη του εμφυλίου, είναι ο πολιτικός που μιλά για αλλαγή, για ειρήνευση και για ανάπτυξη, όταν άλλοι «μεθούσαν με το κρασί των νικητών». Ασκώντας μετριοπαθή γενικά πολιτική, προσπαθεί μετ' εμποδίων να υλοποιήσει ένα πρωτότυπο και τολμηρό για τις συνθήκες τις εποχής σοσιαλοδημοκρατικό πρόγραμμα, το οποίο, μεταξύ των άλλων, προβλέπει εθνικοποίησης, παρεμβάσεις στις πλουτοπαραγωγικές πηγές της χώρας, αξιοποίηση της εξωτερικής βοήθειας με διαφανείς διαδικασίες, διασφάλιση κοινωνικών παροχών, διανομή γης σε ακτήμονες αγρότες, προώθηση των δημοκρατικών θεσμών και χορήγηση ψήφου στις γυναίκες με το Σύνταγμα του 1952.

Είναι ο πολιτικός που οραματίζεται και προωθεί έργα, όπως είναι η γνωστή σε όλους σήμερα λίμνη Πλαστήρα, με στόχο την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Προωθεί, επίσης, τον ιστορικό δρόμο Καρδίτσας-Αγρινίου, ένα μεγαλόπνοο κάποτε οδικό άξονα που θα συνέδεε τη δυτική Ελλάδα με τη Θεσσαλία, έργο που οραματίστηκε ο Χαρίλαος Τρικούπης, συνεχίστηκε ως ένα βαθμό από το Νικόλαο Πλαστήρα, αλλά εγκαταλείφθηκε στη συνέχεια και έφτασε στις μέρες μας να υπολείπονται ακόμη δεκαοκτώ χιλιόμετρα για την ολοκλήρωσή του.

Εκτός, όμως, από ευφυή στρατιωτικός, εκτός από πολιτικός, ο Πλαστήρας υπήρξε ένας υπερήφανος άνθρωπος, υπόδειγμα τιμιότητας, αρετής, ανιδιοτελούς προσφοράς και απλόχερης ανθρωπιάς. Αποστρεφόταν τον πλούτο και πολλές φορές ο μισθός του αθόρυβα και διακριτικά έφθανε σε ανθρώπους της ανάγκης και της φτώχειας, ενώ ο ίδιος πέθανε στην ψάθα.

Θα μου επιτρέψετε να σταθώ στα λόγια του νομπελίστα ποιητή μας Οδυσσέα Ελύτη, τα οποία γράφτηκαν με αφορμή τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του Πλαστήρα το 1983. Λέει, λοιπόν, ο Ελύτης: «Ήρωες υπήρξαν πολλοί στην ιστορία μας, αλλά πάντοτε με κάποιο ελάττωμα ο καθένας τους. Έντιμοι και ευθείς, επίσης, αλλά όχι πάντοτε με την ανάλογη ευψυχία. Πολύ σπάνια αυτές οι δύο αρετές συνυπάρχουν στο ίδιο πρόσωπο. Και όταν αυτό συμβεί, τότε αλήθεια του προσδίδουν κάτι σαν αγιότητα. Μια τέτοιου είδους αγιότητα, πιστεύω, απέπνεε ο Νικόλαος Πλαστήρας. Ο φαινομενικά σκληρός αυτός άνδρας που έσωσε την τιμή μας στη Μικρασία. Τούλάχιστον εγώ έτσι τον έχω διατηρήσει μέσα στο μικρό πάνθεον του βενιζελισμού που μεγάλωσα, μισοπραγματικών και μισομυθικών, πάνω στο μαύρο του άλογο να προχωρεί ασυμβίβαστος, θεληματικός,

προσηλωμένους αποκλειστικά και μόνον σε ό,τι ζητάει η πατρίδα. Εάν έπρεπε να ευχόμαστε κάτι για τον εαυτό μας εμείς οι Έλληνες, σημερινοί και μελλοντικοί, θα ήταν» –λέει ο Οδυσσέας Ελύτης- «να τείνουμε προς αυτήν την καθαρότητα ψυχής που εκείνος» –δηλαδή ο Νικόλαος Πλαστήρας- «έφθασε και την κράτησε ψηλά σε όλο το μάκρος της ζωής του σαν ατίμητο αγαθό, σαν καθαρό χρυσάφι».

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Αυτή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι η πεμπουσία της προσωπικότητας του Νικολάου Πλαστήρα. Αυτή είναι η διαχρονική του αξία, η οποία θα παραμένει αναλλοίωτη. Η εντιμότητα και η ανιδιοτελής προσφορά προς την πατρίδα είναι οι αξίες του Πλαστήρα, τις οποίες πολιτικοί και πολίτες οφείλουμε να έχουμε ως διαχρονική πυξίδα, ιδιαίτερα σήμερα, όταν το Βατοπέδι, τα ομόλογα και τα άλλα σκάνδαλα διαφθοράς έχουν ρίξει βαριά τη σκιά τους στην πολιτική ζωή του τόπου.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, θα κάνω κατάχρηση ενός λεπτού, με την αιτιολογία ότι είμαι Καρδίσιώτης.

Θέλω, τελειώνοντας να συγχαρώ τον συντοπίτη πολιτικό, πρώην Βουλευτή, τον Σέφη Αναστασάκο, για το εξαίρετο τρίτο-μο έργο του. Πιστεύω ότι είναι αξιόπεραστο. Δεν θα υπάρξει στο μέλλον κάποιος συγγραφέας που θα μπορούσε να γράψει, περισσότερα, πληρέστερα και αντικειμενικότερα για το Νικόλαο Πλαστήρα.

Θερμά συγχαρητήρια!

Ξέρετε, φεύγοντας απ' αυτήν τη ζωή, αφήνουμε, λέει, τουλάχιστον ένα δέντρο, ένα βιβλίο και ένα παιδί. Νομίζω ότι τα έχετε καλύψει όλα. Όχι όλα, αυτό δεν σημαίνει τίποτα, δεν υπονοώ τίποτα, απλώς ότι έχετε πράξει το καθήκον σας.

Θέλω να θέσω στην κρίση του Σώματος δύο προτάσεις. Για τη μία με πρόλαβε ο Νίκος Σηφουνάκης. Αφορά στην υποχρέωση ανέγερσης ενός ανδριάντα του Πλαστήρα στην Αθήνα, αίτημα που έχει κατ' επανάληψη τεθεί σε συνέδρια και σε άλλες εκδηλώσεις τιμής προς τον Πλαστήρα. Η Βουλή, εμείς και ο Δήμος Αθηναίων από κοινού μπορούμε να βρούμε το κατάλληλο σημείο για την τοποθέτηση του ανδριάντα. Εδώ είμαστε όλοι, για να συνδράμουμε.

Η δεύτερη πρότασή μου αφορά στην αναβάθμιση του υπάρχοντος υποτυπώδους Μουσείου Πλαστήρα στο Μορφοβούνι Καρδίτσας. Εκεί είναι ο τόπος καταγωγής του «Μαύρου Καβαλάρη» και έδρα του ομώνυμου Δήμου Πλαστήρα. Οφείλει η πολιτεία αυτό το μικρό μουσείο να το αναβαθμίσει, να το κάνει αξιοπρεπές και σύγχρονο ως αντίδωρο στην εθνική προσφορά του Νικολάου Πλαστήρα.

Αν θέλετε, εκτός όλων των άλλων, είναι και επιτακτική ανάγκη για τη διατήρηση της συλλογικής μας μνήμης.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε, κύριε Ρόβλια.

Το λόγο έχει ο έτερος Βουλευτής Καρδίτσας κ. Αναγνωστόπουλος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το χρόνο που διανύουμε έχουν περάσει εβδομήντα έξι ολόκληρα χρόνια από τότε που ο Νικόλαος Πλαστήρας έφυγε από τη ζωή στις 26 Ιουλίου 1953. Έφυγε πάμπωχος σε υλικά αγαθά αλλά πλούσιος σε ήθος, προσφορά στο έθνος και στο λαό και τιμώμενος από όλους τους Έλληνες.

Ανήκει, λοιπόν, σ' αυτό το σημείο νομίζω ένας έπαινος στον Πρόεδρο της Βουλής για την πρωτοβουλία να πραγματοποιηθεί σήμερα η εκδήλωση αυτή στο Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η καταγραφή της πολιτικής διαδρομής του Νικολάου Πλαστήρα στη νεώτερη πολιτική ιστορία της πατρίδας μας παρουσιάζει αντικειμενική δυσχέρεια γιατί η σημαντική αυτή προσωπικότητα του ελληνικού δημόσιου βίου είχε πολυσχιδή δράση ως στρατιώτης, ως πολιτικός, ως

επαναστάτης αλλά και ως άνθρωπος μέχρι τη δεκαετία του 1950. Η διαδρομή του περνά από το χώρο του θρύλου, των πεδίων της μάχης ενώ έζησε τη μεγαλύτερη καταστροφή του Ελληνισμού. Στη συνέχεια, συνέβαλε αποφασιστικά στη σταθεροποίηση της ειρήνης, τη διασφάλιση των συνόρων, την αναδιοργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων, ματαιώνοντας έτσι την οποιαδήποτε συρρίκνωση της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Νικόλαος Πλαστήρας γεννήθηκε στο Μορφοβούνι Καρδίτσας το 1883. Τα εβδομήντα χρόνια της ζωής του υπήρξαν ιδιαίτερα θεαλλώδη. Μετά το τέλος των γυμνασιακών του σπουδών κατετάγη στο Στρατό ως απλός στρατιώτης. Υπηρετώντας το 5ο Σύνταγμα Πεζικού στα Τρίκαλα προήχθη σε Υπαξιωματικό. Πήρε μέρος στο Μακεδονικό Αγώνα. Το 1912 με την αποφοίτησή του από τη Σχολή Υπαξιωματικών Κερκύρας προήχθη σε Ανθυπολοχαγό. Στη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων διακρίθηκε σε πολλές μάχες μεταξύ των οποίων της Ελασσόνας, των Γιαννιτών και του Λαχανά. Οι συμπολεμιστές του άρχισαν σιγά-σιγά να τον αποκαλούν «Μαύρο Καβαλάρη». Διακρινόμενος για το θάρρος του, για την παλικαριά και τις πρωτοβουλίες του σε πολλές μάχες ως διοικητής μονάδων, έπαιρνε συνεχώς προαγωγές. Έτσι το 1919 με το 542 Σύνταγμα Ευζώνων συμμετείχε στην εκστρατεία στην Ουκρανία όπου προήχθη σε Συνταγματάρχη, ενώ στη συνέχεια, μετατέθηκε στη Σμύρνη. Κατά την εκστρατεία στη Μικρά Ασία το 542 Σύνταγμα Ευζώνων έγινε γνωστό ως «Σεϊτάν Ασκέρ», δηλαδή «Στρατός του Διαβόλου».

Αυτό που αξίζει να σημειωθεί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι η σχέση του με τους υφισταμένους του και ιδιαίτερα τους στρατιώτες. Ήταν μια σχέση ιδιαίτερα εγκάρδια. Αξίζει να αναφερθεί ότι αρκετές νύκτες έμεινε ως σκοπός για να ξεκουράζει τους άνδρες του.

Με την κατάρρευση του μετώπου έδωσε μάχες υποχωρώντας τακτικά, ενώ μάζεψε και διέσωζε στρατιώτες από διαλυμένες μονάδες. Παράλληλα, καθυστερώντας την επέλαση του εχθρού, έδωσε την ευκαιρία σε πολλούς πρόσφυγες να διαφύγουν, γεγονός που τον έκανε ιδιαίτερα αγαπητό στο προσφυγικό στοιχείο.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και την επανάσταση των στρατιωτικών δυνάμεων στη Χίο και στη Λέσβο το 1922, ανέλαβε την αρχηγία της Επαναστατικής Επιτροπής. Το Σεπτέμβριο του 1922 μετέβη στην Αθήνα, δεν μετείχε όμως στην Κυβέρνηση που σχηματίστηκε. Με ιδιαίτερη φροντίδα ασχολήθηκε με την περίθαλψη και στέγαση εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων της Μικράς Ασίας ενώ διένειμε το μεγαλύτερο μέρος των τσιφλικιών στους ακτήμονες.

Μετά τις εκλογές του Δεκεμβρίου το 1923 κατέθεσε την εξουσία στην εκλεγμένη κυβέρνηση, ενώ το 1924 αποστρατεύτηκε με το βαθμό του Αντιστρατήγου.

Στις 3 Ιανουαρίου 1945 εκλήθη και σχημάτισε κυβέρνηση ως ένα πρόσωπο ευρείας αποδοχής. Προσπάθησε να αποτρέψει τον Εμφύλιο και συμμετείχε στη Συμφωνία της Βάρκιζας.

Με τη λήξη του Εμφυλίου ίδρυσε την ΕΠΕΚ, στην οποία υπήρξε αρχηγός. Στο σημείο αυτό αισθάνομαι την ανάγκη να αναφέρω ότι ο παππούς μου, Γεώργιος Αναγνωστόπουλος εξελέγη στις εκλογές του 1950 και 1951 ως Βουλευτής της ΕΠΕΚ στο Νομό Καρδίτσας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Νικόλαος Πλαστήρας ως Πρωθυπουργός άσκησε πολιτική με πλούσια δράση. Ασχολήθηκε με την εξάλειψη των συνεπειών του Εμφυλίου και την οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση της χώρας με κοινωνικές παροχές, διανομή γης στους ακτήμονες, χορήγηση ψήφου στις γυναίκες, ενώ ενέταξε την Ελλάδα στο ΝΑΤΟ.

Ο Νικόλαος Πλαστήρας υπήρξε ικανότατος στρατιωτικός, τίμιος πολιτικός και αγαπήθηκε ιδιαίτερα από το λαό. Η διαδρομή του στον τομέα της προσωπικής λεβεντιάς και της πολιτικής εντιμότητας μπορεί να αποτελέσει ένα φωτεινό παράδειγμα για τις νεώτερες γενιές.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Αναγνωστόπουλο.

Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα άνω δυτι-

κά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στους χώρους του Μεγάρου της Βουλής πενήντα τρεις μαθητές και μαθήτριες και τρεις συνοδοί δάσκαλοι από το 6ο και 8ο Δημοτικό Σχολείο Κορυδαλλού.

Η Βουλή τους καλωσορίζει και τους εύχεται καλές σπουδές. (Χειροκροτήματα απ' όλες στις πτέρυγες της Βουλής)

Το λόγο έχει η κ. Αράπογλου.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, σήμερα, αυτή την πολύ σημαντική ημέρα τιμούμε ένα πολύ σπουδαίο άνθρωπο. Όλοι γνωρίζουμε ότι κανένας δεν είναι τέλειος, όλοι έχουμε αδυναμίες και όλοι έχουμε κάνει τα λάθη μας αλλά όλοι πρέπει, όπως βλέπουμε τα αρνητικά, να βλέπουμε και τα θετικά σημεία όλων των ανθρώπων. Κανένας δεν είναι άγιος. Πρέπει, όμως, σε κάθε άνθρωπο να βλέπουμε τη δράση του μέσα στο χρόνο και να τον τιμούμε. Πρέπει επίσης να λάβουμε υπ' όψιν μας τις εποχές στις οποίες έζησε ο κάθε άνθρωπος, τη διαφορετική κουλτούρα της κάθε εποχής. Και έτσι να δούμε ποια ήταν η πορεία του.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Νικόλαος Πλαστήρας αποτελεί κεφάλαιο της εθνικής και ιστορίας και είναι η προσωπικότητα με τη σημαντικότερη παρουσία σε διάρκεια και ήθος που καθόρισε την πορεία της χώρας κατά το πρώτο μισό του 20ου αιώνα τόσο ως στρατιωτικός όσο και ως πολιτικός.

Ως στρατιωτικός χαρακτηριζόταν για τη γενναιοδωρία του, την οξυδέρκεια και την αμεροληψία του, συστατικά της προσωπικότητας που του επέτρεψαν αυτοδίκαια να αποκτήσει τον τίτλο του φυσικού ηγέτη και του αδιαμφισβήτητου Αρχηγού του Κινήματος, της επανάστασης που ακολούθησε τη Μικρασιατική Καταστροφή, επιφέροντας ριζικές αλλαγές στην τότε δύσκολη πραγματικότητα. Η διπλωματική επιτυχία της Συνθήκης της Λωζάνης μπορεί να πιστώνεται στον Ελευθέριο Βενιζέλο, ωστόσο κανένας δεν αμφισβητεί ότι χωρίς τον Πλαστήρα και την αναδιοργάνωση της στρατιάς του Έβρου, η διαπραγματευτική ικανότητα της ελληνικής διπλωματικής αποστολής θα ήταν διαφορετική.

Το μεγαλείο και οι ενωτικές ικανότητες του Νικολάου Πλαστήρα ως πολιτικού αποδεικνύονται από τις επιλογές του στα προβλήματα των προσφύγων και την ανάγκη για τη στέγασή τους αλλά και την αναδιανομή της αγροτικής γης από τουςτσιφλικιάδες στους ακτήμονες με νομοθετικό διάταγμα το Φεβρουάριο του 1923.

Σύμφωνα με τους συντοπίτες του, που ήταν γνωστός ως ο «Μαύρος Καβαλάρης», αποτελεί μύθο και παράδειγμα ανθρώπου που, όπως λέει ο λαός μας, γεννιέται κάθε εκατό χρόνια. Ο Πλαστήρας δεν εργάστηκε για το συμφέρον κάποιου κόμματος, αλλά για το συμφέρον της πατρίδας και απέδειξε με πράξεις ότι αυτό είναι εφικτό. Αν ένας ικανότατος, τίμιος και αμερόληπτος άνδρας κατάφερε να πετύχει τόσα πολλά μόνος και κόντρα στο ρεύμα, σκεφθείτε, κύριοι συνάδελφοι, τι μπορούν να πετύχουν όλοι μαζί οι Έλληνες, αν αντιληφθούν ότι το προσωπικό όφελος μπορεί να επιτευχθεί μόνο δια μέσου της προσόδου και της ικανοποίησης του κοινού κοινωνικού συμφέροντος.

Πρόσφατα, ο Πρόεδρος της Βουλής δώρισε σε όλους μας την τρίτομη έκδοση του Σέφη Αναστασάκου: «Ο Πλαστήρας και η εποχή του». Ξεφυλλίζοντας την εξαιρετική αυτή έκδοση συγκράτησα μια φράση του Νικολάου Πλαστήρα από τις 9 Δεκεμβρίου του 1945, η οποία βρίσκεται γραμμένη στο οπισθόφυλλο του Γ' τόμου και είναι περισσότερο επίκαιρη από ποτέ: «Εις τας αγωνιώδεις αυτές στιγμές που διέρχεται η πατρίς χρειάζεται συντονισμός προσπαθειών δια της ενόθητος όλων των δυνάμεων του έθνους. Την ενότητα αυτήν μπορεί να την πραγματοποιήσει η μεγάλη και ιερά ιδέα της Δημοκρατίας, της εθνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της αγάπης, της ισότητας και της δικαιοσύνης».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τιμούμε έναν άνθρωπο, ο οποίος με το πείσμα του, με τη δράση του, με τον αγώνα του βοήθησε την Ελλάδα και την έφτασε σ' ένα πολύ υψηλό επίπεδο. Όπως είπα και στην αρχή, στην πορεία ενός ανθρώπου βλέπουμε όλα τα χαρακτηριστικά του, τόσο τα αρνητικά όσο και τα θετικά. Το 1950 εξελέγη Πρωθυπουργός, όπως επίσης και το 1951, μέχρι τις 10 Οκτωβρίου του 1952. Σε αυτό το διάστημα

ως πολιτικός που έδρασε σ' αυτήν τη χώρα αποδεικνύεται ότι ήταν ένα ικανότατος πολιτικός και διακρινόταν για τις ικανότητές του ακόμα και όταν βρισκόταν εκτός της πολιτικής. Πέθανε στις 25 Ιουνίου του 1953 και νομίζω ότι είναι μια ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να τιμούμε τη μνήμη του. Όλοι γνωρίζουμε και θυμόμαστε τους αγώνες του, τόσο στην Μικρασιατική Καταστροφή αλλά και αργότερα, με αποτέλεσμα όλοι να νιώθουμε περήφανοι γι' αυτόν τον άνθρωπο. Θα έπρεπε, λοιπόν, να τιμούμε τόσο τον Νικόλαο Πλαστήρα όσο και άλλους πολιτικούς οι οποίοι με την πορεία τους και τους αγώνες τους και τις προσπάθειές τους μέσα στο χρόνο ανέδειξαν μια Ελλάδα που δεν πρέπει να χαθεί, που δεν πρέπει να ξεχαστεί.

Εύχομαι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αφού πρώτα δώσω τα συγχαρητήριά μου στον Πρόεδρο της Βουλής γι' αυτήν τη σημερινή εκδήλωση, εύχομαι να μείνει για πάντα στη μνήμη μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρας): Ευχαριστούμε την κ. Αράπογλου.

Το λόγο έχει ο κ. Παυλίδης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Κυρία και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ αξιόπαινη την απόφαση του Προέδρου της Βουλής να αξιοποιήσει τον Κανονισμό και σε ειδική συνεδρίαση να αναφερθούμε στο πρόσωπο Νικόλαος Πλαστήρας –«εις μνήμην Νικολάου Πλαστήρα» λέγει η Ειδική Ημερήσια Διάταξη– παρουσία μάλιστα και τώως Βουλευτών εκ Καρδίτσας, μεταξύ των οποίων θέλω να υπογραμμίσω την παρουσία του Σέφη Αναστασάκου, συγγραφέως του τριτόμου έργου περί την ιστορίαν Πλαστήρα.

Είναι επίκαιρη η συζήτηση, επετειακή. Λέγει το ημερολόγιον, το ιστορικόν, ότι στις 2 Φεβρουαρίου του 1945, ο Νικόλαος Πλαστήρας ως Πρωθυπουργός άρχισε διαπραγματεύσεις με το ΕΑΜ για τον αφοπλισμό του ΕΛΑΣ και την παράδοση του οπλισμού του. Ιστορική στιγμή μεγάλων διαστάσεων. Μπορεί η κριτική να είναι από τις διάφορες πλευρές προερχομένη όχι ταυτόσημη, αλλά πάντως ιστορική στιγμή.

Νικόλαος Πλαστήρας! Κύριοι συνάδελφοι, τον αντίκρισα κρεμασμένο σ' ένα κάδρο στο σπίτι μου «Νικόλαος Πλαστήρας» πλάι στον Ελευθέριο Βενιζέλο, Κως Δωδεκάνησα. Πέρασαν τα χρόνια και τον αντίκρισα ζώντα. Ακούω κάποιαν ημέρα μια βοή: «Έρχεται ο Μαύρος Καβαλάρης». Ήμουν παιδάκι. Ο πατέρας μου με επήγε στο λιμάνι, όπου περιμένει κόσμος και από ένα «γαζολίνο» που φέρνει από το καράβι της γραμμής τους επιβάτες, αποβιβάζεται στην Κω κάποιος ισχνός, μελαμψός, μυστακοφόρος αλλά λεβέντης. Με εντυπωσίασε! Γύρω οι τοπικοί παράγοντες, μεταξύ των οποίων και ο αείμνηστος Βουλευτής μας Ιωάννης Ζερβάνος και ένας μικρόσωμος, περί του οποίου θα ομιλήσω αμέσως μετά, ως συνοδοί του. Πρόεδρος ΕΠΕΚ, Αρχηγός της ΕΠΕΚ, παραμονές εκλογών. Ο «Μαύρος Καβαλάρης» στην Κω. Συνδεδεμένος με τα Δωδεκάνησα, διότι, όπως ακούσατε, πέρασε καθ' οδόν προς εξορίαν από τα Δωδεκάνησα εις απωτέραν, εποχήν ο Πλαστήρας.

Ήκουσα περί αυτού σ' αυτήν την Αίθουσα, σε κατ' ιδίαν συζητήσεις από τον αείμνηστο πράγματι εξαιρετικόν κοινοβουλευτικόν, τον Στέλιο Αλαμάνη, και από μη μνημονευθέντα συνάδελφο, τον Εμμανουήλ Ζαννή, ψυχίατρο, διατελέσαντα Βουλευτή σε διαφόρους περιόδους και έχοντα μιαν ειδική φιλική σχέση με τον Νικόλαο Πλαστήρα, ήκουσα διανοήματα. Έχει σχηματιστεί μέσα μου η εντύπωση του στρατιώτη. Στρατιώτης σε όλα του. Πιθανώς οι πολιτικές του αποφάσεις να επιδέχονται σχολίων, αλλά η στρατιωτική αντίληψη δεν επιδέχεται καμμιάς παρατηρήσεως, όλη του η ζωή στρατιωτική.

Ένα βράδυ στη Ρόδο συζητούμε με τον αείμνηστο Καραμανλή και ήρθε η συζήτηση στα χαρακτηριστικά του πολιτικού. Τον ερωτώ, νεαρός Βουλευτής: «Κύριε Πρόεδρε, τελικώς ποια πρέπει να είναι τα χαρακτηριστικά του πολιτικού;». Απάντηση αυτόματος: «Όποια ήταν πάντοτε». «Δηλαδή, κύριε Πρόεδρε;». Ακούστε, κύριοι συνάδελφοι, τι λέγει ο Καραμανλής: «Να έχει γνώσιν της ιστορίας και πείραν. Κρίση και βούληση, να παίρνει δηλαδή αποφάσεις». Τρίπτυχο. Γνώση ιστορίας και πείρα, πάνε

μαζί. Κρίση και βούληση. Γνώση της ιστορίας, μεγάλη υπόθεση! Το συνδέω, επειδή σήμερα ό,τι ακούστηκε θα καταγραφεί. Είναι ιστορική συνεδρίαση. Εκφράστηκαν απόψεις συν και πλην περί Νικολάου Πλαστήρα, προϊόν γνώσεως πραγμάτων. Το αν θα είναι ιστορική αλήθεια θα φανεί. Θα φανεί, διότι κατά τον Μπενεντέτο Κρότσε η ιστορία είναι ένα άγαλμα. Όσα ραπίσματα και αν της καταφέρουν, ούτε ερυθρία αλλά ούτε και αλλάζει πρόσωπο.

Ιστορία Νικολάου Πλαστήρα, συνδέεται με τα Δωδεκάνησα, κύριοι συνάδελφοι. Το φημισμένο, το θρυλικό 5/42 Σύνταγμα Ευζώνων εδρεύει σήμερα στην Κάλυμνο. Εις αναγνώριση υπηρεσιών Νικολάου Πλαστήρα εισηγούμαι, κύριε Πρόεδρε, και παρακαλώ να μεταφέρετε συγχαρητήρια στον κ. Σιούφα για την πρωτοβουλία του, στον αύλιον χώρο του στρατοπέδου όπου είναι εγκατεστημένο το 5/42 μια απλή προτομή. Παραλλήλως εισηγούμαι προτομή δαπάναις Βουλής, να συμπληρωθεί δέ ό,τι έχει παραμείνει εκκρεμές, στη Χίο, στο σπίτι που εγκατεστάθη ο Πλαστήρας ερχόμενος από την Μικρά Ασία και όπου εκεί έκανε το πρώτο σχέδιο ανασυγκροτήσεως του Στρατού μας. Είναι στημένη μία προτομή. Φιλοδοξεί επί χρόνια ο όμιλος που προβάλλει την ιδέα «Πλαστήρας» να αντικατασταθεί υπό ενός άλλου κατασκευάσματος που να παρουσιάζει την κλασικήν φωτογραφίαν Πλαστήρα εφίππου, όπως υπάρχει στην Καρδίτσα, κύριοι συνάδελφοι.

Για κάποιους λόγους, το εκμαγείο δεν παραδίδετο. Η Βουλή μας πρέπει να καλύψει τη δαπάνη ή μάλλον να τη συμπληρώσει, διότι ήδη έχουν διατεθεί περίπου 10.000.000 δραχμές από παλαιότερα απόφαση και να προσφέρει στην ιστορία τον Νικόλαο Πλαστήρα εφίππον στη Χίο, το Νικόλαο Πλαστήρα εν προτομή, τον ήρωα, το στρατιώτη, στο χώρο όπου είναι εγκατεστημένο το ιστορικό 5/42 Σύνταγμα της Ρόδου.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Παυλίδη.

Καταγράφονται όλες οι προτάσεις –θα ενημερωθεί γι' αυτές ο Πρόεδρος- και πιστεύω ότι θα ικανοποιηθούν αιτήματα που υποβάλλονται από εσάς τους Βουλευτές.

Ο κ. Πλεύρης έχει το λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θέλω και εγώ να ενώσω τη φωνή μου με όλους τους συναδέλφους και να δώσω τα συγχαρητήρια στον Πρόεδρο της Βουλής για τη σημερινή ημέρα, καθώς επίσης και οπωσδήποτε στο Σέφη τον Αναστασάκο, το συνάδελφο ο οποίος έκανε ένα επίπονο έργο. Πραγματικά αυτό το τρίτομο έργο είναι ένα πόνημα ζωής που πιστεύω ότι όλες οι νεότερες γενιές θα έχουν μια πλήρη εικόνα και για τον Πλαστήρα και για την εποχή του.

Και είναι σημαντικό αυτό που ειπώθηκε από όλες τις πτέρυγες της Βουλής, πλην βέβαια του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδος που έχει τον δικό του λόγο και μην μπορεί να εκτιμήσει αυτό το έργο του Νικολάου Πλαστήρα.

Από αυτό, λοιπόν, το τρίτομο έργο, θέλω να διαβάσω αυτό που αναφέρει ο Νικόλαος Πλαστήρας στις αναμνήσεις από την εκστρατεία στην Ουκρανία: «...Ήμην επί τέλους στην Αγία Σοφία! Είδα το ωραιότερο παιδικό μου όνειρο να γίνεται πραγματικότητα! Πριν από εξήμισι χρόνια ξεκίνησα από τη Μελούνα, ανθυπολοχαγός, με τη μικρή ελπίδα πως μπορώ να δω τη Θεσσαλονίκη! Και τώρα, ύστερα από τόσους αγώνες και δεκάδες μαχών, να είμαι στην Αγία Σοφία και μάλιστα να μω μέσα, αφού επήδησα επάνω από Τούρκους στρατιώτες...»!

Γι' αυτόν τον άνθρωπο δεν αισθάνομαι ικανός ούτε να πω θετικά σχόλια.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Πλεύρη. Τα είπε όλα με λίγες κουβέντες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, μου επιτρέπετε για μια μισό λεπτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ναι, κύριε Παυλίδη. Ας κάνουμε πιο ζωντανό το διάλογο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, εσάς κύριε Πρόεδρε, για την παραχώρηση «δευτερολογίας» αλλά και τους συναδέλ-

φους.

Μου διέφυγε να αναφερθώ στο πρόσωπο που μου διηγήθηκε τα του Πλαστήρα. Λέγεται Παπαμαντέλος. Ήτο ο Υπασιπότης του Πλαστήρα. Ο δε υιός αυτού ήτο ο Τάκης ο Παπαμαντέλος, καθηγητής Πολυτεχνείου, διατελέσας και Διοικητής της ΔΕΗ, καταγόμενος από την Κω. Ο Παπαμαντέλος ο συνοδευών τον Νικόλαο Πλαστήρα κατά την επίσκεψή του στην Κω παντρεύτηκε Κώτισσα. Ο Τάκης είναι παιδικός μου φίλος. Προϊστάται αυτής της κινήσεως για τον εφίππον Πλαστήρα στη Χίο. Έχουμε χρέος αυτή την επιμονή να την αναγνωρίσουμε και να τη στηρίξουμε.

Δεύτερη παρατήρηση, κύριε Πρόεδρε. Δεν ξέρω τι λένε οι διάφοροι. Στην συνείδηση του λαού ο Πλαστήρας είναι κάτι ξεχωριστό. Παραδοξότης. Γνωρίζετε ότι υπάρχουν πρόσωπα στα νησιά μας τα οποία σήμερα φέρουν ως μικρό όνομα το όνομα Πλαστήρας; Απ' όλων εκείνο το μικρασιατικό κόσμο – δηλαδή οι Μποντρουμιοί, οι Γερωντιανοί, οι Μελασιανοί– υπάρχουν οικογένειες που βάφτισαν τα παιδιά τους με το όνομα Πλαστήρας.

Κατά την κρίση μου, ποια μεγαλύτερη αναγνώριση της αξίας ενός ήρωος;

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Παυλίδη.

Ο κ. Ροντούλης έχει το λόγο.

ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΡΟΝΤΟΥΛΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ως Θεσσαλός, αισθάνομαι ιδιαίτερη υπερηφάνεια για τον Πλαστήρα.

Επιτρέψτε μου, κύριε Αναστασάκο, που βλέπω ότι βρίσκεστε εδώ –ώρες τώρα διάβαζα το βιβλίο σας- να σας μεταφέρω την ευγνωμοσύνη όλων των Θεσσαλών για το πόνημά σας. Δεν ξέρω τι θα είναι για τις επόμενες γενιές ή για όλους τους Έλληνες, αλλά για τους Θεσσαλούς μπορώ να το προσυπογράψω και να σας βεβαιώσω.

Είπε ο αγαπητός συνάδελφος, ο Άδωνις Γεωργιάδης, ότι υψίστη τιμή για έναν πολιτικό, αλλά εγώ θα πω για έναν άνθρωπο, είναι να τον αναγνωρίζουν οι εχθροί του. Αυτό σήμερα δεν έγινε από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος –σεβαστό καθ' όλα- έγινε από τις άλλες πτέρυγες της Βουλής, αλλά για τον Πλαστήρα έγινε και από τον Κεμάλ Ατατούρκ. Όταν ένας Κεμάλ Ατατούρκ λέει ότι σέβομαι βαθιά τον αντίπαλό μου αυτόν που λέγεται Πλαστήρας, νομίζω ότι η αξία του ανθρώπου είναι αυτοπόδεικτη.

Επιτρέψτε μου, κύριε Παυλίδη, μια που είστε στην Αίθουσα, να πω το εξής. Η σημερινή συζήτηση για τον Πλαστήρα είναι επίκαιρη, όχι τόσο επετειακά, χρονολογικά. Είναι επίκαιρη για τα μηνύματα που μπορεί να δώσει. Επιτρέψτε μου, λοιπόν, να επικαιροποιήσω το λόγο μου.

Τι ήταν ο Πλαστήρας; Ήταν ένα παιδί που ξεκίνησε από τα χώματα της Θεσσαλίας, πέρασε από όλες τις βαθμίδες του ελληνικού στρατεύματος –από δεκανέας ξεκίνησε- και έγινε τρεις φορές Πρωθυπουργός της χώρας.

Και σας ερωτώ εσάς τώρα, με τη βαθιά εμπειρία που έχετε και εσείς: Τι θα έλεγε ένας Πλαστήρας, βλέποντας το σημερινό καθεστώς οικογενειοκρατίας που ασφυκτικά δεσμεύει –για να μη χρησιμοποιήσω βαρύτερο όρο- την πολιτική, την κοινωνική, την οικονομική ζωή του τόπου; Σταματώ εδώ. Ένας Πλαστήρας ουδέποτε θα ανεχόταν να ζήσει σ' ένα τέτοιο σκληρό καθεστώς νεποτισμού και οικογενειοκρατίας.

Δεύτερον, αναφέρθηκε από όλους ότι πέθανε με 216 δραχμές –κάπου διάβασα για 53 δραχμές- στην τσέπη. Τι θα έλεγε, λοιπόν, κύριε Παυλίδη, ένας Πλαστήρας αντιμετωπίζων σήμερα το σκάνδαλο της «SIEMENS», το σκάνδαλο του Βατοπεδίου, το σκάνδαλο των «κουμπάρων», το σκάνδαλο των ομολόγων, το σκάνδαλο των εξοπλισμών; Να μη συνεχίσω να απαριθμώ τα μέγιστα σκάνδαλα που απασχολούν τη σύγχρονη πολιτική ζωή του τόπου. Τη στιγμή μάλιστα που συμβαίνουν κοσμογονικά γεγονότα γύρω μας, εμείς έχουμε πέσει πάνω σε μια ατελέσφορο σκανδαλογία.

Τι ειπώθηκε ακόμα για τον Πλαστήρα; Και δεν θα μπορούσε να είναι και διαφορετικά βέβαια. Ειπώθηκε ότι ως πολιτικός, ως

Πρωθυπουργός, προσπάθησε να επιφέρει τομές, να επιφέρει μια πραγματική ουσιαστική αγροτική μεταρρύθμιση. Ωραιότατα.

Ένας Πλαστήρας, όμως, αγαπητοί συνάδελφοι και αγαπητοί κύριοι, πώς θα ένιωθε σήμερα, όταν το αγροτικό εισόδημα έχει μειωθεί κατά 26%, όταν η ελληνική γεωργία δεν είναι ανταγωνιστική, όταν δεν υπάρχει νερό και μαλώνουν τα χωριά μας κάτω για να ποτιστεί ο θεσσαλικός κάμπος, όταν οι αγρότες αντιμετωπίζονται από την Κυβέρνηση κατά τον τρόπο που αντιμετωπίζονται; Τι θα έλεγε αυτός ο άνθρωπος;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Και τέλος, για να μην καταχρώμαι της υπομονής και του χρόνου, ήθελα να πω ότι από όλες τις πλευρές ακούστηκε ο όρος «Πλαστήρας ίσον πατριώτης». Ωραία. Πείτε μου, λοιπόν, τώρα πώς θα ένιωθε ένας Πλαστήρας αντιμετωπίζων τις εξελίξεις των Ιμίων που δημιούργησαν τις «γκρίζες ζώνες» στο Αιγαίο; Τι θα έλεγε ένας Πλαστήρας για τους πολιτικούς μας που μετέβησαν στην Κύπρο, προκειμένου να πείσουν τον Κυπριακό λαό να ψηφίσει το επαίσχυντο σχέδιο Ανάν;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε. Ως Θεσσαλός θα μου το δώσετε.

Τι θα έλεγε για την επαίσχυντη Συμφωνία της Μαδρίτης, που αναγνώρισε ζωτικά δικαιώματα της Τουρκίας στο Αιγαίο;

Τι θα έλεγε σήμερα ένας Πλαστήρας που συμμετείχε στο Μακεδονικό Αγώνα βλέποντας ανερυθρίαστα να έχουμε ήδη παραχωρήσει τον όρο «Μακεδονία» και να μιλάμε για «Βόρεια, Νότια, Δεξιά, Αριστερά» ή όπως θέλετε πείτε το; Τι θα ένιωθε αυτός ο άνθρωπος γι' αυτόν τον ξεπεσμό της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής;

Και βεβαίως, επώθηκε πάλι ότι ο πρώτος που αντιμετώπισε το κύμα της προσφυγιάς –και έτσι είναι– ήταν η Κυβέρνηση Πλαστήρα, η τότε επανάσταση. Και τότε μέσα σε λίγους μήνες, αγαπητέ κύριε Γεωργιάδη –που ασχολείστε τόσο πολύ με την ιστορία– δεν υπήρχε ούτε ένας αβοήθητος πρόσφυγας. Σήμερα, ξέρετε τι συμβαίνει; Έχουμε σεισμοπλήκτους, πλημμυροπαθείς και μέχρι σήμερα, μετά από χρόνια, κάποιες οικογένειες μένουν σε κοντίνερς.

(Στο σημείο αυτό χτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, και ευχαριστώ εκ των προτέρων για την ανοχή σας.

Άρα, λοιπόν, το ερώτημα είναι μεγάλο. Τι θα έλεγε σήμερα αν ζούσε ένας Πλαστήρας; Αυτό ας μείνει καρφωμένο στη σκέψη και στη ψυχή όλων μας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΛΑΟΣ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Ροντούλη.

Το λόγο έχει ο κ. Στρατάκης με τον οποίο εξαντλείται και ο κατάλογος των ομιλητών Βουλευτών.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κατ' αρχάς, πρέπει να πω ότι εγώ δεν είμαι Θεσσαλός και ίσως αυτά που θα πω να έχουν κάποια καλύτερη και μεγαλύτερη αξία.

Θέλω να ξεκινήσω δίνοντας συγχαρητήρια στον Πρόεδρο της Βουλής γι' αυτό το πολιτικό μνημόσυνο, γιατί πιστεύω ότι σ' αυτήν εδώ την Αίθουσα πρέπει να γίνονται τέτοιες συνεδριάσεις. Και πρέπει να γίνονται όχι μόνο για μνημόσυνα τεθνεόντων –έστω κι αν αυτά είναι πολιτικά– αλλά και για ό,τι άλλο μπορεί να συμβάλει θετικά στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, ώστε να αναδεικνύονται δηλαδή με επιμέρους ειδικές συνεδριάσεις, όπως και η σημερινή, όλα εκείνα τα στοιχεία που θα μπορούσαν με τη σημερινά δεδομένα να βοηθήσουν, να συνδράμουν την ελληνική κοινωνία να ακολουθεί το δρόμο που από κοινού ενδεχομένως, πρέπει να χαράζουμε.

Και βέβαια, συγχαρητήρια στον κ. Σέφη Αναστασάκο για τη τρίτομη συγγραφή του, η οποία θέλω να πιστεύω ότι περιέχει όλα εκείνα τα στοιχεία που θα μας δώσουν τη δυνατότητα –όταν θα μπορέσουμε να τη διαβάσουμε– να δούμε το μέγεθος του ανδρός.

Εγώ δεν θα αναφερθώ σε τέτοια περιστατικά ούτε σε ιστορικά δεδομένα, όπως αυτά καταγράφονται στις πηγές που υπάρχουν, αλλά θέλω από αυτό εδώ το Βήμα να μεταφέρω την πληροφόρηση, τη γνώση που είχε ο μακαρίτης ο πατέρας μου –πολύ αργότερα, είκοσι έξι χρόνια γεννηθείς μετά τη γέννηση του Νικολάου Πλαστήρα– ο οποίος ήταν ένας άνθρωπος του δημοτικού, αλλά ορφανός από επτά χρόνων, γιατί ο παππούς μου ήταν θύμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Θυμάμαι, λοιπόν, στις διηγήσεις του πατέρα μου –και εκείνες θέλω να μεταφέρω σ' αυτήν εδώ την Αίθουσα, γιατί θεωρώ ότι έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία– εκείνο το δέος με το οποίο μιλούσε για το Νικόλαο Πλαστήρα, το «Μαύρο Καβαλάρη» που έσωσε τους στρατιώτες του –και σας μιλάω με απλά λόγια– για τον άνθρωπο που έδινε τα πάντα, προκειμένου να ζήσουν οι στρατιώτες του, το μισθό του, όπως ακούστηκε εδώ.

Και λέω, πώς είναι δυνατόν ένας άνθρωπος που δεν ήταν μαζί του, που πιθανόν να μην τον γνώριζε καν, πέρα ίσως από τις φωτογραφίες των προεκλογικών αργότερα περιόδων, να έχει αυτή την αίσθηση για έναν άνδρα; Φαίνεται ότι εκείνο που κυριαρχούσε στη σκέψη του ήταν η μεγαλοσύνη της ψυχής που τον διέκρινε, ήταν η μεγαλοσύνη του ανδρός και γι' αυτό ακριβώς εκφραζόταν με τόσο θερμά λόγια για λογαριασμό του.

Βέβαια, πρέπει να πω ότι έχει διαφανεί –και είναι τουλάχιστον κοινά αποδεκτό– πως η εντιμότητα, η ταπεινότητα και η υπερηφάνεια προκύπτουν από όλα τα συγγράμματα και από όλες τις απόψεις που έχουν κατατεθεί. Για παράδειγμα, αυτό που γράφει στο εξώφυλλο των τόμων του ότι είπε ο Νικόλαος Πλαστήρας: «Το σπίτι αυτό εδώ έχει νοικοκύρη και δεν χρειάζεται άλλον», δείχνει μια νοοτροπία, δείχνει μια αντίληψη.

Θεωρώ ότι εάν πραγματικά διαβάσουμε και την άλλη φράση του Νικολάου Πλαστήρα που λέει: «Τα πάντα τα οφείλω στο χωριό μου», φαίνεται πώς σκέφτεται ο άνθρωπος, δεδομένου ότι δεν αναφέρεται μόνο στο γεωγραφικό σημείο του χωριού του, αλλά αναφέρεται στη μάνα του, στον πατέρα του, στους συγγενείς του, στους συγχωριανούς του, στο γένος του, θα έλεγε κάποιος. Δείχνει, λοιπόν, πραγματικά ότι ο άνθρωπος πίστευε σε αρχές και αξίες, αναγνώριζε τη σημασία και τη σπουδαιότητα αυτών των αρχών, αξιών και ιδανικών και γι' αυτά πάλεψε σε όλη του τη ζωή.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ**)

Θεωρώ ότι αν αυτές οι μαρτυρίες είναι μαρτυρίες απλών ανθρώπων –όπως του μακαρίτη του πατέρα μου– νομίζω ότι αυτό περιποιεί ιδιαίτερη τιμή και μεγαλύτερη υποχρέωση σε όλους εμάς να περάσουμε αυτά τα μηνύματα στις σύγχρονες γενιές, γιατί αυτά τα μηνύματα τα έχουμε όλοι ανάγκη.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι...

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Ορίστε, κύριε Γεωργιάδη, έχετε το λόγο.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κλείνοντας τη σημερινή συνεδρίαση, θα ήθελα να πω εκ μέρους ολόκληρου του κόμματος ότι ήταν εξαιρετική η σημερινή σας πρωτοβουλία. Και μια και σχεδόν όλοι οι συνάδελφοι που μιλήσαμε στο Βήμα αναφερθήκαμε στον κ. Σέφη Αναστασάκο και στο πραγματικά εξαιρετικό έργο του, πιστεύω ότι θα ήταν χρήσιμη ιδέα η Βουλή των Ελλήνων με κάποιο τρόπο να τιμήσει τον κ. Αναστασάκο γι' αυτό το έργο του, το οποίο δείχνει ότι οι Βουλευτές μπορούμε να έχουμε δράση και μετά από την ενεργό παρουσία στα έδρανα με τη συγγραφή τέτοιων βιβλίων.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Ευχαριστώ πολύ.

Άλλωστε, όπως και οι συχνές αναφορές πολλών συναδέλφων στη σημερινή συνεδρίαση για το σημαντικό αυτό έργο που αφορά το Νικόλαο Πλαστήρα από τον πρώην συνάδελφο Σεραφείμ Αναστασάκο –ο οποίος βρίσκεται εδώ μαζί με άλλους

πρώην συναδέλφους από την Καρδίτσα- τιμούμε όλως ιδιαιτέρως τον κ. Αναστασάκο και μόνο για την προσφυγή στο έργο του, αλλά βεβαίως όπως γνωρίζετε η Βουλή των Ελλήνων προμηθεύτηκε για όλους τους Βουλευτές -και τους Ευρωβουλευτές- αυτό το έργο και νομίζω ότι αυτή ήταν η καλύτερη τιμή προς το συνάδελφο κ. Σέφη Αναστασάκο.

Πριν κλείσω τη συνεδρίαση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους πήραν σήμερα μέρος σ' αυτήν τη συνεδρίαση, αλλά και εκείνους που θα ήθελαν να μιλήσουν, αλλά άλλες επείγουσες απασχολήσεις δεν τους επέτρεψαν να είναι εδώ.

Πιστεύω ότι η Βουλή των Ελλήνων με τη σημερινή συνεδρίαση στάθηκε στο ύψος της και τίμησε τη μνήμη αυτού του μεγάλου Έλληνα πατριώτη, στρατιωτικού και πολιτικού.

Κατετέθη από αρκετούς συναδέλφους, όπως από τον κ. Νικόλαο Σηφουνάκη και από τον κ. Αριστοτέλη Παυλίδη που προσχώρησε στην άποψη, αλλά και από το συμπολίτη Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Ρόβλια η ιδέα της ανέγερσης με πρωτοβουλία της Βουλής μιας προτομής για το Νικόλαο Πλαστήρα.

Θα συζητήσω στη Διάσκεψη των Προέδρων και αυτό το θέμα και νομίζω ότι και προς αυτήν την κατεύθυνση θα κάνουμε αυτό το οποίο επιβάλλεται ως χρέος για την τιμή της μνήμης του κ. Νικόλαου Πλαστήρα.

(Χειροκροτήματα)

Θα μου επιτρέψετε όμως με αφορμή την ένταση που είχαμε κάποια στιγμή μέσα στην Αίθουσα, να σας πω ότι την περίοδο εκείνη οι πολιτικές δυνάμεις ακόμα και στις πιο ακραίες συγκρούσεις τους αποδείκνυαν και το σεβασμό προς την άλλη πλευρά. Το χαρακτηριστικότερο όλων, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ότι οι αδελφοί του Νικόλαου Πλαστήρα μετά το θάνατό του επένετο και στις 14 Νοεμβρίου του 1956 με νομοθετικό διάταγμα η τότε κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή με Υπουργό Δικαιοσύνης τον Κωνσταντίνο Παπακωνσταντί-

νου συνταξιοδότησε την αδερφή του Νικόλαου Πλαστήρα.

Στο άρθρο 3, λοιπόν, του νομοθετικού διατάγματος 3618 αναφέρονται τα ακόλουθα:

“Απονέμεται εις την Αγγελικήν, σύζυγο Κωνσταντίνου Μπουμπάρα, αδελφή του αιμνήστου Νικόλαου Πλαστήρα, Στρατηγού και Πρωθυπουργού της Ελλάδος, ισόβιος προσωπική μηνιαία σύνταξη, ίση προς το ήμισυ του ποσού της εκάστοτε καταβαλλομένης βουλευτικής αποζημιώσεως, πληρωτέα εκ του δημοσίου ταμείου από την 1η Ιουλίου του 1956».

Κάνω αυτή την αναφορά για να δούμε ότι στις μεγάλες στιγμές ο πολιτικός κόσμος της χώρας στέκεται στο ύψος του, πέρα από τις όποιες διαφορές τις οποίες μπορεί να έχει. Και νομίζω ότι σήμερα με την όποια προσέγγιση, αλλά και με την πεποίθηση ότι η ιστορία ακόμα διαβουλεύεται και κρίνει το Νικόλαο Πλαστήρα, μπορούμε να παραδειγματιστούμε από τις αρετές του, από τις καλές πλευρές του, ακόμα και να διδαχθούμε και από τα λάθη τα οποία έκανε, για να μπορέσουμε να θωρακίσουμε την πορεία της χώρας στο μέλλον με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, ελπίδα, αισιοδοξία και σιγουριά.

Σας ευχαριστώ όλες και όλους θερμά.

(Χειροκροτήματα)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής που ήταν αφιερωμένη στη μνήμη του Νικόλαου Πλαστήρα.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 13.41' λύεται η συνεδρίαση για σήμερα ημέρα Τετάρτη 4 Φεβρουαρίου 2009 και ώρα 18.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος νομοθετική εργασία, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη που έχει διανεμηθεί.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

